

ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

JUNLING HE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาไทยศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาไทยศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

The belief in Mazu of Thai people of Chinese's in Thai society

JUNLING HE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF ARTS

IN THAI STUDIES

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

BURAPHA UNIVERSITY

2023

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ JUNLING HE ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิต โตอดิเทพย์)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ ชีระวิสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพพร มังธานี)

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62910212: สาขาวิชา: ไทยศึกษา; ศศ.ม. (ไทยศึกษา)

คำสำคัญ: คนไทยเชื้อสายจีน, ศาสนาข้ามชาติ, ความเชื่อแม่หม่าโจ้ว, จังหวัดชลบุรี

JUNLING HE : ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย. (The belief in Mazu of Thai people of Chinese's in Thai society) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ธนิต โตคติเทพย์ ปี พ.ศ. 2566.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของเจ้าแม่หม่าโจ้วในสังคมไทย 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย 3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของความเชื่อเรื่องเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย เป็นการศึกษาตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึก(In-depth Interview) ใช้ทฤษฎีด้านข้ามชาติ(Transnationalism)และทฤษฎีด้านสังคมวิทยาทางศาสนา(Sociology of Religion) การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนและบทบาทหน้าที่ของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย และการให้ความคิดเห็นที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับการสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมแม่หม่าโจ้วในสังคมไทยจากปัญหาที่พบในการวิจัย

62910212: MAJOR: THAI STUDIES; M.A. (THAI STUDIES)

KEYWORDS: Thai people of Chinese descent, transnational religion, Ma Zu belief,
Chonburi Province

JUNLING HE : THE BELIEF IN MAZU OF THAI PEOPLE OF CHINESE'S IN
THAI SOCIETY. ADVISORY COMMITTEE: TANIT TOADITHEP, 2023.

This research has the objectives 1. To study the history of the Goddess Ma Zu in Thai society. 2. To study the relationship between the beliefs of the Goddess Ma Zu and the Chinese-Thai people in Thai society. 3. To study the role and duties of the belief in the Goddess Ma Zu. Towards Thai-Chinese people in Thai society It is a study according to qualitative research methods (Qualitative). Research by collecting data with in-depth interviews Interview) used the theory of transnationalism (Transnationalism) and the theory of sociology of religion (Sociology of Religion) to research the relationship between the Ma Zu belief and Thai-Chinese people and the role of the Ma Zu belief. towards Thai people of Chinese descent in Thai society and providing reasonable opinions regarding the inheritance and development of the Ma Zu culture in Thai society from the problems found in the research.

กิตติกรรมประกาศ

หลังจากการทำงานหนักหลายเดือน วิทยานิพนธ์นี้ก็เสร็จสมบูรณ์ภายใต้การสอนของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิต โดอดีตทย์ ตั้งแต่เริ่มต้นการเลือกหัวข้อและแนวคิดจนถึงการทำบทความวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่สำรวจจนทำวิทยานิพนธ์เสร็จทีละขั้นตอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิต โดอดีตทย์ได้ชี้แนะวิทยานิพนธ์ด้วยทัศนคติที่เข้มงวด จริงจัง และมีความรับผิดชอบ ให้คำแนะนำที่เป็นวิทยาศาสตร์และสมเหตุสมผล ทำให้เห็นความหวังในความสับสน หลังจากเข้าใจทิศทางการวิจัยขั้นพื้นฐานแล้ว ในทางปฏิบัติ พบว่ามันไม่ง่ายเลย การเขียนเคยเจออุปสรรคมากมาย และพบว่าข้อบกพร่องของตัวเองต้องแก้ไข

ขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิต โดอดีตทย์ ให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนอย่างเพียงพอตลอดกระบวนการทั้งหมด ไม่เพียงแต่ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องในรายงานการปฏิบัติ และให้คำแนะนำอันมีค่าสำหรับการปรับปรุงรายงานการปฏิบัติ ยังอุทิศตนในการให้คำแนะนำและคำตอบเมื่อเผชิญกับความยากลำบาก

ขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นทุกคนให้ความช่วยเหลืออย่างไม่เห็นแก่ตัวทั้งในด้านการเรียนและชีวิต ความรู้สึกของเพื่อนร่วมชั้นนี้จะเป็นความทรงจำที่หวงแหนที่สุด

ขอบคุณพ่อแม่สำหรับการสนับสนุนตลอดหลายปีที่ผ่านมา ความเข้าใจ ความไว้วางใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ก้าวหน้า

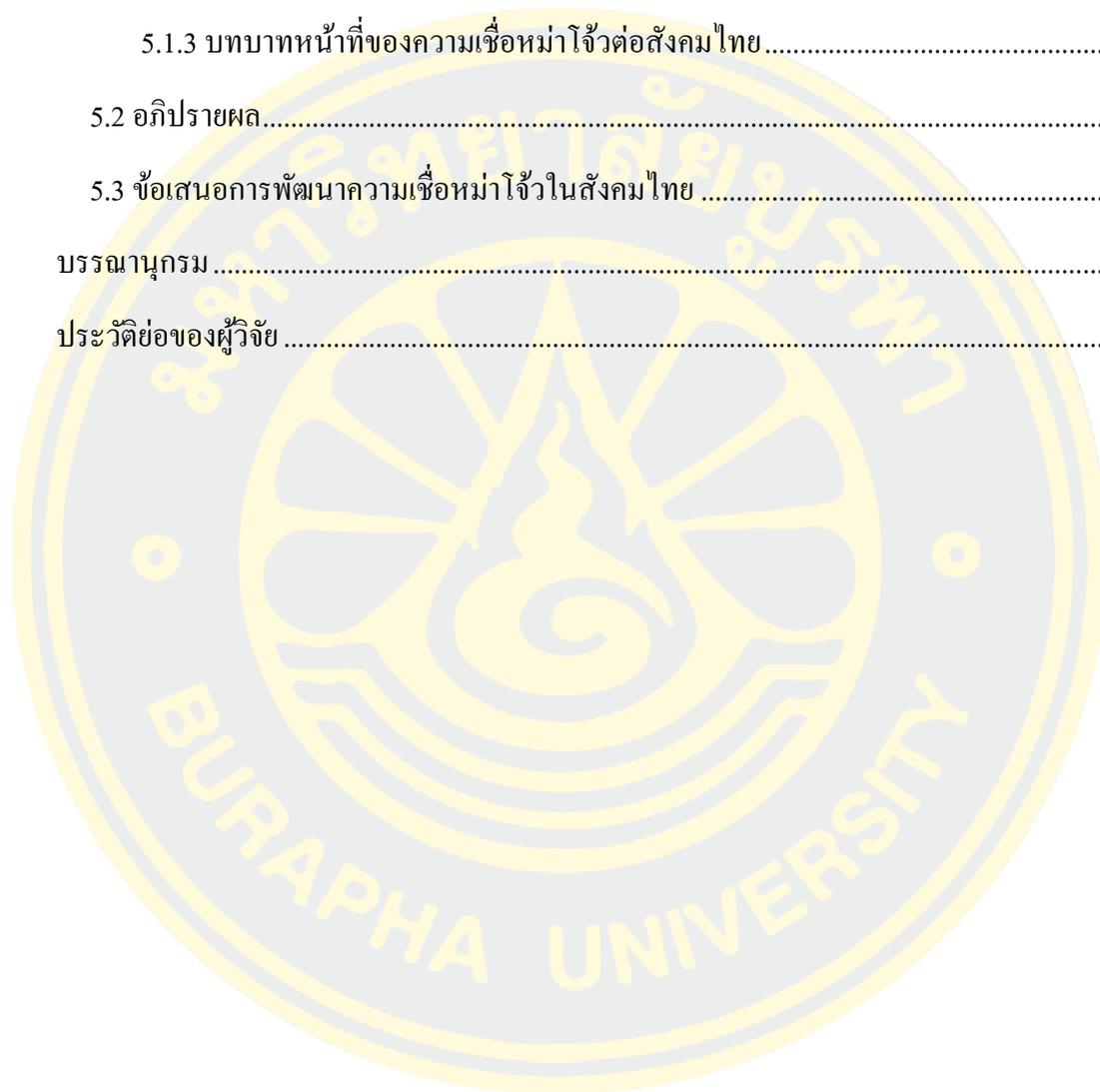
JUNLING HE

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
1.2 คำถามวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 ความเชื่อทั่วไปของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย	8
2.2 แนวคิดเรื่องพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์	10
2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านสังคมวิทยาทางศาสนา (Sociology of Religion)	11
2.4 แนวคิดและทฤษฎีด้านข้ามชาติ (Transnationalism)	14
2.5 บริบทของพื้นที่	16
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.1 วิธีการเก็บข้อมูล	25

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4 ผลการวิจัย	27
4.1 ความเป็นมาของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้ว	27
4.1.1 ที่มาและวิวัฒนาการของชื่อหม่าโจ้ว.....	27
4.1.2 ชื่อหลากหลายของหม่าโจ้ว	32
4.1.3 ประวัติของหม่าโจ้ว.....	34
4.1.4 รูปปั้นหม่าโจ้วที่หลากหลาย.....	36
4.1.5 สาเหตุที่หม่าโจ้วแพร่กระจายไปยังประเทศไทย	44
4.1.6 วิธีเผยแพร่ของหม่าโจ้วไปยังสังคมไทย	46
4.2 ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี	48
4.2.1 การเชื่อมต่อระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับความเชื่ออื่นๆของคนไทยเชื้อสายจีนใน จังหวัดชลบุรี	48
4.2.2 สภาพทั่วไปของศาลเจ้าแม่หม่าโจ้วในจังหวัดชลบุรี (ข้อมูลให้ครบทั้ง 5 แห่ง)	51
4.2.3 รูปแบบการไหว้และขอพรเจ้าแม่หม่าโจ้ว	57
4.2.4 งานเทศกาลและพิธีกรรมของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้ว	61
4.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี	74
4.3 บทบาทหน้าที่ของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย.....	85
4.3.1 บทบาทหน้าที่ทางสังคมของความเชื่อหม่าโจ้ว	85
4.3.2 บทบาทหน้าที่ทางการเมืองของความเชื่อหม่าโจ้ว.....	87
4.3.3 บทบาทหน้าที่ทางเศรษฐกิจของความเชื่อหม่าโจ้ว.....	88
4.3.4 บทบาทหน้าที่ทางวัฒนธรรมของความเชื่อหม่าโจ้ว.....	91
4.3.5 บทบาทหน้าที่ทางการท่องเที่ยวของความเชื่อหม่าโจ้ว	92
บทที่ 5 สรุป และอภิปรายผล	95

5.1 สรุปผลการศึกษา	95
5.1.1 ความเป็นมาของเจ้าแม่หม่าโจ้วในสังคมไทย	95
5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีน	96
5.1.3 บทบาทหน้าที่ของความเชื่อหม่าโจ้วต่อสังคมไทย	97
5.2 อภิปรายผล	97
5.3 ข้อเสนอการพัฒนาศาสนาความเชื่อหม่าโจ้วในสังคมไทย	100
บรรณานุกรม	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ความเชื่อเป็นปรากฏการณ์ที่แพร่หลายในสังคมมนุษย์ ตามการวิจัยทางโบราณคดีและมานุษยวิทยาสมัยใหม่ในช่วงกลางของยุคหินเก่าความเชื่อเริ่มขึ้นเมื่อ 20-30 หมื่นปีก่อน ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่ง มุมมองหนึ่งคือความเชื่อที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการคิดของมนุษย์ดำเนินไปที่จะเข้าใจธรรมชาติ มุมมองนี้จะไม่สมบูรณ์ถูกต้อง ความเชื่อดั้งเดิมเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์เหล่านี้ (Wang Chunxue Wei Tianxu,2021)

1.ความคิดนามธรรมของมนุษย์ มีการปรับปรุงและสร้างจินตนาการที่แข็งแกร่ง2.ความสามารถของมนุษย์ที่จะเปลี่ยนธรรมชาติได้เพิ่มขึ้นและสามารถที่จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากธรรมชาติ ผู้ที่มีความเชื่อในเชื้อชาติหรือชนเผ่าเช่นแอฟริกาได้ดั้งเดิมสามารถใช้เครื่องมือการผลิตเงินดั้งเดิมสามารถใช้ไฟและเครื่องมือในการผลิตซึ่งแสดงให้เห็นว่าความเชื่อที่เกิดขึ้นในการต่อสู้กับธรรมชาติ 3.ผู้ค้นพบปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่อธิบายไม่ได้ ความเชื่อดั้งเดิมแรกเป็นรูปแบบของการบูชาธรรมชาติคือการบูชาของมนุษย์ดั้งเดิมของวัสดุบางอย่างในธรรมชาติเช่นดวงอาทิตย์ ฟ้าผ่าและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอื่นๆ เนื้อหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นในภาพเขียนหิน โบราณภาพเขียนหินเก่าประมาณหกหมื่นปีประวัติศาสตร์บันทึกดั้งเดิมของมนุษย์บูชาธรรมชาติและชีวิตการเกิดขึ้นของภาพเขียนหินแสดงให้เห็นว่าผู้ค้นมีความเข้าใจในธรรมชาติแต่ในหน้าของพลังของมนุษย์ธรรมชาติมีขนาดเล็กมาก ความกลัวของพลังของธรรมชาติเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาของความเชื่อดั้งเดิม (กนกพร เจริญแสนสวย,2557)

สำหรับคนไทยเชื้อสายจีนเป็นกลุ่มบุคคลที่สืบเชื้อสายมาจากประเทศจีนแต่ได้กำเนิดและมีชีวิตอยู่ในประเทศไทย คนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่มาจาก แต่จิว ไทหล่า กวางตุ้งและฟูเจี้ยน คนจีนอพยพไปประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน กลุ่มชาติพันธุ์ในมณฑลยูนนานของจีนเริ่มอพยพไปยังลุ่มน้ำเจ้าพระยาไทยในช่วงต้นศตวรรษที่ 13ชาวจีนจำนวนมากเข้ามาในประเทศไทยในช่วงต้นสงครามโลกครั้งที่สอง ปัจจุบันชาวจีนเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดนอกคนไทยที่ประเทศไทย การแต่งงานระหว่างจีนและท้องถิ่นได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่พบบ่อยในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของชาวจีนกับคนในท้องถิ่น จีนอพยพไปยังประเทศไทยแต่บางคนยังคงรักษาความเชื่อจีนแบบดั้งเดิมและประเพณี วัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่

เติบโตอย่างต่อเนื่องในแผ่นดินไทยย่อมได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังทางสังคมสิ่งแวดล้อมและประเพณีท้องถิ่น ลักษณะความเชื่อของชาวจีนที่ผสมผสานความเชื่อของบรรพบุรุษ พุทธศาสนา ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อและความเชื่อท้องถิ่นของไทย ความเชื่อของหมาโจ้ว คือความเชื่อที่นำโดยแต่โจ้ว และฟูเจียน (กนกพร เจริญแสนสวย,2557)

หมาโจ้วเป็นชื่อของ เจ้าแม่ทับทิม ในผู้เขียน กวางตุ้ง และได้ห้วน นี่คือเทพเจ้าหญิงที่เชื่อในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศจีน เธอสามารถอพยพรความปลอดภัยของกะลาสีเรือได้ และมีหน้าที่ให้พรลูกๆ และหลานๆ มาก หมาโจ้วเป็นเทพเจ้าที่มีถิ่นกำเนิดในสกลเกี้ยนมีชื่อเสียงด้านคุ้มครองคนเดินทะเล มีตำนานว่าเทพ หมาโจ้วมีตัวเงินในประวัติศาสตร์ เป็นลูกคนที่7ในแซ่หลิน (ลิ้ม) ได้ชื่อว่าหลินโม่ว ในเรื่อง กำเนิด เจ้าแม่ทับทิม “ (หมาโจ้ว) ” ปัจจุบันนักวิชาการบางคนเชื่อว่า หมาโจ้วไม่ใช่รูปเคารพที่ประดิษฐ์ขึ้น แต่เป็นบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์จากผู้คน หมาโจ้วเป็นเทพเจ้าที่มีถิ่นกำเนิดในสกลเกี้ยนมีชื่อเสียงด้านคุ้มครองคนเดินทะเลการแพร่กระจายของความเชื่อในหมาโจ้วมีความสัมพันธ์โดยตรงกับชาวเรือเนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ในเวลานั้นมีข้อจำกัดนักเดินเรือในสมัยโบราณจึงขาดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และไม่สามารถเข้าใจปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในทะเล พวกเขามีความกลัว ดังนั้นขอความคุ้มครองจากเทพเจ้าแห่งท้องทะเลเมื่อศาลเจ้า หมาโจ้วก่อตั้งขึ้นครั้งแรกนักเดินทางและชาวประมงได้ยืนยันว่า หมาโจ้วสามารถปกป้องความปลอดภัยได้ จึงจัดตั้งศาลเจ้าเพื่อสักการบูชา อันที่จริงพวกเขาถือว่า หมาโจ้วเป็นสิ่งสนับสนุนทางจิตวิญญาณของนักเดินเรือ เมื่อเวลาผ่านไปชื่อเสียงของหมาโจ้วในจิตใจของผู้คนก็เติบโตขึ้นและแข็งแกร่งขึ้นตั้งแต่นั้นมาความเชื่อของ หมาโจ้วก็แพร่กระจายไปทั่วโลกตามรอยนักเดินเรือ (เครือข่ายกระจายเสียงแห่งประเทศไทย,2550)

ชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยและนำความเชื่อของหมาโจ้วมายังประเทศไทยคนไทยมีความเข้าใจในความเชื่อของจีนบ้างแม้ว่ารูปแบบและวิธีในความเชื่อของหมาโจ้วได้เปลี่ยนไปแต่ลักษณะของชาติและวัฒนธรรมของความเชื่อหมาโจ้วยังคงไม่เปลี่ยนแปลงความเชื่อของชาวหมาโจ้วมีประชากรจำนวนมากในประเทศไทยศาลเจ้าหมาโจ้วกลายเป็นสถานที่สำคัญสำหรับคนไทยเชื้อสายจีนในการจัดกิจกรรมสังเวชและให้พรในชลบุรีเป็นหนึ่งในตัวแทนของสถานที่ชุมนุมชาวจีนในประเทศไทยชาวไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากเชื่อใน หมาโจ้ว ในเดือน 2019 หมาโจ้ว เดินทางไปประเทศไทยเพื่อจัดกิจกรรม “ 2019 หมาโจ้ว เยี่ยมประเทศไทยมันเป็นครั้งแรกในรอบหลายพัน ” ปีที่ หมาโจ้ว ได้เดินทางมาถึงประเทศไทยอีกครั้งบนถนนฟ้าไหมทะเล ในกิจกรรมนี้ หมาโจ้ว ได้รับการบูชาจากคนไทยเชื้อสายจีนและผู้ศรัทธา จัดกิจกรรมต่างๆเช่นสวดมนต์สวดมนต์พิธีไหว้พระ หมาโจ้ว แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางสังคม ความเชื่อพื้นบ้านไทยมีความ

หลากหลายและครอบคลุม ตามสถิติประเทศไทยมีมากกว่าหนึ่งร้อยศาลเจ้าหม่าโจ้ว ในกรุงเทพฯมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและสามารถติดตามกลับไปสมัยราชวงศ์ชิง (เจิ้ง ลีหัง เจียง เว่ยไค,2011)

ศาลเจ้าหม่าโจ้วกลายเป็นสถานที่สำคัญสำหรับคนไทยเชื้อสายจีนในการจัดกิจกรรมสังเวทและให้พรเป็นหนึ่งในตัวแทนของสถานที่ชุมนุมชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยศาลเจ้าหม่าโจ้วเป็นสถานที่คนไทยเชื้อสายจีนใช้ในการประกอบพิธีกรรมเป็นที่กราบไหว้หม่าโจ้วตามคติความเชื่ออยู่ทั่วไปในชุมชนคนไทยเชื้อสายจีน โดยจุดมุ่งหมายของคนไทยเชื้อสายจีนต่อศาลเจ้าหม่าโจ้วส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นในรูปแบบการปรารถนาที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากหม่าโจ้วที่จะบันดาล ให้พวกเขามีชีวิตอยู่อย่างผาสุก สงบสุข เป็นที่พึงทางจิตใจ ใช้ประกอบพิธีกรรมตามเทศกาลต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญต่อชุมชนหรือสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยในด้านอื่นๆ อีก คือ เป็นสมาคมที่รวมเพื่อพบปะสังสรรค์ของคนจีนเชื้อสายต่างๆ เป็นโรงเรียนเพื่อสอนภาษาจีน เป็นที่รักษาพยาบาล เป็นมูลนิธิ เป็นหน่วยสังคมสงเคราะห์ ช่วยเหลือคนยากจนและผ้าเค็ดคร้อนเป็นต้น (สิวพร คลิมาลัย, คิโยโกะ คันกิ,2566)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาผลกระทบทางสังคมของความเชื่อหม่าโจ้วที่มีต่อชาวจีนในจังหวัดชลบุรี จากมุมมองของสังคมวิทยาทางศาสนา (Sociology of Religion) และการศึกษาศาสนาข้ามชาติ (Religious Studies of Transnational Immigration) ผู้วิจัยจะใช้ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นวัตถุวิจัยเพื่อสำรวจหน้าที่ทางสังคมของศาสนาและอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของผู้คน

1.2 คำถามวิจัย

1. ความเป็นมาของความเชื่อหม่าโจ้วเป็นอย่างไร
2. ทบาทหน้าที่ของความเชื่อเรื่องเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของเจ้าแม่หม่าโจ้วในสังคมไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย
3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของความเชื่อเรื่องเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษา“ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย “เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลโดยการค้นคว้าเอกสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งเอกสารวิทยานิพนธ์ วารสาร สารนิพนธ์ และหนังสือเกี่ยวข้อง ในบทความนี้ จะศึกษาความเชื่อหม่าโจ้วจากมุมมองของสังคมวิทยา ศาสตร์ หรือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรม หม่าโจ้ว กำเนิดและกระบวนการพัฒนาของหม่าโจ้ว จากนั้นศึกษาพิธีหม่าโจ้วและบรรยายถึงศาลเจ้าหม่าโจ้ว สุดท้ายกล่าวถึงผลกระทบทางสังคมของวัฒนธรรมหม่าโจ้วที่มีต่อเชื้อสายจีนในสังคมไทย

1.4.2 ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย

ศึกษาคนไทยเชื้อสายจีน โดยเฉพาะคนที่บูชาหม่าโจ้ว โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่หม่าโจ้ว
2. กลุ่มผู้สร้างศาลเจ้าหม่าโจ้ว
3. กลุ่มผู้ไหว้และผู้บูชา
4. กลุ่มผู้บริหารโศกนักร้องเที่ยว/

1.4.3 ขอบเขตเวลา

พ.ศ. 2463- พ.ศ.2566 (ปัจจุบัน)

1.4.4 ขอบเขตพื้นที่

ศาลเจ้าในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1. ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข ศาลเจ้านี้เป็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อเจ้าแม่เขาสามมุขในท้องถิ่น แต่ชื่อของศาลเจ้าคือเทียนโหว่ในภาษาจีน ชื่อนี้เป็นชื่อภาษาจีนของหม่าโจ้ว
2. ศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชา เป็นศาลเจ้าที่มีลักษณะทางศาสนาแบบจีนซึ่งเป็นโครงสร้างมีความเข้มข้นของชาวจีนในศรีราชา
3. ศาลเจ้าหน้าจางาไห้จื้อ อ่างศิลา มีเทพเจ้าและพระพุทธรูปมากมายที่ชาวจีนบูชา รวมถึง หม่าโจ้ว
4. ศาลเจ้าแม่ทับทิมหาดคงคาล แม้ศาลเจ้าจะมีขนาดเล็ก แต่ที่ตั้งของอาคารริมทะเลสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของความเชื่อหม่าโจ้วซึ่งเป็นผู้พิทักษ์ของผู้คนชายฝั่งทะเล
5. ศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาดท่าเสาอัน รูปปั้นของหม่าโจ้ว ที่ศาลเจ้าแห่งนี้เหมือนกับรูปปั้นของหม่าโจ้ว บนเกาะเหมยโจวในประเทศจีน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. จะได้เรียนรู้ความเป็นมา การบูชาและรูปเคารพของเจ้าแม่หม่าโจ้ว
2. จะได้เรียนรู้บทบาทของความเชื่อหม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีน
3. จะได้เรียนรู้วิธีที่สืบทอดความเชื่อหม่าโจ้ว

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

หม่าโจ้ว : หม่าโจ้วเป็นเทพเจ้าที่มีถิ่นกำเนิดในฮกเกี้ยนมีชื่อเสียงด้านคุ้มครองคนเดินทะเล มีตำนานว่าเทพ หม่าโจ้วมีตัวเงินในประวัติศาสตร์ เป็นลูกคนที่7ในแซ่หลิน (ลิม) ได้ชื่อว่า หลินโม่ว ในเรื่อง กำเนิด “เจ้าแม่ทับทิม (หม่าโจ้ว)” แม่ย่านางจีนสู่ไทย เทวดานี้ฮึดแพร่หลายได้อย่างไร (2563) ได้กล่าวว่า เจ้าแม่ทับทิมเป็นเทวดาจีนที่สำคัญองค์หนึ่งในไทย เป็นที่รู้จักแพร่หลายมาช้านาน จนกลมกลืนกลายเป็นเทพสำคัญองค์หนึ่งของไทย นามแม่ย่านาง แต่ในภาคที่เป็นเทพนารีของจีนเรียกกันว่า เจ้าแม่ทับทิม จึงกล่าวได้ว่าแม่ย่านางของไทยมีที่มาจากเจ้าแม่ทับทิมของจีน เทพนารีของจีนที่คนไทยเรียกเจ้าแม่ทับทิมมีสององค์ องค์แรกมีชื่อที่เรียกกันแพร่หลายในหมู่คนจีนว่า มาจู (妈祖) กับ เทียนโฮ่ว (天后) เทพนารีของจีนที่คนไทยเรียกเจ้าแม่ทับทิมมีสององค์ องค์แรกมีชื่อที่เรียกกันแพร่หลายในหมู่คนจีนว่า มาจู (妈祖) กับ เทียนโฮ่ว (天后) คนไทยสมัยอยุธยา-ต้นรัตนโกสินทร์เรียกตามเสียงจีน ฮกเกี้ยนว่า พระหมาจ้อ หรือ หมาจ้อ (จีนกลางว่า มาจู แต่จิวว่า มาโจ้ว) องค์นี้เป็นที่มาของแม่ย่านางของไทย มีศาลอยู่ในชุมชนจีนแทบทุกแห่ง อีกองค์หนึ่งเป็นเทพนารีองค์สำคัญของจีนไหหลำ มีชื่อตามเสียงภาษาพูดของจีนไหหลำว่า ดุยบวยเต็งเหนียง อักษรจีนเขียน 水尾圣娘 จีนกลางอ่านว่า ส่วยเว่ยเซ็งเหนียง แต่จิวว่า จุยบวยเซียงเหนียง แต่มักเรียกสั้นๆ ว่า จุยบวยเหนียง แปลว่าพระแม่ท่ายน้ำหรือพระแม่ปลายน้ำ ในไทยศาลใหญ่ท่านอยู่ที่เชิงสะพานช้างอิ้งกรุงฯ เทพนารีองค์นี้เป็นเทพท้องถิ่นเฉพาะของจีนไหหลำ จีนอื่นไม่ค่อยรู้จัก (Cai xianghui,2554)

เทพนารีสององค์นี้อาจจะมีที่มาจากเทพดั้งเดิมองค์เดียวกัน แล้วแยกเป็นสององค์ในภายหลัง มาจู (แม่ย่านาง) เดิมเป็นเทพของจีนมณฑลฮกเกี้ยนแล้วแพร่หลายไปทั่ว ดุยบวยเต็งเหนียง (พระแม่ท่ายน้ำ) แพร่หลาย แต่ในหมู่จีนไหหลำซึ่งถือว่าเทพนารีทั้งสองนี้เป็นคนละองค์กัน องค์แรกเสียงจีนไหหลำเรียก มาโต่ว (มาจู) องค์หลังเรียก ดุยบวยเต็งเหนียง (ส่วยเว่ยเซ็งเหนียง) คนจีนในไทยก็ถือว่าเป็นคนละองค์ เพราะชื่อภาษาจีนต่างกัน บางแห่งมีศาลเทพนารีสององค์นี้อยู่ใกล้กัน เช่น ที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีศาลเจ้าแม่มาโจ้ว (มาจู) และศาลเจ้าแม่ทับทิมอยู่ไม่ไกลกันนัก ศาลเจ้าแม่ทับทิมนั้นชื่อเจ้าแม่เขียนเป็นภาษาจีนว่า 水尾圣娘 (ดุยบวยเต็งเหนียง) จากชื่อศาลบ่งชี้ว่าศาลเจ้าแม่มาจู (妈祖) เป็นของจีนแต่จิว ศาลเจ้าแม่ทับทิม (水尾圣娘)

เป็นของจีนไหหลำ และเทพนารีทั้งสองนี้เป็นคนละองค์กัน เนื่องจากเทวรูปของเทพนารีสององค์นี้มีรูปลักษณะคล้ายกัน เครื่องทรงก็สีแดงทับทิมเหมือนกันคนไทยจึงเรียกเหมือนกันว่าเจ้าแม่ทับทิม และเข้าใจว่าเป็นองค์เดียวกัน (Cai xianghui,2554)

ความเชื่อหมาโจ้ว : ความเชื่อพื้นบ้านในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจีนยังคงพัฒนาเป็นความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อของ หมาโจ้ว มาจากราชวงศ์ซ่ง ผู้คนชายฝั่งจะบูชา หมาโจ้ว ก่อนที่จะออกไปในทะเลและอธิษฐานเพื่อความปลอดภัยของการเดินเรือ ความเชื่อของ หมาโจ้ว ยังแสดงถึงคุณธรรมแบบดั้งเดิมของการเสียสละความเมตตาและความกล้าหาญ แพร่กระจายไปยังประเทศอื่น ๆ ด้วยคนจีนกระจายไปทั่วประเทศ (เจิ้ง ลี้หัง เจียง เว่ยไค,2011)

คนไทยเชื้อสายจีน : ชาวจีนที่เกิดในประเทศไทยและเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีนหรือชาวจีนโพ้นทะเล คนไทยเชื้อสายจีน มีประมาณ 10 ล้านคนในประเทศไทย คิดเป็น 11-14% ของจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ ณ ปี 2563 ประเทศไทยมีชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลใหญ่สุดในโลกที่อยู่นอกประเทศจีน ธีระพันธ์อ้างว่ามีประชากรไทยที่มีเชื้อสายจีนประมาณร้อยละ 40 บรรพบุรุษของพวกเขาหรือพวกเขาเป็นชาวจีน อพยพมาที่ประเทศไทยเพราะธุรกิจหรือการหลบเลี่ยงสงคราม บางคนแต่งงานกับคนในท้องถิ่นหรือเข้าร่วมสัญชาติไทย แต่ก็ยังมีความคิดดั้งเดิมอยู่ในวัฒนธรรมและความเชื่อบางอย่าง (เงิน เฉียนเขียนและวัง โป,2021)

ศาสนาข้ามชาติ : การเกิดขึ้นของความเชื่อข้ามชาติส่วนใหญ่เป็นเพราะในกระบวนการเคลื่อนไหวข้ามชาติ ผู้อพยพนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสู่ที่อยู่อาศัย และผู้อพยพเป็นผู้เผยแพร่หลักของศาสนาข้ามชาติ (ตุ๋ อี้เฉา, 2564)

จังหวัดชลบุรี: ชลบุรีเป็นย่านชุมชนจีนที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออก คนจีนในชลบุรีส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายแต้จิ๋ว ซึ่งเชี่ยวชาญการค้า และมีบทบาทสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจ ประมง อุตสาหกรรม เกษตรกรรม คนเมืองชลในปัจจุบันนับถือศาสนาพุทธมากถึง 97 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และอื่นๆ โดยผสมผสานความเชื่อความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้าไว้ในศาสนาที่ตนนับถือด้วย ตัวอย่างหนึ่งที่ได้ชัดเจนก็คือ คนเมืองชลมักเดินทางไปที่เขาสามมุข เพื่อสักการะ และขอพรจากเจ้าแม่สามมุขบริเวณเขาสามมุข ซึ่งไม่ห่างจากหาดบางแสน และอ่างศิลา ตัวอย่างนี้คือความเชื่อของชาวจีนที่ผสมผสานรวมเป็นเนื้อเดียวกับความศรัทธาท้องถิ่น จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ชลบุรีเป็น 1 ใน 5 จังหวัดที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เป็นชุมชนเมืองที่เป็นท่าเรือ ที่จอดพักเรือสินค้าจากต่างประเทศที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับประเทศไทย ประกอบกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล การติดต่อกับ ต่างประเทศและติดต่อกับศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครองไทย ทำได้สะดวก ประชากรเบาบาง จึงเป็นพื้นที่ที่ชาวต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมสนใจเข้ามาตั้งถิ่นฐาน

ประกอบสัมมาชีพกันเป็นจำนวนมากชาวจีนเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานประกอบสัมมาชีพมากกว่าชาวต่างประเทศอื่นๆ (กลุ่มจัดการและบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน, 2562)

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา“ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย “มีแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. ความเชื่อทั่วไปของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย
2. แนวคิดเรื่องพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
3. แนวคิดและทฤษฎีด้านสังคมวิทยาทางศาสนา (Sociology of Religion)
4. แนวคิดและทฤษฎีด้านข้ามชาติ (Transnationalism)
5. บริบทของพื้นที่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย-

2.1 ความเชื่อทั่วไปของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

ความเชื่อเป็นชนิดของอารมณ์ที่มีอยู่อย่างกว้างขวางและเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้น มันคือการกระทำและความคิดของการบูชาพระเจ้า ความเชื่อในประเทศจีนมีความอุดมสมบูรณ์มากและมีหลายวิธีที่จะบูชา เพราะประเทศจีนประกอบด้วยหลายชนชาติ หลายกลุ่มภาษา ประเทศจีนมีชนกลุ่ม 56 ชนชาติ ชนชาติที่แตกต่างกันมีความเชื่อที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของจีนมีความซับซ้อนมากขึ้นทุกหน้าทางตะวันตกเฉียงเหนือและภูเขาสูงในทิศตะวันตกเฉียงใต้และหิมะสีขาวบริสุทธิ์ในภาคเหนือและทะเลทางทิศตะวันออกสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันเหล่านี้ยังสร้างความเชื่อที่แตกต่างกัน ต่อไปนี่เป็นการอธิบายโดยละเอียดเกี่ยวกับความเชื่อทั่วไปของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

Heng Suan Lim. (2014) .ในเรื่องThe Chinese in Thailandได้เขียนไว้ว่า พระพุทธศาสนา มาจากอินเดียโบราณในช่วงราชวงศ์ฮั่นตะวันตกพระพุทธศาสนาเริ่มเข้ามาในประเทศจีน และมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงราชวงศ์เหนือและใต้ ภาพที่รุ่งเรืองที่สุดของราชวงศ์ถัง ตามภาษาและภูมิภาคพุทธศาสนาจีนแบ่งเป็น พุทธศาสนาภาษาจีน พุทธศาสนาภาษาทิเบต พุทธศาสนาภาษาบาลี ปัจจุบันจีนเปิดพุทธสถานประมาณ 3.3 หมื่นสถานที่ และมันเป็นเรื่องยากที่จะนับจำนวนคนที่เชื่อในพุทธศาสนา (Heng Suan Lim,2014) อีไคเจิน. (2560) . "วิวัฒนาการของศาสนาเต๋าในประเทศไทย." - บทความนี้ศึกษาความเชื่อของลัทธิเต๋าในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีที่ชุมชนชาว

จีนในประเทศไทยถ่ายทอดและปฏิบัติลัทธิเต๋าเป็นศาสนาพื้นเมืองของจีนและก่อตั้งขึ้นโดยชาวจีน ลัทธิเต๋าส่งอิทธิพลอย่างมากถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติสังคมและมนุษย์ ลัทธิเต๋าส่งอิทธิพลสนับสนุนความสามัคคีระหว่างมนุษย์และชนชาติ ตัวแทนหลักของลัทธิเต๋าคือเล่าจื๊อ ลัทธิเต๋าคือผสมผสานความคิดโบราณของพระเจ้า ลัทธิเต๋าคือการบูชาของผีและเทพเจ้า การทำนายและเวทมนตร์ (อีโคจิน, 2560)

ฐิตินันท์ พงศ์สุทธีรักษ์. (2539). ในบทความลัทธิขงจื้อกับบุคลิกภาพไทยสำรวจอิทธิพลของลัทธิขงจื้อที่มีต่อบุคลิกภาพและค่านิยมทางสังคมของคนไทยเชื้อสายจีน ค่านิยมของขงจื้อและหลักจริยธรรม เช่น ความจงรักภักดี ความกตัญญูต่อเวทียุติธรรม และความเมตตา กรุณา ยังสะท้อนให้เห็นในชุมชนชาวจีนบางชุมชนในประเทศไทย ค่านิยมเหล่านี้สามารถพบได้ในครอบครัวในการศึกษาและในชีวิตประจำวัน ประเพณีขงจื้อมีบทบาทในเชิงบวกในการพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ในชุมชนในระดับครอบครัวและสังคม (ฐิตินันท์ พงศ์สุทธีรักษ์, 2539)

โดยการอ่านผลงาน การบูชาบรรพบุรุษในหมู่ชาวจีนในเขตบางรักของกรุงเทพฯ ของ โสธยา แก้วประยูร และเทศกาลจีนในชนบทของประเทศไทยของสุภาภรณ์ ฉัตรวัฒนา ได้สรุปว่า ความเชื่อพื้นบ้านจีนซ้ำเลือกและกำจัดวิญญาณของความเชื่อแบบดั้งเดิมและศาสนาต่างๆ ซึ่งเป็นระบบที่ซับซ้อนของความเชื่อ คนโบราณเชื่อในพระเจ้าเป็นหลักเพื่อบรรเทาปัญหาครอบครัวและสังคมข้อพิพาทและความทุกข์ทรมานของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ลักษณะพื้นฐานของความเชื่อพื้นบ้านจีนมีดังนี้ 1. การบูชาเทพเจ้าแห่งความสุข ชีวิตที่ยืนยาวและความมั่งคั่ง แสดงความปรารถนาของประชาชนสำหรับชีวิตที่ดีกว่า ราชินีและเทศกาลพื้นบ้านแบบดั้งเดิม เช่น เทศกาลเรือมังกร วันไหว้พระจันทร์ วันตรุษจีน เพื่อขจัดภัยพิบัติและอวยพรให้สันติภาพ 2. การบูชาของนักบุญที่ได้รับเครดิตให้กับประเทศเป็นวัตถุของการเคารพบูชาและสร้างวัดสำหรับพวกเขาเพื่อแสดงความเคารพและระลึกถึงเขาตัวอย่างเช่นเย่วเฟย 3. การอุทิศตนของตัวเลขทางประวัติศาสตร์เช่นกวนกง เป็นวัตถุของการเคารพบูชา ชาวบ้านเชื่อว่าเขาสามารถขจัดภัยพิบัติปกป้องพ่อค้าและดึงดูดความมั่งคั่งเป็นผู้อุปถัมภ์ของอุตสาหกรรมต่างๆ 4. การบูชาบรรพบุรุษไม่เพียงแต่สามารถแสดงความคิดถึงบรรพบุรุษแต่ยังแสดงมรดกของครอบครัว ปลูกฝังและเสริมสร้างความคิดของความคิดและความจงรักภักดีของลูกหลาน 5. ความเชื่อในเรื่องผีและวิญญาณที่เชื่อว่ามีผีและวิญญาณในชีวิตของมนุษย์ทุกสิ่งที่เป็นธรรมชาติ มีพระเจ้าภูเขา พระเจ้าแห่งแผ่นดินและทะเลพระเจ้า ที่เตือนเราว่าเราไม่ควร โลกและมักจะแสวงหาจากธรรมชาติเพื่อความสามัคคีระหว่างมนุษย์ 6. บูชาบรรพบุรุษของอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงในอุตสาหกรรมเป็นวัตถุของการบูชา ตัวอย่างเช่นฮัวโต้วในการแพทย์ 7. บูชาฮวงจู้

2.2 แนวคิดเรื่องพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

การศึกษาพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ได้กลายเป็นประเด็นร้อนในประเด็นทางวิชาการมากขึ้นเรื่อยๆ และได้ค่อยๆ ขยายและขยายจากสาขาวิชามนุษยศาสตร์ เช่น ศาสนา ไปสู่ขอบเขตการวิจัยของสังคมศาสตร์ เช่น มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา เป็นผลให้นักวิจัยพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์เริ่มปฏิบัติตามแนวทางวิชาการและมุมมองทางทฤษฎีที่แตกต่างกันเพื่อสำรวจคุณลักษณะทางศาสนาของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ในช่วงทศวรรษที่ 1920 นายกู่เจียงกั๋ง ใช้วิธีการทางมานุษยวิทยาและคติชนวิทยาเพื่อทำการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับงานวัดเทพเจ้าประจำเมืองในเมืองตงกวน มณฑลทกวางตุง อภิปรายว่า เทพเจ้าประจำเมืองเป็นนักบุญอุปถัมภ์ของเมือง ผู้คนบูชาเทพเจ้าประจำเมือง เพื่ออธิษฐานขอความสงบสุข ความปลอดภัย และความเจริญรุ่งเรืองของเมือง งานวัดเทพเจ้าประจำเมืองพบเห็นได้ทั่วไปในจินตอนใต้และการหารือเกี่ยวกับสถานะและบทบาทของความเชื่อนี้ในชีวิตประจำวันของผู้คน (Wang Jian, 2004)

ชู่ คิสซาน เขียนไว้ในหนังสือ การวิจัยไสยศาสตร์ฟูจิ อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับต้นกำเนิด รูปแบบของฟูจิและจุดประสงค์ที่คนโบราณต้องการบรรลุผ่านฟูจิ ฟูจิเป็นพิธีที่วิญญูณลงมา สูดถ่าย วิเคราะห์คำอธิบายทางจิตวิทยาของกิจกรรมที่เชื่อโชคลางของ ฟูจิและค่อยๆ เผยความลึกกลับ และสรุปอย่างถูกต้องว่า ฟูจิไม่ใช่การเปิดเผยจากเหล่าทวยเทพ" แต่เป็นเพียงความชั่วร้ายใน "จิตใจของตนเอง ลักษณะของการวิจัยคือเริ่มต้นจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์โดยสมบูรณ์: อ้างอิงข้อพระคัมภีร์ และตรวจสอบความลึกซึ้งของความเชื่อหรือพิธีกรรม (ชู่ คิสซาน ,1941)

จากมุมมองทางทฤษฎีของฟังก์ชันนิยมเชิงโครงสร้างทางสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาหยางชิงว่งนอน มีความเข้าใจอย่างกว้างๆ และให้คำจำกัดความของ "ศาสนา" จากมุมมองของปัจจัยเหนือธรรมชาติ เขาชี้ให้เห็นว่าศาสนาควรถูกมองจากมุมมองที่กว้าง "มองศาสนาให้เป็นเอกภาพ จากความเชื่อที่ไม่เชื่อว่ามีพระเจ้า ไปจนถึงความเชื่อแบบเทวนิยมที่ได้รับการสนับสนุนจากแบบจำลององค์กร

จุน มิ ในการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อพื้นบ้านจากมุมมองของคติ ต่างจากความเชื่อทางศาสนาอื่น เพราะมีผู้สืบทอดที่ชัดเจน มีหลักคำสอนที่เข้มงวด องค์กรที่เข้มงวด ฯลฯ และไม่เน้นการปลุกฝังตนเองเหมือนความเชื่อทางศาสนา พื้นฐานทางอุดมการณ์ของมันคือวิญญูณนิยมเป็นหลัก ดังนั้น วัตถุประสงค์ของความเชื่อจึงค่อนข้างซับซ้อน ดังนั้น มันจึงรวบรวมอุดมคตินิยมเป็นหลัก แต่ยังประกอบด้วยองค์ประกอบของวัตถุนิยมและวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะความเชื่อพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมนิยมในธรรมชาติ เช่น สวรรค์ โลก พระอาทิตย์ และพระจันทร์ (จุน มิ ,1995)

เงิน เงินเงิน และ ยี่ เหลี้ยวหลง ในการวิจัยจากมุมมองความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ" "พื้นที่บ้านร่วมสมัยกับชีวิตของผู้คน" สรรวจโครงสร้างภายในที่เป็นอินทรีย์ระหว่างความเชื่อพื้นที่บ้านร่วมสมัยกับชีวิตของผู้คน และศึกษาหน้าที่พิเศษและสถานะที่เป็นเอกลักษณ์ของความเชื่อพื้นที่บ้านร่วมสมัยในชีวิตของผู้คน หยิบยกข้อเสนอนี้ที่มีเหตุผลและมาตรการตอบโต้สำหรับปรากฏการณ์ความเชื่อพื้นที่บ้านใหม่ที่มีอยู่อย่างเป็กลางและปรากฏอย่างต่อเนื่องในชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน (เงิน เงินเงิน, ยี่ เหลี้ยวหลง, 2009)

2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านสังคมวิทยาทางศาสนา (Sociology of Religion)

สังคมวิทยาทางศาสนา (Sociology of Religion)

สังคมวิทยาศาสนาเป็นสาขาวิชาที่ศึกษาแง่มุมต่าง ๆ เช่น ที่มา การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน รูปแบบขององค์กร หน้าที่ทางสังคม และความสำคัญของศาสนา นักวิชาการด้านสังคมวิทยาศาสนาโดยทั่วไปเชื่อว่ามีความสัมพันธ์แบบโต้ตอบระหว่างศาสนากับทุกด้านของชีวิตทางสังคม เช่น เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

เนื้อหาการวิจัยสังคมวิทยาศาสนาสามารถสรุปได้เป็นสามประการ 1. ศาสนาส่งผลต่ออารมณ์ จิตวิทยาและพฤติกรรมของผู้คน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการก่อตัวของบุคลิกภาพอย่างไร ศาสนาส่งผลต่อสังคมการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และค่านิยมอย่างไร 2. พิจารณาว่าบุคลิกภาพ ค่านิยม การเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และชีวิตจริงส่งผลกระทบต่อต้นกำเนิดและพัฒนาการของศาสนาอย่างไร ส่งผลต่อศีล ลัทธิ ศาสนา ประเภทของกลุ่มศาสนา และการแบ่งชั้นทางสังคมของนักบวชอย่างไร 3. วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของกลุ่มคริสตจักร ชีวิตทางศาสนา และชีวิตทางสังคมของผู้เชื่อที่มีต่อค่านิยมและบุคลิกภาพของผู้เชื่อ

สังคมวิทยาศาสนามีวัตถุประสงค์วิจัยและเนื้อหาที่แตกต่างจากวิทยาศาสตร์ของศาสนา วิทยาศาสตร์ของศาสนาศึกษาประเด็นของเทววิทยาทางศาสนา เช่น การมีอยู่ของเทพเจ้าและพระเจ้า ความหมายของความตาย และทัศนคติทางศาสนา (เคร่งศาสนาหรือไม่) เป็นต้น สังคมวิทยาศาสนาศึกษาเทพเจ้าการเกิดขึ้นของแนวคิดและปัจจัยทางสังคมที่ทำให้คนเชื่อในเทพและพระเจ้า ตลอดจนผลกระทบของเทพเจ้าและความเชื่อทางศาสนาเหล่านี้ต่อชีวิตทางสังคมของผู้คน ปัญหาทั้งหมดของสังคมวิทยาศาสนา โดยเนื้อแท้แล้วคือปัญหาเกี่ยวกับสังคมที่เปิดเผยผ่านศาสนา (วารสารมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ปรัชญาและสังคมศาสตร์ฉบับ, 2552)

มีสามทฤษฎีหลักในการเกิดขึ้นของสังคมวิทยาศาสนา:

1. ประการแรก ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีวิวัฒนาการเป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุดในสังคมวิทยาศาสนา และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการก่อตั้งระเบียบวินัยของศาสนา ศักยภาพจาก

มุมมองพื้นฐานว่าศาสนามีจุดเริ่มต้นจากเวลาและจากนั้นพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอน ทฤษฎีวิวัฒนาการได้รับการแนะนำในด้านการศึกษาศาสนาตั้งแต่เริ่มต้น Comte และ Spencer เป็นคนกลุ่มแรกที่ใช้ทฤษฎีวิวัฒนาการในสาขาสังคมวิทยา ศาสนา ทฤษฎีของ Comte เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางสังคมสามขั้นตอนและทฤษฎีของ Spencer ต้นกำเนิดของการบูชาบรรพบุรุษนั้นขึ้นอยู่กับทฤษฎีวิวัฒนาการทางความคิด Durkheim ยังเชื่อด้วยว่าสังคมที่มีระดับการพัฒนาทางสังคมที่ต่ำกว่าจะแสดงถึงศาสนาในระดับที่ต่ำกว่า และศาสนาในระดับที่ต่ำที่สุดนี้ก็ใกล้เคียงกับสภาพดั้งเดิมของมันมาก ลักษณะของทฤษฎีวิวัฒนาการทางศาสนาของเวเบอร์คือเขาถือว่าศาสนาเป็นแรงผลักดันหลักสำหรับความก้าวหน้าของสังคม ในตอนต้นของศตวรรษที่ 20 ทฤษฎีวิวัฒนาการในสาขาการวิจัยของยุโรปสูญเสียสถานะไปอย่างกะทันหันพร้อมกับความเสื่อมโทรมของทฤษฎีวิวัฒนาการในมนุษยศาสตร์แขนงต่างๆ แต่โรเบิร์ต เบลลา นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันร่วมสมัยได้เน้นย้ำถึงขั้นตอนทั้งห้าของวิวัฒนาการทางศาสนา Bella นิยามวิวัฒนาการว่าเป็นกระบวนการของการเพิ่มความซับซ้อนและความแตกต่างของโครงสร้างองค์กรที่ศาสนาได้รับการปรับให้สอดคล้องมากขึ้นและเป็นอิสระจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (Roberto Cipriani, 2000)

แม้ว่าทฤษฎีวิวัฒนาการจะเคยครองตำแหน่งที่โดดเด่นในสังคมวิทยา ศาสนา และแม้แต่วิทยาศาสตร์ศึกษาทั้งหมดและมีบทบาทสำคัญอธิบายกำเนิดและการพัฒนาของศาสนาและเป็นทฤษฎีที่เปิดเผยมรดกชาติช่วงและประวัติศาสตร์ของ สิ่งต่าง ๆ ด้วยการวิจัยที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ข้อบกพร่องของมันก็ถูกเปิดเผยเช่นกัน มีเหตุผลสองประการ ประการแรก ทฤษฎีวิวัฒนาการถือว่าการเกิดขึ้นและการพัฒนาของสิ่งต่าง ๆ เป็นเส้นตรง ต้องมีคำจำกัดความสำหรับแนวคิดเชิงสัมพัทธ์ สองแนวคิดและการประเมินคุณค่า ดังนั้น ทั้งคำจำกัดความและการตัดสินคุณค่ามักเป็นอัตนัย สองคือ ปรัชญาทางศาสนายังมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน เช่น การอยู่ร่วมกันและการแทรกซึมของหมวดหมู่สัมพัทธ์ เช่น เรียบง่ายและซับซ้อน ระดับสูงและระดับต่ำ ดังนั้นทฤษฎีวิวัฒนาการจึงลดลงอย่างรวดเร็วหลังจากบรรลุภารกิจทางประวัติศาสตร์

2. ประการที่สอง ทฤษฎีหน้าที่ ทฤษฎีหน้าที่ทางสังคมของศาสนายังเป็นวิธีการที่ยั่งยืนและสำคัญที่สุดในสังคมวิทยา ศาสนา พื้นฐานทางทฤษฎีของทฤษฎีหน้าที่คือการถือว่าสังคมเป็นกลไกที่สมดุลของระบบสังคมต่างๆ ซึ่งประกอบกันเป็นระบบสังคมโดยรวม ทุกส่วนของระบบสังคมพึ่งพาอาศัยกัน กระทบกัน และจำกัดกัน การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของส่วนใดส่วนหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของส่วนอื่น ๆ แล้วส่งผลกระทบต่อทั้งระบบ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมนี้ ระบบวัฒนธรรมต่างๆ มีหน้าที่ของตนเอง และศาสนาก็ไม่มีข้อยกเว้น ตามทฤษฎีนี้ ศาสนา

ถูกมองว่าเป็นสถาบันทางสังคม ซึ่งเป็นรูปแบบของพฤติกรรมมนุษย์ที่จัดเป็นระบบซึ่งทำงานสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบบสังคม (เจิน ชีซู และหยวน หย่าหยู, 1992)

ทฤษฎีหน้าที่ที่มีความสำคัญในเชิงบวกและปัจจัยที่สมเหตุสมผลในการศึกษาศาสนา ประการแรก ทฤษฎีหน้าที่มองว่าศาสนาเป็นระบบสังคมและวัฒนธรรม และปฏิเสธความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนา ประการที่สอง ให้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับสังคมอย่างครอบคลุม ประการที่สาม มีความหมายเชิงบวกต่อการเปิดเผยแก่นแท้ของศาสนา

ทฤษฎีหน้าที่ยังมีข้อบกพร่องในสังคมวิทยา ศาสนา ประการแรก การวิเคราะห์ของศาสนาตามหน้าที่ในยุคแรกเน้นย้ำบทบาทของศาสนาในเสถียรภาพทางสังคมมากเกินไป โดยไม่สนใจผลกระทบด้านลบ ประการที่สอง เน้นหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการมากเกินไป และละเลยความสำคัญของการพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ประการที่สาม ทฤษฎีหน้าที่ของศาสนามักจะเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและได้รับอิทธิพลจากความเชื่อ โดยไม่สนใจหน้าที่เชิงบวกและเชิงลบของศาสนา ประการที่สี่ เน้นสิ่งที่ขาดไม่ได้ของศาสนามากเกินไป เนื่องจากศาสนาเป็น ปรากฏการณ์นิรันดร์ของสังคม

3. ประการที่สาม ทฤษฎีความขัดแย้ง ทฤษฎีความขัดแย้งเป็นวิธีการวิจัยที่เกิดขึ้นในโอกาสของการวิจารณ์ฟังก์ชันนิยม มุมมองทางทฤษฎีถือว่าสังคมประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์หลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง ไม่มีค่านิยมและความเชื่อที่สามารถส่งเสริมเอกภาพทางสังคม ทฤษฎีความขัดแย้งถือว่าสังคมสมัยใหม่มีลักษณะเป็นความขัดแย้ง การกดขี่ และการแบ่งสิทธิระหว่างกลุ่มต่างๆ การกระจายผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ยังคงสมดุล สังคมก็ปรากฏอยู่ในสถานะที่มั่นคง (เจิน ชีซู และหยวน หย่าหยู, 1992)

ทฤษฎีความขัดแย้งให้ความสำคัญกับศาสนาในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) การวิจัยทางสังคมวิทยาของศาสนามองครอบคลุมหลากหลายสาขาและมีอิทธิพลกว้างไกล เขาเชื่อว่าจุดเน้นของการวิจัยไม่ใช่การวิเคราะห์ความหมายแฝงของศาสนา นำศาสนาเข้าสู่สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์และวิเคราะห์เงื่อนไขสำหรับการก่อตัวของศาสนาและผลกระทบทางสังคม ได้รับอิทธิพลจาก Weber แนวทางการวิจัยสองแนวทางที่สัมพันธ์กันปรากฏในสังคมวิทยา ศาสนา: 1. การวิจัยเกี่ยวกับลักษณะ คำสอน และความสำคัญทางสังคมของนิกายทางศาสนา 2. การวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นทางสังคม กลุ่มสถานะ และนิกายทางศาสนา (วารสารมหาวิทยาลัยมอโกเลียในเพื่อชนชาติ (สังคมศาสตร์) เล่มที่ 45 ฉบับที่ 1, 2562)

นักมานุษยวิทยา แมกซ์ เวเบอร์ (1864-1920) กล่าวถึงกิจกรรมทางศาสนาและการกุศลในบทความของเขาเกี่ยวกับศาสนาและสวัสดิการสาธารณะในสังคมจีน เขามุ่งเน้นไปที่ประเพณี

ทางศาสนาที่ใหญ่ที่สุดและเติบโตเร็วที่สุดสามประการ: (1) การบูชาความเชื่อท้องถิ่นนั้นแพร่หลาย ในประเทศจีนปัจจุบัน ลัทธินี้ได้รับการฟื้นฟูเร็วกว่าศาสนาอื่น ๆ และยังคงดำรงตำแหน่งสำคัญในสังคมจีน เนื่องจากการบูชาเทพเจ้าต่างๆ วัดในท้องถิ่นจึงมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับชีวิตของชุมชนและมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อค่านิยมที่มีอิทธิพล เช่น ความจงรักภักดี ความกตัญญู และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (2) กิจกรรมทางศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มชาวพุทธเกิดใหม่ กลุ่มชาวจีนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกุศลเป็นอย่างมาก พวกเขาสนับสนุนการใช้หัวใจพระโพธิสัตว์ที่มีความเมตตาเพื่อช่วยสรรพสัตว์ในชีวิตนี้ (3) ศาสนาคริสต์มีบทบาทในจีนมาช้านาน แม้ว่าไม่ใช่ทุกหมู่บ้านที่มีคริสตจักร แต่ที่ใดมีคริสตจักร คริสตจักรคริสเตียนก็มีบทบาทในการให้ผลผลิตทางสังคมผ่านความพยายามของคริสตจักร จากคำอธิบายของเขาทำให้เราตระหนักว่า: ไม่ว่าในประวัติศาสตร์หรือในปัจจุบัน ไม่ว่าความแตกต่างของรูปแบบและขนาด ทุกศาสนามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกุศลเพื่อบรรเทาความขัดแย้งทางสังคมเพื่อส่งเสริมสันติภาพในท้องถิ่น (แม็กซ์ เวเบอร์, 2465)

ตามความเชื่อพื้นบ้าน ความเชื่อเรื่องหมาโจ้วไม่ได้เปลี่ยนไปมากนักเมื่อเข้ามาในประเทศไทย แต่ได้ผสมผสานกับความเชื่อท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น เจ้าแม่เบ็กโพร เจ้าแม่สามมุข เจ้าแม่ทับทิม มีการเปลี่ยนชื่อหลายแบบแต่ทั้งหมดก็เป็นไปตามความเชื่อของหมาโจ้ว ทฤษฎีสังคมวิทยาทางศาสนาที่ผู้วิจัยใช้คือการศึกษาความเชื่อเรื่องหมาโจ้วในสภาพแวดล้อมของไทยทั้งหมด ไม่ใช่แค่การศึกษาความเชื่อเรื่องหมาโจ้วดั้งเดิมของจีนเท่านั้น และกล่าวถึงผลกระทบของความเชื่อเรื่องหมาโจ้วที่มีต่อคนไทยเชื้อสายจีนและสังคมไทย ความเชื่อในฐานะวัฒนธรรมไม่ได้ดำรงอยู่อย่างเป็นอิสระจากผู้คน ศรัทธาถูกสร้างขึ้นโดยผู้คนและส่งผลกระทบต่อผู้คนในเวลาเดียวกัน ผู้คนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงส่งผลกระทบต่อทั้งสังคมในเวลาเดียวกัน ดังนั้นเมื่อศึกษาความเชื่อเรื่องหมาโจ้ว ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับบทบาทของความเชื่อเรื่องหมาโจ้วในสังคมไทย

2.4 แนวคิดและทฤษฎีด้านข้ามชาติ (Transnationalism)

ข้ามชาติ (Transnationalism) เป็นทฤษฎีการวิจัยในแวดวงวิชาการตะวันตกตั้งแต่ศตวรรษที่ยี่สิบ ส่วนใหญ่ใช้ในการวิจัยกิจกรรมทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของผู้อพยพในบริบทของโลกาภิวัตน์ ทฤษฎีข้ามชาติได้รับการหยิบยกขึ้นเป็นครั้งแรกโดยนักวิชาการผู้อพยพชาวละตินอเมริกันในช่วงต้นทศวรรษ 1990 แต่เท่าที่เกี่ยวกับคำว่า "ข้ามชาติ" นักเศรษฐศาสตร์ใช้กันอย่างแพร่หลายตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1960 ตั้งแต่นั้นมาสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาได้ซึมซับความหมายที่หลากหลายของคำอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม นักวิชาการกระตือรือร้นที่จะศึกษาปรากฏการณ์ข้ามชาติต่างๆ เช่น เศรษฐกิจข้ามชาติและวัฒนธรรมข้ามชาติ ขาดความสนใจการ

หลังไหลข้ามชาติของผู้อพยพ จนกระทั่งต้นทศวรรษที่ 1990 นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ลินดา บาสช์ และนิน่า โกริกโก Nina Glick Schiller และ Cristina Szanton Blanc ใส่แนวคิดข้ามชาติแนะนำ ให้รู้จักกับสาขาการศึกษาการย้ายถิ่น (Linda Basch Nina Glick Schiller Cristina Szanton Blanc ,2538)

ลัทธิข้ามชาติ (Trans-nationalism) เป็นคำที่วงวิชาการตะวันตกใช้ศึกษาโลกาภิวัตน์ ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 ต่อมายังใช้อธิบายการสัญจร ไปมาของผู้คนข้ามพรมแดน และกลายเป็นการ เปรียบเทียบในการศึกษาปัญหาการย้ายถิ่นฐานวิธีการวิจัยที่ทันสมัยมากขึ้น (เซาหลง ฉี, ฉบับที่ 3 2007) สาเหตุของการเกิดลัทธิข้ามชาติก็เป็นปัญหาที่นักวิชาการให้ความสนใจเช่นกัน

ประการแรก การปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมโลกที่เกิดจากการขยายตัวของระบบทุนนิยมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการแรงงานอพยพที่เพิ่มขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นแรงผลักดันเบื้องหลังการเพิ่มขึ้นของการปฏิบัติข้ามชาติ (transnational practices) เมื่อนายจ้างต่างฝ่ายต่างเรียกร้องและได้รับประโยชน์จากแรงงานอพยพจำนวนมาก แรงงานอพยพก็เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมใหม่ เนื่องจากส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในอุตสาหกรรม การเกษตรและบริการที่มีค่าตอบแทนต่ำ จึงมีโอกาสน้อยในการพัฒนา เพื่อกระตุ้นให้พวกเขาแสวงหาช่องทางอื่นในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งความรู้และการใช้สินค้าและบริการข้ามพรมแดนกลายเป็นทางที่สำคัญ

ประการที่สอง ประวัติการย้ายถิ่นฐานและวิธีการรับผู้อพยพเป็นปัจจัยสำคัญเช่นกันว่าผู้อพยพดำเนินการข้ามชาติหรือไม่ จากมุมมองของประวัติการย้ายถิ่นฐาน เมื่อทีมผู้อพยพมีขนาดใหญ่และขับเคลื่อน โดยความไม่สงบทางสังคมในประเทศบ้านเกิด มีส่วนร่วมในการดำเนินงานข้ามชาติต่างๆ จากมุมมองของประเทศที่ผู้อพยพย้ายถิ่นฐาน การเลือกปฏิบัติและความเป็นปรปักษ์ที่พบโดยกลุ่มผู้อพยพในประเทศที่ผู้อพยพย้ายถิ่นฐานระดับของความอภัยยังส่งผลต่อการที่ผู้อพยพนำกลยุทธ์ข้ามชาติแบบปรับตัวมาใช้หรือไม่

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมของรัฐบาลของประเทศที่ส่งผู้อพยพเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการเพิ่มจำนวนผู้อพยพข้ามชาติ ลัทธิข้ามชาติมักไม่ค่อยริเริ่มโดยรัฐบาลของประเทศที่ส่งผู้อพยพเข้ามา แต่เมื่อพวกเขาตระหนักว่าปรากฏการณ์ข้ามชาติของผู้อพยพทำให้พวกเขามีทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การเมืองและอื่นๆ พวกเขาจะริเริ่มที่จะแทรกแซงการกระทำข้ามชาติ

โดยทั่วไปแล้ว เงื่อนไขที่สำคัญสำหรับการเพิ่มขึ้นของลัทธิข้ามชาติคือการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีการสื่อสารและการขนส่งใหม่ (Steven Vertovec ,ฉบับที่ 22 เลขที่ 2 2542)

ผู้วิจัยเชื่อว่าในบริบทของโลกาภิวัตน์ ปรากฏการณ์ข้ามชาติเป็นเรื่องธรรมดาตามานานแล้วระหว่างลัทธิข้ามชาติกับโลกาภิวัตน์ ไม่เพียงแต่มีแง่มุมที่ขัดแย้งและขัดแย้งกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึง

ความสัมพันธ์เชิงวิภาษวิธีของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้วย ดังนั้นเมื่อศึกษาผู้อพยพข้ามชาติ จึงจำเป็นต้องเชื่อมโยงเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองเข้ากับประเทศและสถานที่อพยพ ในบทความนี้ แนวคิดเรื่องข้ามชาติที่ผู้วิจัยต้องการใช้คือการอภิปรายบทบาทของความเชื่อพื้นบ้านของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวของประเทศไทย การปรับตัวและพัฒนาการของความเชื่อพื้นบ้านชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยเองยังแสดงถึงการปรับตัวของชาวไทยเชื้อสายจีนให้เข้ากับสังคมไทย เอกลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาวจีน และการยอมรับของไทย

2.5 บริบทของพื้นที่

พัฒนคติอาสา ในเรื่อง เหนือกว่าการประสาน: การผสมข้ามศาสนาสมัยนิยมในประเทศไทยร่วมสมัย เขียนไว้ว่า ชลบุรีเป็นจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งอยู่บนชายฝั่งตะวันตกของคาบสมุทร ใกล้เคียงทะเลอันดามัน เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งอยู่ที่สี่แยกทางรถไฟสายใต้และทางหลวงเลียบชายฝั่งภาคใต้ ทำให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญที่เชื่อมภาคใต้ของประเทศไทยและภูมิภาคอื่นๆ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ความเชื่อพื้นบ้าน เป็นต้น งานวัดและเทศกาลทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนถึงประเพณีทางศาสนาที่หลากหลาย (Pattana Kitiarsa, 2005)

ความเชื่อทางศาสนา--วัฒนธรรมจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของเอล คูชินว่าชุมชนชาวจีนตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดชลบุรีมาหลายชั่วอายุคน บรรพบุรุษของพวกเขาเพื่อการค้าหรือเกษตรกรรมและมาตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่ ความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์นี้สามารถสร้างชุมชนชาวจีนที่มั่นคงได้ ชุมชนชาวจีนมักจะรักษาความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและศาสนาของจีน พวกเขาอาจสร้างวัด วัด และศูนย์วัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนาของพวกเขา สถานที่เหล่านี้กลายเป็นจุดรวมตัวที่สำคัญของชุมชนชาวจีน (เอล คูชี, 2021)

การรวบรวมความรู้ ศักยภาพ และทิศทางของวัด การพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาในจังหวัดชลบุรี ของศรัญญา เลิศพุทธรักษ์ว่า จังหวัดชลบุรีเป็นที่ตั้งของกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย รวมถึงไทย จีน ฮ่วย มาเลย์ และชนกลุ่มน้อยอื่นๆ แต่ละประเทศและกลุ่มชาติพันธุ์มักจะรักษาประเพณีและพิธีกรรมความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง โครงสร้างประชากรที่หลากหลายนี้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของศาสนาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่ยอมรับศาสนาที่ยอมให้ศาสนาและความเชื่อที่แตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยทั่วไปรัฐบาลและสังคมสนับสนุนการแสดงออกทางศาสนาและความเชื่ออย่างเสรี ซึ่งเป็น

เงื่อนไขสำหรับความศรัทธาที่แตกต่างกันที่จะหยั่งรากและเผยแพร่ในจังหวัดชลบุรี (ศรุธษา เลิศ พุทธารักษ์, 2021)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความเชื่อหม่าโจ้วและกระบวนการพัฒนาต้องศึกษางานทางด้านเอกสารเพื่อทำความเข้าใจ เรื่องราวพื้นฐานในด้านต่างๆ เสียก่อนที่จะลงภาคสนามในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเฉพาะที่มาและเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และสถานะการวิจัย แต่เนื่องจากในการทำความเข้าใจของคนไทยเชื้อสายจีนนั้นมีเนื้อหาที่ครอบคลุมหลายด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งการทบทวนวรรณกรรมเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.3.1 งานศึกษาที่เกี่ยวกับสถานการณ์วิจัยของความเชื่อหม่าโจ้วในทั่วโลก

2.3.2 งานศึกษาที่เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน

2.3.3 งานศึกษาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การพัฒนาของความเชื่อหม่าโจ้วในประเทศไทย

2.3.1 งานศึกษาที่เกี่ยวกับสถานการณ์วิจัยของความเชื่อหม่าโจ้วในทั่วโลก

ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วมีต้นกำเนิดในประเทศจีน และมีงานวิจัยมากมายที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของนักวิชาการชาวจีนรายใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาความเชื่อของลัทธิหม่าโจ้วในมณฑลฝูเจี้ยน ไต้หวัน และชาวจีนโพ้นทะเล ครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ เช่น ศาสนา มานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และอื่นๆ

สำหรับการศึกษาความเชื่อ หม่าโจ้ว บันทึกสารคดีที่เก่าแก่ที่สุดของหม่าโจ้ว ปรากฏในราชวงศ์ซ่ง ตามที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือ การปฏิสังขรณ์ศาลมาจู่ที่เซ่งตุน (圣墩祖庙重建 順济庙记) ของเลี้ยวเฟิงเพยบัณฑิตจีน สือรัชศกเส้าซิง 12 (พ.ศ. 1685) บันทึกประวัติมาจู่บันทึกกระบวนการสร้างใหม่ในเวลานั้น รวมถึงการระดมทุน การออกแบบ การก่อสร้าง ความสมบูรณ์ และการเชื่อมโยงอื่นๆ ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และวัฒนธรรมของวัดจินโบราณ (เลี้ยวเฟิงเพย, 1685)

ตามที่มีกล่าวถึงในหนังสือการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของหม่าโจ้ว เขียนโดยจู้กวางเถียน (2556) บทความนี้แบ่งออกเป็น 5 บท ได้แก่ ดำเนินานและประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างดำเนินานกับประวัติศาสตร์งานวัด มารยาทและวัฒนธรรม ศีลธรรม ศาสนา วัฒนธรรม และขอบเขตทั่วโลกของความเชื่อหม่าโจ้ว ค้นคว้าเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ดำเนินาน นิทานปรัมปรา งานวัด มารยาท ศีลธรรม ศาสนา ฯลฯ การสนทนาเชิงลึกเกี่ยวกับการแพร่กระจายและการพัฒนาของความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิหม่าโจ้วในมณฑลฝูเจี้ยน ไต้หวัน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เปิดเผย

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ ศาสนา ฯลฯ และให้ความคิดเชิงลึกและการอ้างอิงสำหรับการศึกษาของหม่าโจ้ว (จูกวางเฉียน,2556)

เทพีแห่งท้องทะเลความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของความเชื่อของหม่าโจ้ว: มันเป็นผลงานของหลู่เฟิงฉี (2551) อธิบายที่มา มรดก และวิวัฒนาการของความเชื่อของหม่าโจ้ว กล่าวถึงที่มาและปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน และดำเนินการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของความเชื่อของหม่าโจ้ว หนังสือเล่มนี้ยังครอบคลุมการแพร่กระจายและพัฒนาการของลัทธิหม่าโจ้วในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยมุมมองระดับนานาชาติ (หลู่เฟิงฉี,2551)

การศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อของหม่าโจ้วทั้งสองฝั่งของช่องแคบไต้หวัน โดย จาง หมิงอี้ บทความนี้ส่วนใหญ่กล่าวถึงความเชื่อหม่าโจ้ว ในสามแห่งทั่วช่องแคบ ได้แก่ ผู้เจี้ยน ไต้หวัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดเผยความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของความเชื่อหม่าโจ้ว โดยการเปรียบเทียบและศึกษาความแตกต่างในกระบวนการพัฒนา มรดกและหน้าที่ทางสังคมของลัทธิหม่าโจ้วในภูมิภาคต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทในการสืบทอดวัฒนธรรม การสร้างท้องถิ่น และความกลมกลืนทางสังคม

งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วในต่างประเทศ

แม่แห่งท้องทะเล: เทพีแห่งทะเลใต้และลัทธิของเธอในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย หลู่ซู่จวน หนังสือเล่มนี้สำรวจการสืบทอดและวิวัฒนาการของความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วผ่านการสืบสวนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา และแง่มุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหม่าโจ้วในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับสังคมและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Emperorfest and Mazu temple in Chosn Dynasty ผู้เขียนคือดร.เฮรยุน โก (2562) เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของหม่าโจ้วและการปฏิบัติทางศาสนาในสมัยราชวงศ์โชซอน บทความนี้กล่าวถึงการพัฒนาความเชื่อของหม่าโจ้วในราชวงศ์โชซอนและความสัมพันธ์ระหว่างวัดหม่าโจ้วกับจักรพรรดิเกาหลี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศกาลหม่าโจ้วอย่างเป็นทางการที่จัดขึ้นในสมัยราชวงศ์โชซอน ตลอดจนอิทธิพลทางศาสนาและสังคมของความเชื่อหม่าโจ้ว (เฮรยุน โก,2562)

The Goddess on the Frontier: Religion and Gender among the Hakka of Southern China โดยเมแกน ไบรสัน หนังสือเล่มนี้ตรวจสอบบทบาทของเทพธิดา หม่าโจ้ว ในการปฏิบัติทางศาสนาของชาวฮากกาทางตอนใต้ของจีน งานของ Bryson มุ่งเน้นไปที่จุดตัดระหว่างศาสนาและเพศ และการบูชาหม่าโจ้วให้พื้นที่สำหรับผู้หญิงในการแสดงออกและได้รับสิทธิ์เสรีในตนเองอย่างไร (เมแกน ไบรสัน,2016)

ตามเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาเกี่ยวกับหม่าโจ้ว ในประเทศจีนส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ความเชื่อ หม่าโจ้ว ในมณฑลฝูเจี้ยน ได้หัวัน และชาวจีนโพ้นทะเล และมุมมองของการวิจัยเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และแง่มุมอื่นๆ 1. ในด้านประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยส่วนใหญ่สำรวจกระบวนการพัฒนาของความเชื่อเรื่องหม่าโจ้ว เช่น ต้นกำเนิด การแพร่กระจาย และการเปลี่ยนแปลง 2. ในด้านศาสนา ผู้วิจัยศึกษาระบบความเชื่อ พิธีกรรมความเชื่อ และกิจกรรมของความเชื่อหม่าโจ้วเป็นหลัก 3. ในด้านวัฒนธรรม ผู้วิจัยส่วนใหญ่สำรวจอิทธิพลของความเชื่อหม่าโจ้ว ที่มีต่อวัฒนธรรม ศิลปะ 4. ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยภายในประเทศยังทำการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของหม่าโจ้วจากมุมมองของสาขาวิชาต่างๆ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และคติชนวิทยา

ข้อเสียคือการศึกษาของจีนส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ระดับดั้งเดิมของความเชื่อหม่าโจ้ว และมีการศึกษาค้นขำน้อยเกี่ยวกับความเชื่อหม่าโจ้วในปัจจุบัน นอกจากนี้ การวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับวัฒนธรรมและความเชื่ออื่นๆ ยังไม่เพียงพอ การวิจัยเกี่ยวกับการแพร่กระจายและอิทธิพลของความเชื่อหม่าโจ้วในระดับโลกจำเป็นต้องมีความเข้มแข็ง

การศึกษาเกี่ยวกับหม่าโจ้วในต่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การแพร่กระจายและการพัฒนาของความเชื่อเกี่ยวกับหม่าโจ้วในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น สถานการณ์ของความเชื่อเกี่ยวกับหม่าโจ้วในมาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และสถานที่อื่นๆ ตลอดจนการผสมผสานความเชื่อของหม่าโจ้วและวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ นักวิชาการบางคนยังได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้ว เพศทางสังคม และอัตลักษณ์ของผู้หญิงจากมุมมองของสตรีนิยมและเพศศึกษา

ข้อเสียคือเนื่องจากข้อจำกัดด้านภาษา วัฒนธรรม และอื่นๆ การวิจัยจากต่างประเทศอาจมีความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจและการตีความ แม้ว่านักวิชาการบางคนให้ความสนใจกับการแพร่กระจายและอิทธิพลของความเชื่อเรื่อง หม่าโจ้ว ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยุโรป และสหรัฐอเมริกา แต่การวิจัยในเรื่องนี้ยังมีข้อจำกัดและจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างและสำรวจในเชิงลึกต่อไป

2.3.2 งานศึกษาที่เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน

โลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของศาลเจ้าเงินในจังหวัดสมุทรสงคราม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ของเรือนแก้ว ภัทรานุประวัต (2551) ใช้ศาลเจ้าเงินในจังหวัดสมุทรสงครามเป็นวัตถุในการวิจัยและใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มสะท้อนให้เห็นถึงศาลเจ้าเงินในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญทางสังคมมากมาย 1. ศาลเจ้าเป็นสถานที่ที่เป็นที่พึ่งทางใจ เพราะศาลเจ้าเป็นศาสนสถานที่มีความ

ศักดิ์สิทธิ์ 2. ศาลเจ้าเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาของชาวจีน 3. ศาลเจ้าประจำตระกูล 4. ศาลเจ้าที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์โดยผ่านคนทรง 5. ศาลเจ้าเป็นแหล่งบันเทิงที่พบปะสังสรรค์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ (เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ, 2551)

ในบทบาทเจ้าแม่เบ็กไพร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ของจิตตาพร ตรียินดี มหาวิทยาลัยศิลปากร (2557) ใช้เจ้าแม่เบ็กไพร จังหวัดราชบุรี เป็นวัตถุในการวิจัย ใช้ทฤษฎีหน้าที่นิยมของ โบรินิสลอว์ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski) และแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลายเป็นเมือง มาอธิบายเจ้าแม่เบ็กไพรเป็นความเชื่อของชาวจีนฮกเกี้ยนเรื่องเจ้าแม่ทับทิมผสมกับความเชื่อท้องถิ่น เนื่องจากเจ้าแม่เบ็กไพรสามารถช่วยเหลือผู้คนได้หลากหลาย ดังนั้นความเชื่อเจ้าแม่เบ็กไพรจึงสามารถเข้าถึงคนทุกระดับและที่สำคัญคือ การช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ คนไทยเชื่อว่าเจ้าแม่ก็คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ เปรียบเสมือนเจ้าป่า เจ้าที่ คอยช่วยเหลือผู้คนเช่นเดียวกัน ต่อมาในภายหลังพิธีเปิดป่าก็หมดไป พร้อมกับการที่ คนเดินทางจะเข้ามาที่ศาลเจ้าแม่เบ็กไพรเพื่อขอให้ตนเองเดินทางปลอดภัยแทนการ ทาพิธีเปิดป่าดังแต่ก่อน เช่นเดียวกับคนจีนที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างศาลเจ้าแม่ให้ช่วยเรื่องเดินทาง ปลอดภัยเช่นเดียวกัน (จิตตาพร ตรียินดี, 2557)

เรื่องการดำรงอยู่ การปรับตัว และการสืบทอดของศาลเจ้าจีนกวนอิมปุดจ้อ ในบ้านควนงาช้าง ตำบลบางดี อำเภอยะยง จังหวัดตรัง ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก อธิบายศาลเจ้าจีนเป็นศาสนสถานที่ชาวจีนใช้ในการประกอบพิธีกรรมเป็นที่กราบไหว้เทพเจ้าตามคติความเชื่ออยู่ทั่วไปในชุมชนชาวจีน โดยจุดมุ่งหมายของชาวจีนต่อศาลเจ้าจีนส่วนใหญ่ จะแสดงให้เห็นในรูปแบบการปรารถนาที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากเทพเจ้าที่จะบันดาล ให้พวกเขามีชีวิตอยู่อย่างผาสุก สงบสุข เป็นที่พึงพอใจ และเพื่อเคารพบูชา รำลึกถึง บรรพบุรุษ ใช้ประกอบพิธีกรรมตามเทศกาลต่างๆ การสืบทอดศาลเจ้า คือการจัดทำให้ศาลเจ้า สามารถดำเนินงานเปิดให้บริการในอนาคด ต่อไปได้ อาศัยรูปแบบการบริหารจัดการของศาลเจ้า และการวางแผนการสืบทอดศาลเจ้าใน อนาคด จากรุ่นสู่รุ่น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งจากการได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ โดยตรง (สุภาภรณ์ แซ่ลิ้มและชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2018)

เรื่อง ความเชื่อพิธีกรรม เกี่ยวกับเทพเจ้าประจำบ้านของคนไทยเชื้อสายจีน ใช้เทพเจ้าประจำบ้านเป็นวัตถุในการวิจัย ใช้แบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ การเข้าสังเกตและสัมภาษณ์เจ้าของบ้านและบ้านตัวอย่างวิจัยรวมทั้งบ้านของคนไทย เชื้อสายจีนแควดล้อม แบ่งออกเป็นสองส่วน (1) ศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมและการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับเทพเจ้าประจำบ้านของคน ไทยเชื้อสายจีนที่ถือปฏิบัติ และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้าประจำบ้านกับวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน สังคมชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า เทวดา อารักษ์ ชาวจีนต้องหนีจากความทุกข์ยากลำบาก เทพเจ้าอาจจะมีความสำคัญในแง่ของกำลังใจ สามารถทำให้ชาวจีนที่

ต้องเผชิญกับความยากลำบากสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ และนอกจากนี้เทพเจ้ามีความสำคัญในความเป็นตัวตนและแสดงถึง อุดมลักษณะของชาวจีน ที่ชาวจีนทุกคน สามารถยึดเหนี่ยวได้ ไม่ว่าจะไปอยู่ ณ ที่แห่งใด พิธีกรรมที่เกี่ยวกับเทพเจ้าประจำบ้านของคนไทยเชื้อสายจีนแต่ดั้งเดิมคนไทยเชื้อสายจีนยึดถือพิธีกรรมไว้อย่างเหนียวแน่น (จริมา อูปรานุเคราะห์ .2014)

เรื่อง ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จื่อ : ความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาท ใช้ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จื่อ เป็นวัตถุในการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บข้อมูลจากเอกสารทางด้านความเชื่อ รูปเคารพ และ บทบาทจากหนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความต่าง ๆ บทความนี้กล่าวถึง ในอดีตชาวจีนที่อพยพมาจากบ้านเกิด ต้อง เผชิญกับสังคมสิ่งแวดล้อมที่ไม่เคยรู้จัก จึงมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยที่พึ่งทางใจนั่นคือองค์เทพเจ้าที่ตน นับถือ จึง ได้สร้างวัดหรือศาลเจ้าขึ้น วัตถุประสงค์ในการสร้างวัดหรือศาลเจ้าก็เพื่อประกอบพิธีกรรมทาง ศาสนาและความเชื่อ ความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ขององค์เทพเจ้า ซึ่งมีทั้งคนไทยเชื้อสายจีน คนไทย และคนต่างชาติคนได้ เข้ามาใช้เพื่อสร้างกุศล สร้างความดี เมื่อคนได้เข้ามาไหว้เทพเจ้า ทำบุญ ด้วยความเชื่อที่จะ ทำให้จิตใจ สบายใจปลอดภัย โปร่ง บอบบาททางด้านสังคม ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จื่อเป็นสถานที่พบปะสมาคม โดยเฉพาะใน เทศกาลสำคัญมีกิจกรรมตามประเพณีจีน กรรมการกับผู้เข้าร่วมพิธีกรรม ผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกับผู้เข้า ร่วมประกอบพิธี การแสดงออกซึ่งความเป็นคนพวกเดียวกัน การปฏิบัติที่เท่าเทียม เป็นแหล่งการเรียนรู้ สืบทอดทางประเพณี รวมทั้งเป็นแหล่งพิพิธภัณฑสถาน ศูนย์กลางของลัทธิเต๋าในประเทศไทย (วิหารเทพสถิตพระกิติเฉลิม,2010)

ตามเอกสารและงานวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ศาสนาพุทธและลัทธิเต๋า และผสมผสานความเชื่อท้องถิ่นและองค์ประกอบทางวัฒนธรรมของไทยเข้าด้วยกัน พิธีหลักตามความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ งานวัด พิธีบูชา และงานฉลองต่างๆ และยังมีกิจกรรมพิเศษทางศาสนา เช่น งานศพและพิธีบวงสรวง ในทางความเชื่อ ชาวไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับเรื่อง บุญ วาสนา พรหมลิขิต และยังเคารพวิญญาณของบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์อีกด้วย ในด้านพุทธศาสนา ชาวไทยเชื้อสายจีนโดยทั่วไปนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท เช่น พระโพธิสัตว์กวนอิม ในด้านลัทธิเต๋า ชาวไทยเชื้อสายจีนโดยทั่วไปนับถือลัทธิเต๋าล้วนเงิน ตัวอย่างเช่น หน้าที่เป็นเทพเจ้าที่ชอบธรรมของลัทธิเต๋า และได้รับการเคารพในฐานะ จอมพล และ องค์ชายสาม ในหมู่ลัทธิเต๋าและผู้คน นอกจากนี้ความเชื่อในท้องถิ่นและความเชื่อพื้นบ้านบางอย่างก็มีความสำคัญเช่นกัน เช่น ความเชื่อหมาจิ้งจอกและความเชื่อเรื่องพระเจ้าแผ่นดิน

อย่างไรก็ตาม การสืบทอดความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนยังมีข้อบกพร่องบางประการ โดยเฉพาะด้านภาษา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เนื่องจากพวกเขาอยู่ชายขอบในสังคมไทยมาช้านาน

นาน ความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนในประเทศไทยจึงได้รับผลกระทบและปรับตัวในระดับหนึ่ง อีกทั้งยังมีความยุ่งยากบางประการในการทำความเข้าใจและสืบทอดความเชื่อดั้งเดิม งานวิจัยด้านความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ยังขาดการค้นคว้าและเปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ ตลอดจนนวัตกรรมและการต่ออายุความเชื่อดั้งเดิม นอกจากนี้ระดับของการผสมผสานระหว่างความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนกับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และจำเป็นต้องมีความพยายามมากขึ้นในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและการผสมผสานทางวัฒนธรรม

2.3.3 งานศึกษาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การพัฒนาของความเชื่อหม่าโจ้วในประเทศไทย ตามที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือ ชาวจีนโพ้นทะเลในภาคใต้ของประเทศไทยกับความเชื่อของหม่าโจ้ว (2552) ของ Yang maoshi ว่า ประวัติศาสตร์ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วของชาวจีนโพ้นทะเลในภาคใต้ของประเทศไทยสามารถย้อนกลับไปได้ถึงศตวรรษที่ 19 ในเวลานั้น ชาวจีนโพ้นทะเลจากมณฑลฝูเจี้ยนจำนวนมากเดินทางมายังภาคใต้ของประเทศไทยเพื่อทำการค้าและเพาะปลูก และหลายคนก็นับถือหม่าโจ้วผู้ศรัทธาเหล่านี้ได้ก่อตั้งวัดหม่าโจ้วหลายแห่งในภาคใต้ของประเทศไทย และวัดเหล่านี้ได้กลายเป็นสถานที่ทางจิตวิญญาณที่สำคัญสำหรับชุมชนชาวจีนโพ้นทะเล (Yang maoshi, 2552)

ความเชื่อหม่าโจ้วและเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวประมงไทยเชื้อสายจีน (2560) โดย สุนทรี โกมินทร์ว่าจากการวิจัยภาคสนามและการสัมภาษณ์หมู่บ้านชาวประมงในภาคใต้ของประเทศไทย ผู้เขียนได้วิเคราะห์แหล่งที่มาของการบูชาและความเชื่อของชาวประมงที่มีต่อหม่าโจ้ว ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพวกเขา ผู้เขียนเชื่อว่าความเชื่อของหม่าโจ้วมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งในหมู่ชาวประมงจีนในประเทศไทย และเป็นวิธีที่ทำให้พวกเขายังคงติดต่อกับบรรพบุรุษและวัฒนธรรมดั้งเดิมได้ บทความนี้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาความสำคัญทางวัฒนธรรมและหน้าที่ทางสังคมของลัทธิหม่าโจ้วในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน (สุนทรี โกมินทร์, 2560)

บทบาทของบูชาหม่าโจ้วในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทย-จีน (2562) โดย Zhang Lixin บทความนี้สำรวจการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนผ่านการบูชาหม่าโจ้ว โดยเฉพาะในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย เอกสารนี้ส่วนใหญ่กล่าวถึงบทบาทของความเชื่อของหม่าโจ้วในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนและอธิบายว่าความเชื่อของหม่าโจ้ว ในฐานะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมถูกส่งผ่านวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศอย่างไรและการถ่ายทอดนี้มีความสำคัญต่อจีนและไทย ผลกระทบของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสื่อสาร (Zhang Lixin, 2562)

เรื่องราวที่กล่าวถึงที่มาและประวัติของความเชื่อหม่าโจ้วในประเทศไทยได้มีการทำศึกษาเอาไว้ในวิทยานิพนธ์ของ Ma lina เรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับมาจูของคนไทยเชื้อสายจีน —— การสื่อสารระหว่างกลุ่มชนต่าง ๆ (2559) ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนนั้นสามารถย้อนกลับไปได้ถึงสมัยราชวงศ์หมิง ซึ่งมีนักธุรกิจชาวจีนเข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยและเริ่มเชื่อในลัทธิมาจู เมื่อเวลาผ่านไป ความเชื่อเรื่องมาจูได้รับการสืบทอดและพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนกลายเป็นความเชื่อทางศาสนาที่สำคัญอย่างหนึ่งของชุมชนชาวจีนในประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันความเชื่อของลัทธิมาจูก็ค่อยๆ ก้าวข้ามขอบเขตของกลุ่มชาติพันธุ์และกลายเป็นวิธีการสื่อสารระหว่างชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยในท้องถิ่น (Ma lina 2559)

จากการวิเคราะห์วัสดุข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของการวิจัยประวัติพัฒนาการของหม่าโจ้วในประเทศไทยคือ 1. ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจลักษณะทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนอย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น 2. จากการวิจัยความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วในประเทศไทย จะช่วยให้การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความเข้าใจระหว่างจีนและไทยลึกซึ้งยิ่งขึ้น และส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างจีนและไทย 3. เป็นหลักฐานที่ชัดเจนในการทำความเข้าใจการแพร่กระจายและอิทธิพลของความเชื่อของหม่าโจ้ว ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จุดอ่อนคือ 1. การศึกษาบางชิ้นอาจมีความเป็นตัวตนและความเป็นด้านเดียวในระดับหนึ่ง เนื่องจากภูมิหลัง ความเชื่อ ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและปัจจัยอื่น ๆ ของผู้วิจัยอาจส่งผลกระทบต่อวิธีการวิจัยและข้อสรุป 2. คุณภาพของเอกสารบางส่วนไม่สูงนักและมีปัญหาด้านความน่าเชื่อถือและความน่าเชื่อถือในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องยากมากสำหรับผู้วิจัยที่จะแยกแยะความถูกต้องของข้อมูล

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการอ้างอิงและสรุปแนวคิดและทฤษฎีและบทความที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไปนี้

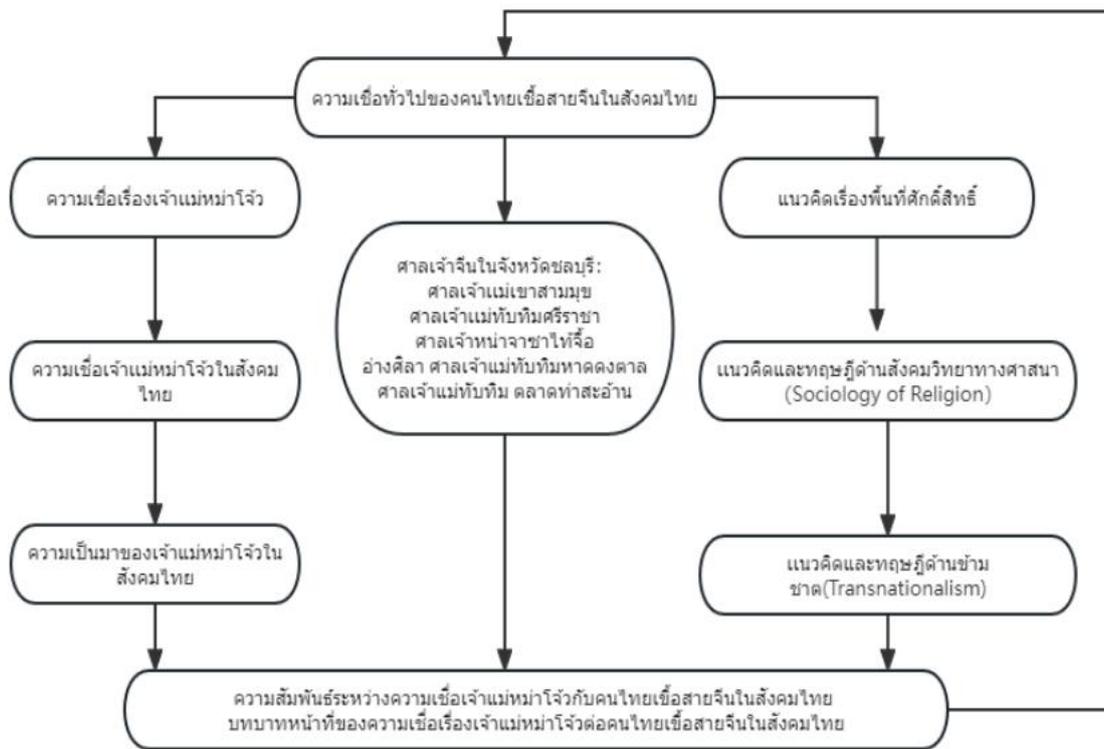
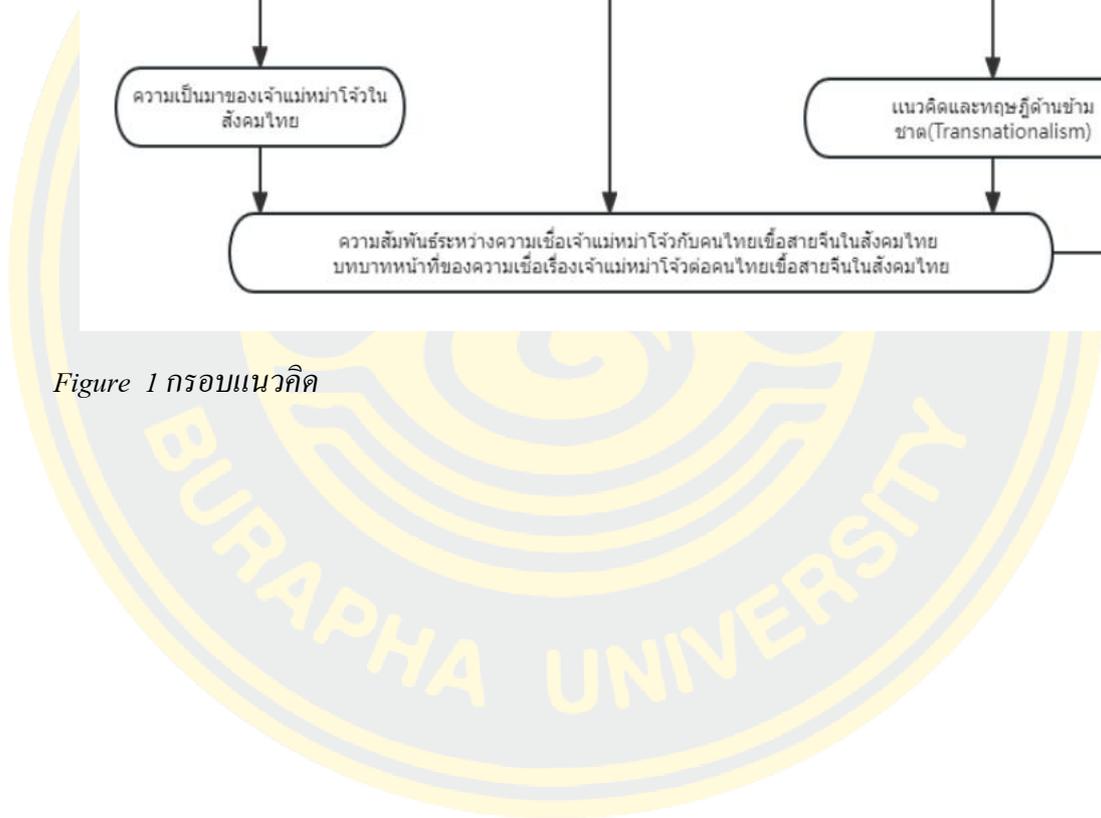

Figure 1 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในเจ้าแม่หม่าโจ้ว การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งจากหนังสือ สารนิพนธ์วิทยานิพนธ์ และ บทความ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ทั้งในด้านทฤษฎีที่นำมาใช้ เรื่องราว เกี่ยวกับความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วประวัติและความศรัทธาของคนในพื้นที่

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 เก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการเข้าไปสังเกตปรากฏการณ์ทั้งในพื้นที่ศาลเจ้าแม่หม่าโจ้วและเข้าร่วมพิธีกรรมในบริเวณศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว

2.2 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องทำงานนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ที่ต้องลงพื้นที่ในประเทศไทยเพื่อเก็บข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารและข้อมูลภาคสนาม สำหรับวิธีที่จะใช้เพื่อเข้าถึงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยคือผู้วิจัยจะไปถึงศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว สังเกตคนในศาลเจ้า เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือก คือ 1.กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่หม่าโจ้ว จะได้รับคำตอบที่ถูกต้องและละเอียด 2.กลุ่มผู้สร้างศาลเจ้าหม่าโจ้ว จะเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของเจ้าแม่หม่าโจ้ว 3. กลุ่มผู้ใหญ่และผู้บูชา จะเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยากับความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้ว 4. กลุ่มผู้บริหาร/ ทัศนคติเห็นและความรู้เกี่ยวกับเจ้าแม่หม่าโจ้ว และอิทธิพลทางเศรษฐกิจโดยรวม ดังกล่าว เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดออก ในระหว่างดำเนินการวิจัยผู้วิจัยอาจคัดผู้ที่ไม่สะดวกจะให้ข้อมูลต่อหรือให้ข้อมูลไม่ครบถ้วนออก เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายใหม่ให้ได้ข้อมูลที่อิมตัวต่อไป อนึ่งผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมโครงการถอนตัวจากโครงการด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วม โครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในชุมชน รวมทั้งหน้าที่การงานหรือการรับสิทธิต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมวิจัย

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. เลือกกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายไว้ดังนี้

ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ กำหนดรวม 4 กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบ

เจาะจง (Purposive sampling)

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่หม่าโจ้ว
2. กลุ่มผู้สร้างศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว
3. กลุ่มผู้ไหว้และผู้บูชา
4. กลุ่มผู้บริหารโถกนักท่องเที่ยว/

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตีความ, วิเคราะห์, และผลการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว ที่ตั้งประวัติ ที่มา ตำนานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และตีความ เพื่อทำการอธิบายเรื่องราวบทบาทของศาลเจ้าแม่หม่าโจ้วที่มีผลต่อสังคม
2. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป และการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง
4. นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในด้านที่ยังไม่สมบูรณ์ตามขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้
5. นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้จะอธิบายถึงความเป็นมาของเจ้าแม่หม่าโจ้ว โดยจะเริ่มต้นที่ในส่วนของเรื่องราว ชื่อ ประวัติ แหล่งกำเนิด รูปปั้น และตำนานของหม่าโจ้ว ในส่วนที่สองจะอธิบายถึงความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี รวมถึงความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน เรื่องศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว เรื่องขอพร พิธีกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีน ในส่วนที่สามจะอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของความเชื่อหม่าโจ้ว รวมถึง สังคมการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

4.1 ความเป็นมาของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้ว

หม่าโจ้วเป็นเทพเจ้าแห่งท้องทะเลในตำนานจีนโบราณ ที่รู้จักกันในนามนางสนม ราชนิแห่งสวรรค์ พรหมจารีแห่งสวรรค์ มารดาของทวยเทพ ฯลฯ หม่าโจ้วเดิมชื่อ หลินหม่อ เกิดในวันที่ 23 เดือนมีนาคมของปฏิทินจันทรคติที่เหมยโจว (湄洲) เหมยโจวเป็นชื่อเกาะเล็กๆ ในอำเภอฝูเถียน (莆田) มณฑลฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) ในวันที่ 9 ของเดือนกันยายน ปีราชวงศ์ซ่งเหนือ (ปี พ.ศ.960) เสียชีวิต ปัจจุบัน มีศาลเจ้าหม่าโจ้วหลายหมื่นแห่งใน 47 ประเทศและภูมิภาคทั่วโลกที่แยกจากวัดบรรพบุรุษใน เหมยโจว และผู้คนมากกว่า 300 ล้านคนเชื่อในเจ้าแม่หม่าโจ้ว ในปี 1980 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติได้มอบตำแหน่ง "เทพธิดาแห่งสันติภาพ" ให้กับหม่าโจ้ว เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552 ความเชื่อของหม่าโจ้ว ได้รับการรวมอย่างเป็นทางการในมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติโดย UNESCO และกลายเป็นมรดกโลกทางศาสนาแห่งแรกในประเทศจีนและความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณร่วมกันของมวลมนุษยชาติ (2021) ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นความเชื่อพื้นบ้านที่แพร่กระจายในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจีน เมื่อล่องเรือในทะเล ชาวฮั่นต้องบูชาเจ้าแม่หม่าโจ้วก่อนจะแล่นเรือ สวดมนต์ขอให้ลมพัดปลอดภัย และตั้งศาลพระภูมิบนเรือเพื่อสักการะ (Wu Xuqin ,2558)

4.1.1 ที่มาและวิวัฒนาการของชื่อหม่าโจ้ว

หม่าโจ้วเป็นความเชื่อพื้นบ้านที่สำคัญในจินตนาการได้ โดยเฉพาะในมณฑลฝูเจี้ยน ใต้หวัน และชุมชนชาวจีนโพ้นทะเล มีหลายทฤษฎีเกี่ยวกับที่มาของชื่อหม่าโจ้ว

หนึ่งในคำกล่าวอ้างที่ได้รับความนิยมมากขึ้นคือมาจากภาษาจางโจวทางตอนใต้ของมณฑลฝูเจี้ยน ในสภกเถียน "หมา" หมายถึง "มารดา" และ "เฉิน" หมายถึงเทพเจ้า ดังนั้น เทพเจ้า "หมา จึงเข้าใจได้ว่าเป็น "เทพเจ้าแม่" ในภาษาถิ่นใต้ การออกเสียงคำว่า "เฉิน" คล้ายกับคำว่า บรรพบุรุษ "โจ้ว" ความหมายคือบรรพบุรุษ "อีกด้วย" ดังนั้น "มาเฉิน" จึงค่อยๆ พัฒนาเป็น หมาโจ้ว" ดังนั้นคำว่า หมาโจ้ว" จึงเข้าใจได้ว่าเป็นความหมายของเทพธิดาหรือแม่พระ (ZHONG YULU,2537)

ในเวลานั้น พื้นที่ชายฝั่งของมณฑลฝูเจี้ยนมักประสบกับภัยธรรมชาติ เช่น พายุไต้ฝุ่น โจรสลัด ตลอดจนภัยคุกคามที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้น ชาวเมืองจึงเริ่มเชื่อในเทพธิดาชื่อ หลินม่อ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้พิทักษ์ ทะเลและนักบุญองค์อุปถัมภ์ของชาวประมง เมื่อเวลาผ่านไป หลินม่อ ค่อยๆ พัฒนาเป็น หมาโจ้ว ซึ่งกลายเป็นหนึ่งในความเชื่อหลักในพื้นที่ชายฝั่งของฝูเจี้ยน

อีกทฤษฎีหนึ่งเกี่ยวกับที่มาของคำว่า "หมาโจ้ว" คือมาจาก "มะซุย" ในภาษาสภกเถียน ซึ่งแปลว่า "แม่เมา" ในภาษาสภกเถียน ซุย" มีความหมายถึง เมา ดังนั้น "หมาโจ้ว" จึงเข้าใจได้ว่าเป็นมะซุย ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพและยกย่องผู้คนที่มาต่อหมาโจ้ว

ยุคแรก หมาโจ้ว ปรากฏในภาพของความมีเมตตาซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับคำกล่าวที่ว่า มะซุย" อย่างไรก็ตาม ข้อความนี้ไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และจำเป็นต้องมีการวิจัยและค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อยืนยัน (Shan Linyu ,2561)

ทฤษฎีสุดท้ายคือคำว่าหมาโจ้ว มาจากคำภาษาสันสกฤต (Mahasattva) ซึ่งแปลว่า มหาบุรุษ ในทางพระพุทธศาสนา "มหาบุรุษ" มักหมายถึงพระโพธิสัตว์ผู้มีปัญญาสูง กล่าวคือ พระโพธิสัตว์ที่บรรลุธรรมระดับหนึ่งแล้วสามารถช่วยชีวิตสัตว์ทั้งปวงได้ หลังจาก หมาโจ้ว ปรากฏตัวในน่านน้ำทางตอนใต้ของสภกเถียน เนื่องจากมีความสามารถช่วยชีวิตชาวประมงจากการจมน้ำ จึงถือเป็นพระโพธิสัตว์ที่เสด็จลงมายังโลก และความเชื่อของหมาโจ้วจึงเรียกอีกอย่างว่า "พุทธศาสนาทางทะเล"

อย่างไรก็ตาม ความน่าเชื่อถือของข้อความนี้ไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องจากความเชื่อของ หมาโจ้ว ไม่มีองค์ประกอบทางพุทธศาสนาที่สำคัญในกระบวนการของการทำให้เป็นชนพื้นเมืองในฝูเจี้ยนตอนใต้

ข้อความข้างต้นไม่มีเอกสารเฉพาะสำหรับ แต่เป็นการเล่าของผู้คนและตำนานที่เป็นที่นิยม จึงไม่สามารถเป็นพื้นฐานที่เชื่อถือได้สำหรับการวิจัย แต่มันมีค่าอ้างอิงที่แน่นอนสำหรับที่มาของชื่อหมาโจ้ว

ในประวัติศาสตร์ หมาโจ้วได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้ราชวงศ์ซ่งหยวน หมิง และชิง รวม 36 ครั้ง ชื่อเหล่านี้เป็นชื่อทางการที่ได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้ ตามธรรมเนียมจีนถือว่าฮ่องเต้เป็น

โอรสสวรรค์ (天子) ได้รับอาณัติจากสวรรค์ (天命) ให้มาปกครองโลกแทนสวรรค์ สามารถควบคุมผู้คน ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ และกิจกรรมอื่น ๆ และพระภิกษุก็ต้องเชื่อฟังคำสั่งของฮ่องเต้ ฮ่องเต้มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นกับพระเจ้ามีสาบเทวดาทั้งหลายจะมียศศักดิ์สถานะสูงต่ำอย่างไรก็ต้องได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้ เพราะฮ่องเต้เป็นตัวแทนของสวรรค์ (天) หรือพระเป็นเจ้าสูงสุด (上帝) (ถาวร สิกขโกศล, 2563)

ชื่อของ หม่าโจ้ว เปลี่ยนชื่อจาก (ลิ้มสูหยิน – ท่านผู้หญิงแซ่หลิน) เทียนเฟย (พระชายาสวรรค์) เทียนโฮ่ว (พระราชินีสวรรค์) เทียนซ่างเซิ่งหมู่ (พระแม่เจ้าแห่งสรวงสวรรค์) เป็นกระบวนการเปลี่ยนชื่ออย่างเป็นทางการ แสดงกระบวนการดังนี้

แบบฟอร์ม 1 วิวัฒนาการสถาปนาของหม่าโจ้วในประวัติศาสตร์

ราชวงศ์	ชื่อทางการที่ได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้	
ราชวงศ์ซ่ง (พ.ศ. 1123— —พ.ศ. 1262)	ฟู่เหยฉิน (夫人 – สูหยิน)	คำนี้ในสมัยราชวงศ์โจวใช้เรียกชายารองของกษัตริย์ (อ๋อง) และชายาเอกของเจ้าผู้ครองนคร (สามนคราษ) สมัยราชวงศ์ซ่งเป็นบรรดาศักดิ์ของมารดาและภริยาขุนนางผู้ใหญ่ สมัยราชวงศ์ซ่งเป็นบรรดาศักดิ์ของภริยาขุนนางผู้ใหญ่ระดับเสนาบดีขึ้นไป จึงขอแปลว่า ท่านผู้หญิง
	เฟย (妃)	ในที่นี้หมายถึงมเหสีรองของกษัตริย์ มเหสีเอกเรียกว่าโฮ่ว (后) ส่วนมเหสีของพระมหากษัตริย์ไทยแบ่งง่ายๆ เป็นชั้นเทวีกับชั้นชายา สมัย ร.5 ยังขอย่อยเป็นบรมราชเทวี อัครราชเทวี วรรราชเทวี ราชเทวี อัครชายา และราชชายา คำเฟย (妃) จึงขอแปลว่า พระชายา
ราชวงศ์หยวน (พ.ศ. 1278— —พ.ศ. 1354)	เทียนเฟย (天妃)	มีราชทินนามยาวขึ้นและเกียรติยศสูงยิ่งขึ้นตามลำดับ คำว่า “เทียนเฟย” หมายถึงพระชายาสวรรค์ หรือพระชายาของพระเป็นเจ้าสูงสุด
ราชวงศ์หมิง (พ.ศ. 1372— —พ.ศ. 1644)	เทียนโฮ่ว (天后)	ล้วนหมายถึงพระชายาแห่งสวรรค์ คำว่าโฮ่ว (后) ของจีนเทียบได้กับมเหสีชั้นเทวีของไทย ในสมัย ร.5 สูงสุดคือบรมราชเทวี ตรงกับ Queen Consort ของ

ราชวงศ์	ชื่อทางการที่ได้รับสถาปนา จากฮ่องเต้	
		ฝรั่ง ต่อมาทรงตั้งตำแหน่งบรมราชินีนาถขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการ ภาษาอังกฤษใช้ Queen Regent มีอิทธิพลคือเสมอบรมราชเทวีแต่มีเกียรติยศสูงสุดในฐานะผู้สำเร็จราชการ ต่อมาในรัชกาลที่ 6-7-9 ใช้คำว่าบรมราชินีแสดงฐานะพระมเหสีเอก (ถ้าได้สำเร็จราชการจึงเป็นบรมราชินีนาถ) คำบรมราชเทวีจึงหายไป
ราชวงศ์ชิง (พ .ศ .1680— —พ.ศ.1875)	เทียนซ่างเซ่งหมู่ (天后 圣母)	คำนี้เสียงจีนออกเสียงว่า เทียนส่งเซ่งโบ้ แต่จริงๆ เทียนเสียงเซียงบ้อ คำเซ่งหมู่ (圣母 - พระแม่เจ้าผู้สูงส่ง) นี้ยังนิยมใช้ประกอบคำว่าเทียนโฮ่ว (天后) เป็นเทียนโฮ่วเซ่งหมู่ (天后圣母) สำเนียงออกเสียงว่า เทียนเฮาเซ่งโบ้ แต่จริงๆ เทียนโหวเซียงบ้อ หมายถึงราชินีผู้สูงส่งแห่งสรวงสวรรค์ เป็นตำแหน่งสูงสุด หมายถึงพระแม่เจ้าผู้สูงส่งแห่งสรวงสวรรค์ เป็นคำยกย่องว่าเป็นเทพนารีผู้ทรงเกียรติสูงสุดในสรวงสวรรค์

เปลี่ยนชื่อจากเสินหนี่ว (神女 - เทพนารี) —— หลิงหนี่ว (灵女 - นางผู้มีฤทธิ์) —— เหนี่ยงมา (娘妈) —— หม่าโจ้วเป็นกระบวนการการเปลี่ยนชื่อในพื้นที่บ้าน แสดงกระบวนการดังนี้

หม่าโจ้ว เป็นที่รู้จักในฐานะผู้วิเศษ เป็นออมดอท้าวในหมู่บ้าน” นั่นคือเป็นผู้หญิงชาวบ้านธรรมดา คำว่า “ออมดอท้าว” นี้ ภาษาจีนเรียกว่า “วู (巫)” คือคนที่มีความรู้พิเศษ รักษาโรคได้ รู้ดินฟ้าอากาศ (อศุนิยมวิทยาในปัจจุบัน) ทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าและความรู้อื่นๆ ในหมู่บ้านในราชวงศ์ซ่ง เรื่องการปฏิสังขรณ์ศาลมางูที่เซ่งตุน (圣墩祖庙重建顺济庙记) ของเลี้ยวผิงเฟยบัณฑิตจีนสี่ร้อยหกเก้าสิบ 12 (พ.ศ. 1685) บันทึกประวัติไว้ว่า หม่าโจ้วซึ่งเดิมใช้เวทมนตร์ สามารถทำนายดวงชะตาของผู้คนได้ หลังจากที่เธอเสียชีวิต ผู้คนก็สร้างวัดสำหรับเธอบนเกาะนี้ (เลี้ยวผิงเฟย,1685)

เอกสารนี้แสดงถึงตัวตนของหม่าโจ้วเป็นผู้วิเศษ และช่วยเหลือผู้คน หลังจากที่ หม่าโจ้ว เสียชีวิต เนื่องจากบุคลิกอันสูงและการช่วยชีวิตของผู้คนที่ชายฝั่งทะเล คนรุ่นหลัง ๆ ชื่นชมเธอ ดังนั้นเธอจึงเปลี่ยนจากผู้วิเศษ เป็นเทพนารี (神女)

ชื่อของหม่าโจ้วเปลี่ยนจากเทพนารีเป็นหลิงหนี่ว (灵女 – นางผู้มีฤทธิ์) ปรากฏในราชวงศ์หมิง ต้นไม้ตระกูลของแซ่หลิน (ลี้ม) ที่รวบรวมในราชวงศ์หมิง (พ.ศ.1444) บันทึกประสบการณ์ชีวิตของหม่าโจ้ว บันทึกว่าหม่าโจ้วถูกเรียกว่าหลิงหนี่ว (นางผู้มีฤทธิ์) หลังหมายถึงเป็นผู้วิเศษ หลิงหนี่ว (นางผู้มีฤทธิ์) เป็นชื่อที่แซ่หลิน (ลี้ม) เรียกว่าหม่าโจ้ว ไม่แพร่ระบาด นี้แสดงให้เห็นว่าชื่อพื้นบ้านสำหรับหม่าโจ้ว มีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของผู้คนที่หลากหลาย (ต้นไม้ตระกูลของแซ่หลิน,ม.ป.ป.)

มาจูเหนียง (妈祖娘) เหนียงมา (娘娘) ชื่อนี้เกิดขึ้นในช่วงกลางและปลายราชวงศ์หมิง ชื่อนี้พบได้ทั่วไปในภูมิภาคฝูเจี้ยนและกวางตุ้ง บันทึกแรกสุดคือในสี่สิบปีของราชวงศ์หมิง Guorulin เขียนในบทความความสวดมนต์ (พ.ศ. 1552) ว่าผู้ส่งสารที่ไปทะเลมีจิตใจที่ดีและเหนียงมาให้พรเรือด้วยความปลอดภัย จากเนื้อหานี้ สามารถทราบได้ว่าชื่อ เหนียงมา ปรากฏในยุคกลางและปลายราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง และหลายพื้นที่ยังคงเรียกเธอว่า เหนียงมา จนถึงปัจจุบัน (Guorulin, 1552)

สำหรับชื่อของหม่าโจ้ว ชื่ออย่างเป็นทางการคือเทียนเฟย และผู้คนเรียกว่า เหนียงมา ชื่อหม่าโจ้วปรากฏในราชวงศ์ชิง ชื่อนี้ปรากฏครั้งแรกในภาคใต้ของฝูเจี้ยนและไต้หวัน ในช่วงปลายราชวงศ์หมิงและต้นราชวงศ์ชิงผู้อพยพจากฝูเจี้ยนที่ไปอาศัยอยู่ในไต้หวันได้นำรูปปั้นของหม่าโจ้วมามากมาย พวกเขากำหนดให้ศาลเจ้าเหนียงมา ในอำเภอฝูเถียน (莆田) เป็นศาลเจ้าของบรรพบุรุษและกลับมาที่เหมยโจว (湄洲) เพื่อบูชาทุกปี เมื่อเวลาผ่านไป ชาวไต้หวันเรียกเหนียงมาที่มาจากเหมยโจวว่าหม่าโจ้ว

ศาลเจ้าเหนียงมา ที่ผู้คนรู้จักบนเกาะเหมยโจว เป็นรากฐานของศาลเจ้าหม่าโจ้ว ทั้งหมดในโลก และศาลเจ้าหม่าโจ้ว ในสถานที่ต่างๆ เป็นสาขาของศาลเจ้าหม่าโจ้วในเหมยโจว นักวิชาการบางคนเชื่อว่าชื่อหม่าโจ้ว มาจาก เมืองฉวนโจว (泉州) มณฑลฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) และได้รับการแนะนำให้รู้จักกับไต้หวัน

ข้อความและภาพของความเชื่อหม่าโจ้ว มาถึงยุโรปในช่วงกลางศตวรรษที่ 16 ในวารสารการเดินทางตอนใต้ของจีนที่เขียนโดยชาวฝรั่งเศส มีบันทึกว่า มิชชันนารีชาวโปรตุเกสเห็นรูปปั้นของหม่าโจ้ว บนเรือจีน (วารสารการเดินทางในศตวรรษที่ 16,ม.ป.ป.)

จากที่มาของชื่อหม่าโจ้วทำให้เราเห็นกระบวนการวิวัฒนาการของวัฒนธรรมหม่าโจ้วจากวัฒนธรรมพื้นบ้านสู่วัฒนธรรมประจำชาติ จนถึงตอนนี้ วัฒนธรรมหม่าโจ้วได้กลายเป็นมรดก

ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่สำคัญของจีน เมื่อมองย้อนกลับไปและสะท้อนกระบวนการทางประวัติศาสตร์ของการเติบโตของความเชื่อและประเพณีของหมาโจ้ว จากความเชื่อพื้นบ้านในท้องถิ่นสู่ "มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้" ของมนุษย์ เราสามารถรับรู้ถึงการสร้างร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างกระแสการเมือง สังคม และวัฒนธรรมระดับชาติและพื้นบ้าน สำหรับเรื่องของความเชื่อพื้นบ้าน "มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้" ไม่ควรเป็นเพียงวิธีการให้ความเชื่อได้รับความชอบธรรมในสังคมร่วมสมัยเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสให้มรดกได้ทำความเข้าใจ เปลี่ยนแปลง และสร้างตัวเองใหม่ด้วย

4.1.2 ชื่อหลากหลายของหมาโจ้ว

1. หลินม่อ (林默) ม่อเหนียง (默娘) หลินม่อเหนียง (林默娘) : ชื่อสามัญของหมาโจ้ว คือ หลินม่อ และชื่อเล่นคือ ม่อเหนียง คำว่าหลินเป็นแซ่ ม่อเป็นชื่อตัวของหมาโจ้ว เหนียงเป็นคำเติมท้ายเพื่อแสดงว่าเป็นเพศหญิง เหตุผลที่เรียกว่า "ม่อ (默)" นั้นเป็นเพราะตั้งแต่เกิดจนอายุครบเดือนไม่ได้ยินเสียงร้องเลยจึงตั้งชื่อว่า "ม่อ" คำนี้แปลว่านิ่งเงียบ และพงศาวดารท้องถิ่นบอกว่าเธอมีแสงมวงคลและกลิ่นหอมของร่างกาย ในเอกสารและตำนานเก่าก่อนราชวงศ์หมิง ไม่กล่าวถึงชื่อตัวของหมาโจ้ว ต่อมาปลายราชวงศ์หมิงจึงปรากฏชื่อตัวของท่านว่า "ม่อ (默)" เป็นครั้งแรกในหนังสือบันทึกความศักดิ์สิทธิ์ของพระแม่เทียนเฟย (天妃显圣灵) (ความศักดิ์สิทธิ์ของเทียนเฟย, ม.ป.ป.)

2. หลินสื่อหนี่ว (林氏女) เหมยโจวหลินสื่อหนี่ว (湄洲林氏女) : หลินสื่อหมายถึงแซ่หลิน (ลี้ม) หมาโจ้วเป็นลูกสาวคนที่เจ็ดของแซ่หลิน (ลี้ม) หลินสื่อหนี่ว เกิดที่เกาะเหมยโจว (湄洲) ในอำเภอฝูเถียน (莆田) มณฑลฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) เกาะนี้เป็นถิ่นที่อยู่ของท่าน เหมยโจวหลินสื่อหนี่ว จึงหมายถึงหญิงแซ่หลิน (ลี้ม) (ถาวร ศึกษโกศล, 2563)

3. หลงหนี่ว (龙女 - นางมังกร มกรนารี) หลิงหนี่ว (灵女 - นางผู้มีฤทธิ์) เสินหนี่ว (神女 - เทพนารี) : หนังสือเทียนเฟยหลิงอั้งจี้ (天妃录应记 - ความศักดิ์สิทธิ์ของเทียนเฟย) ของสิ่วเป่ากวงบัณฑิตจีนชื่อ รัชกาลคังซี้ราชวงศ์ชิง มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นว่า เทียนเฟยเกิดมาก็มีปาฏิหาริย์ เมื่อเยาว์ไปดูบ่อน้ำกับกลุ่มเพื่อนหญิง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ชุดตองแดงส่งให้ท่านเพื่อนๆ ตกใจวังหนี ตั้งแต่นั้นก็มีฤทธิ์เป็นอัศจรรย์ ใช้เสื้อผืนเดียวออกทะเลอยู่เสมอ ผู้คนเรียกว่า 'ทงเสียนหลิงหนี่ว (通贤灵女 - หญิงศักดิ์สิทธิ์ผู้ประเสริฐ) (ความศักดิ์สิทธิ์ของเทียนเฟย, ม.ป.ป.)

4. หม่าโจ้ว (妈祖) มาจู (妈祖) มาจูผอ (妈祖婆) มาจูเหนียง (妈祖娘)

: คำหลักคือมาจู หม่าโจ้วทั้งสองชื่อทับศัพท์จากภาษาจีน แต่เป็นชื่อเดียวกันในภาษาจีน อาจมีคำว่าผอ (ย่า) หรือเหนียง (แม่, นาง) เดิมท้าย จึงถือได้ว่าเป็นชื่อเดียวกัน เป็นชื่อเรียกพื้นบ้านที่แพร่หลายที่สุด ชื่อนี้เสียงจีนฮกเกี้ยนว่า หม่าจ้อ หม่าจ้อโป๊ หม่าจ้อเหนียง แต่จิวว่า มาโจ้ว มาโจ้วพัว มาโจ้วเนี้ย คำว่า หม่า หรือ หม่า (妈) ในภาษาถิ่นฮกเกี้ยน-แต้จิ๋ว หมายถึง ย่า ยาย ใช้เป็นคำเรียกหญิงสูงอายุด้วยความยกย่อง ชื่อนี้เป็นการวางตำแหน่งของผู้ศรัทธาต่อภาพลักษณ์ของหม่าโจ้ว ซึ่งสะท้อนถึงความรักของหม่าโจ้ว อีกความหมายหนึ่งก็หมายถึงเหนียงมาด้วย โจ้ว (祖) แปลว่า บรรพชน ความหมายคือบรรพบุรุษของเหนียงมา เมื่อรวมกันเป็น หม่าจ้อ-มาโจ้ว (妈祖) หมายถึงหญิงสูงอายุผู้มีคุณธรรมสูง เป็นชื่อที่เรียกด้วยความเคารพคึงบรรพชน ใช้แพร่หลายในหมู่คนจีนฮกเกี้ยน-แต้จิ๋ว ก่อน แล้วแพร่หลายไปทั่ว (ถาวร สิกขโกศล, 2563)

5. หลินฟูเหอจิน (林夫人 ลิมฮูฮิน – ท่านผู้หญิงแซ่หลิน) เทียนโฮ่ว (天后 – พระราชินีสวรรค์) เทียนเฟย (天妃) เทียนซ่างเซ็งหมู่ (天上圣母 – พระแม่เจ้าผู้สูงส่งแห่งสรวงสวรรค์) : เป็นชื่อทางการที่ได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้ เป็นชื่อทางการของหม่าโจ้ว ในภาคเหนือของจีนมักใช้ชื่อนี้ และทางใต้มักเรียกว่าหม่าโจ้ว ชื่อเรื่องนี้ยังพบได้ทั่วไปบนแผ่นพระวิหาร (ถาวร สิกขโกศล, 2563)

6. เจ้าแม่ทับทิม (水尾圣娘—ตวยบวยเต็งเหนียง) มีชื่อตามเสียงภาษาพูดของจีน ไทหล่าว่า ตวยบวยเต็งเหนียง อักษรจีนเขียน จินกลางอ่านว่า ส่วยเว่ยเซ็งเหนียง แต่จิวว่า จุยบวยเซี้ยเนี้ย แต่มักเรียกสั้นๆ ว่า จุยบวยเนี้ย แปลว่าพระแม่ทายน้ำหรือพระแม่ปลายน้ำ ชื่อนี้พบได้ทั่วไปในศาลเจ้าในประเทศไทย และเป็นชื่อที่คนไทยคุ้นเคย (ถาวร สิกขโกศล, 2563)

7. เจ้าแม่สามมุข : ชื่อนี้เป็นการผสมผสานระหว่างนิทานพื้นบ้านและความเชื่อของหม่าโจ้ว เจ้าแม่สามมุขที่เดิม เป็นหญิงสาวสวยคนหนึ่งชื่อ “สามมุข” ที่เป็นชาวเมืองบางปลาสร้อย ตำนานของสามมุขเป็นเรื่องความรักที่ไม่สมหวัง ชาวบ้านได้สร้าง ศาลเจ้าแม่สามมุข เนื่องจากเป็นศาลเจ้าที่เกิดจากความรัก จึงมีหนุ่มสาวนำว่าวที่ตนเองกับคนรักมาถวายเพื่อให้เจ้าแม่ช่วยพรให้รักสมหวัง และมีชาวประมงมาจุดประทัดถวายก่อนเดินเรือเพื่อขอให้จับปลาได้มากและเดินเรืออย่างปลอดภัย ต่อมาได้มีการสร้างศาลหลังใหม่ทรงจีนไม่ไกลจากศาลเดิม เพื่อถวายให้เจ้าแม่ตามความเชื่อของชาวจีน หม่าโจ้วเป็นที่เคารพนับถือของชาวจีนในฐานะเทพผู้มีเมตตาบารมีสูง อุปถัมภ์การเดินเรือทางทะเล อำนวยการค้าขายให้รุ่งเรือง ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และเดินทางปลอดภัย ดังนั้น หม่าโจ้วที่นี้ก็เรียกว่าเจ้าแม่สามมุข (อิงเอย, 2564)

8. เจ้าแม่เบิกไพร : ในการขึ้นล่องค้าขายทางเรือของชาวจีน เมื่อผ่านค้ำน้ำสำคัญๆ ก็ได้ นำวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี ชาวไหหลำ ชาวฮกเกี้ยนชอบสร้างศาลเจ้าหม่าโจ้ว ที่ตำบลท่าผา อ.บ้านโป่ง ก่อนที่คนไทยภายหลังจะเรียกว่า ศาลเจ้าแม่เบิกไพร (จิตาพร ตรีอินค,2557)

9. ชื่ออื่นๆ (ชื่อเรียกเฉพาะคนไทยเชื้อสายจีนจากแต่ละถิ่น) : ไคไถมา (开台妈) ในไต้หวันนิยมเรียกอีกชื่อหนึ่ง ชื่อนี้มีความหมายว่า “แม่ย่าผู้บุกเบิกไต้หวัน” ชาวอำเภอผู้เถียน มณฑลฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) และปริมณฑลเรียกไมจิวมา (湄洲妈 เหมยโจวมา) หมายถึงแม่ย่าแห่งเกาะเหมยโจว อันเป็นถิ่นฐานของท่าน ชาวเมืองฉวนโจว (泉州) มณฑลฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) เรียกอุณหังมา (温陵妈 เวินหลิงมา) แปลว่าแม่ย่าแห่งเวินหลิงซึ่งเป็นชื่อเก่าของเมืองฉวนโจว ชาวเรือนิยมเรียกท่านอีกชื่อหนึ่งว่า ฉวนโถวเหนียง (船头娘) แปลว่า พระแม่หัวเรือ เพราะเชื่อกันว่าท่านสถิตอยู่ที่หัวเรือ ตรงกับความเชื่อเรื่องแม่ย่านางเรือของไทย เหล่านี้เป็นต้น (ถาวร ลิกขโกศล, 2563)

ชื่อของหม่าโจ้วมีหลายชื่อ ซึ่งแสดงว่าแม่อยู่คนละที่ ผู้คนก็เคารพและรักหม่าโจ้วเหมือนกัน การอยู่ร่วมกันและผสมผสานระหว่างความเชื่อของชาวม่าโจ้วและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงความครอบคลุมและเปิดกว้างของวัฒนธรรมหม่าโจ้วอย่างเต็มที่ วัฒนธรรมหม่าโจ้วสามารถเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางจากผู้คนตามเส้นทางสายไหมทางทะเล และมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับจิตวิญญาณแห่งขันติธรรม ความใจกว้าง และความรักอันยิ่งใหญ่ที่มีอยู่ในนั้น การวางแนวค่านิยมนี้เข้ากันได้อย่างสูงกับจิตวิญญาณของเส้นทางสายไหมทางทะเล และสอดคล้องกับแนวโน้มแห่งยุคแห่งการพัฒนาอย่างสันติ เราคือผู้สืบทอดวัฒนธรรมรุ่นใหม่ เราไม่ควรสนใจเฉพาะความแตกต่างทางความเชื่อในท้องถิ่นเท่านั้น เราต้องส่งต่อจิตวิญญาณแห่งความกล้าหาญและความรักอันยิ่งใหญ่ของชนชาติจีนที่สืบทอดมาในความเชื่อ

4.1.3 ประวัติของหม่าโจ้ว

หม่าโจ้วเป็นชื่อสำหรับเทพธิดาแห่งท้องทะเล ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ของราชวงศ์ซ่ง เธอเป็นผู้หญิงที่มีนามสกุลว่าหลินในเมืองเหมยโจว ผู้เถียน ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วมีเรื่องราวเกี่ยวกับการผู้ช่วยเหลือผู้เดินทาง ทางน้ำ การเดินเรือ ชาวประมงและการรักษาโรคภัยไข้เจ็บแก่ชาวบ้าน ชาวจีน จะยกย่องผู้ที่ทำคุณงามความดี ในขณะที่เมื่อสิ้นชีวิตแล้วบุคคลเหล่านี้ก็จะได้รับการเคารพจากผู้คนที่ยังมีชีวิตอยู่และยกย่องให้กลายเป็นเทพยดาคอยปกป้องคุ้มครองภัย นาง A อายุ 56 ปี ผู้ดูแลศาลเจ้า ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องของเจ้าแม่หม่าโจ้วไว้ดังนี้ “พ่อของหม่าโจ้วคือ หลินย่วน

(林愿) ผู้ตรวจราชการของราชวงศ์ซ่งตอนต้นและแม่ของเขาคือแซ่หวาง (王氏) ได้ให้กำเนิดเด็กชายหนึ่งคนและเด็กหญิงหกคน หม่าโจ้วเป็นลูกสาวคนสุดท้องในครอบครัว ก่อนที่เธอจะเกิด พ่อแม่ของเธอได้ให้กำเนิดลูกสาวห้าคน และพวกเขาตั้งตารอที่จะได้ลูกชายมาก ดังนั้นพวกเขาจึงเผาเครื่องหอมทั้งกลางวันและกลางคืนเพื่อสวดอ้อนวอนให้ลูกชาย แต่คราวนี้เป็นเด็กผู้หญิงและพ่อแม่ผิดหวัง ในตอนเย็นก่อนที่เด็กทารกจะคลอด เพื่อนบ้านเห็นดาวตกกลายเป็นไฟแดงและยิงจากท้องฟ้าทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ดังนั้นพ่อแม่จึงรู้ว่าเด็กทารกเกิดมาผิดปกติและพวกเขาก็รักเธอมาก เพราะเธอตั้งแต่เกิดจนอายุครบเดือนไม่ได้ยินเสียงร้องเลยจึงตั้งชื่อว่าม่อ คำว่าหลินเป็นแซ่ม่อเป็นชื่อตัว (คนที่สัมภาษณ์ นาง A ผู้ดูแลศาลเจ้า , 18 กรกฎาคม พ.ศ.2565, ศาลเจ้าแม่สามมุข บางแสน)

หลินม่อฉลาดกว่าพี่สาวคนอื่น ๆ ตั้งแต่เด็ก ตอนอายุแปดขวบเริ่มเรียนกับครู อ่านบทความแล้วสามารถท่องได้และเข้าใจความหมายของบทความได้ เมื่อโตขึ้นเธอตัดสินใจไม่แต่งงานและทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตลอดชีวิต พ่อแม่ยังสนับสนุนความปรารถนาของหลินม่อ หลินม่อ ที่เติบโตบนชายฝั่งทะเล ค้นคว้าดาราศาสตร์และสภาพอากาศ และค้นคว้าหาน้ำ มีแนวปะการังหลายแห่งในช่องแคบระหว่างเกาะเหมยโจว และแผ่นดินใหญ่ เรือประมงและเรือสินค้าที่ประสบปัญหาในพื้นที่ทะเลนี้มักจะได้รับการช่วยเหลือจากหลินม่อ ผู้คนจึงบอกว่าเธอสามารถ ใช้เสื้อผืนเดียวข้ามทะเล เธอยังทำนายสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงและแจ้งเจ้าของเรือล่วงหน้าว่าพวกเขาสามารถออกเรือได้หรือไม่ ว่ากันว่าเธอสามารถ "ทำนายชะตากรรม" ดังนั้นเรียกเธอว่า “เทพนารี (神女)” และ นางมังกร (龙女) ในวันที่เก้าเดือนกันยายนของราชวงศ์ซ่ง (พ.ศ.987) หลินม่อ ซึ่งมีอายุเพียงยี่สิบแปดปีได้ล่องลับไปแล้ว ในวันที่ ผู้คนบนเกาะเหมยโจวกล่าวว่าพวกเขาเห็นเมฆหลากสีสันลอยขึ้นบนภูเขา และพวกเขาได้ยินเสียงเพลงไพเราะบนท้องฟ้า (เครื่องข่ายกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, 2550)

ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้ว เข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับการอพยพของชาวจีนแม้ว่าชาวจีนในยุคแรกจะอยู่ห่างไกลจากบ้านเกิด แต่ก็ได้รับการสนับสนุนจากความเชื่อทางศาสนาของความคิดแบบจีนดั้งเดิม ชาวจีนผสมผสานความเชื่อที่บ้านเกิดเข้ากับความเชื่อของไทยและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมใหม่โดยรอบอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถรวมเข้ากับสังคมไทยได้ดีขึ้นและยังเป็นที่ยอมรับของคนในพื้นที่ในประเทศไทยอีกด้วย

พัฒนาการของความเชื่อหม่าโจ้ว ในประเทศไทยมากกว่า 100 ปี สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการของวัฒนธรรมหม่าโจ้ว จากการหยั่งราก แพร่กระจาย เปลี่ยนแปลงและระบุ ตำนานของหม่าโจ้ว ในประเทศไทยนั้นคล้ายคลึงกับในจีนมากและทั้งคู่เชื่อว่าหม่าโจ้ว มีจริง ในเรื่องตำนานเทียนโฮ่ว (1941) ได้ว่าความเชื่อเรื่อง หม่าโจ้ว ผสมผสานกับตำนานทางพุทธศาสนาหม่า

โจ้ว เป็นเทพเจ้าลัทธิเต๋าในประเทศจีน เนื่องจากบรรยากาศทางพุทธศาสนาที่แข็งแกร่งในประเทศไทย ความเชื่อในหม่าโจ้ว ได้เข้าร่วมกับพระพุทธศาสนาเพื่อให้รวมเข้ากับสังคมไทยได้ดีขึ้น กระบวนการทำให้คนไทยเปิดรับศาสนาต่างชาติมากขึ้น (Wang Manqi,2552)

ความเชื่อหม่าโจ้ว เข้ามาในประเทศไทยเมื่อใดยังไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอน แต่เป็นที่แน่นอนว่าความเชื่อหม่าโจ้ว แพร่เข้ามาในประเทศไทยเมื่อชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ในช่วงราชวงศ์ชิงมีชาวจีนจำนวนมากเข้ามา ในประเทศไทยเราสามารถเชื่อว่าหม่าโจ้ว เข้าไทยแล้วช่วงนี้ ตั้งอยู่ที่ถนน เจริญกรุง กรุงเทพฯ ศาลเจ้าเจ็ดเป็นที่อุทิศให้กับเทพเจ้าองค์หลักคือ พระแม่หม่าโจ้ว อาจารย์ Duan Lisheng เชื่อว่า:“ วัดแห่งนี้สร้างขึ้นในปีแรกในราชวงศ์ชิง (พ.ศ. 2394) วัดนี้เป็นวัดหม่าโจ้ว ที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยซึ่งมีเวลาในการ ดังนั้นจึงสามารถคาดเดาได้ว่าหม่าโจ้ว แพร่เข้ามาในประเทศไทยก่อน พ.ศ. 2394 สิ่งที่น่าเชื่อคือความเชื่อก่อสร้างที่ชัดเจน ความเชื่อจะแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในหมู่ประชาชนต้องใช้เวลาระยะหนึ่งหม่าโจ้ว แพร่เข้ามาในประเทศไทยล่าสุดในช่วงราชวงศ์ชิง (Duan Lisheng ,2394)

4.1.4 รูปปั้นหม่าโจ้วที่หลากหลาย

รูปปั้นลักษณะของหม่าโจ้ว โดยทั่วไปแบ่งออกเป็นหญิงสาวและสไคล์หญิงชรา รูปปั้นหม่าโจ้วของหญิงสาวที่มีใบหน้าและร่างกายที่บางลง เพราะว่าเมื่อหม่าโจ้วเสียชีวิตและกลายเป็น เทพนารียังเป็นหนุ่มสาว รูปปั้นของหม่าโจ้วที่บูชาและแพร่กระจายโดยศาลเจ้าหม่าโจ้วในเกาะเหมยโจว คืออย่างนี้ รูปปั้นหม่าโจ้วของผู้หญิงชราที่มีร่างกายและใบหน้าที่ยวบอ้วนนั้นพบได้บ่อยในไต้หวัน สะท้อนว่าหม่าโจ้วเปรียบเสมือนแม่ที่รักในจิตใจของผู้คน โดยทั่วไปรูปปั้นของหม่าโจ้วนั้นหรูหราและสง่างาม ประการแรกสะท้อนจินตนาการของภาคประชาสังคมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้หญิง ประการที่สองคือการสะท้อนสถานะอันสูงส่งที่ได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้ รูปปั้นหม่าโจ้ว แสดงถึงสถานะอันสูงส่งของเทียนโฮ่วและสัญลักษณ์แห่งความหวังโยของแม่ (พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติและมานุษยศาสตร์ ,2006)

ภาพ 2 รูปปั้นหมาโจ้วหญิงสาวไม้แกะสลัก

ที่มาของรูป digimuse.nmns.edu.tw

ภาพ 3 รูปปั้นหมาโจ้วหญิงชราไม้แกะสลัก

ที่มาของรูป digimuse.nmns.edu.tw

ในรูปปั้นของ หมาโจ้ว สีประจำใบหน้าคือสีชมพู สีดำ และสีทอง หมาโจ้วหน้าชมพูเป็นที่สักการะของชาวพื้นเมืองเป็นหลัก และเชื่อกันโดยทั่วไปว่าเป็นหมาโจ้วหน้าตาปกติ แสดงออกเหมือนความรักของแม่ นอกจากนี้ยังมีข่าวลือเรื่อง หมาโจ้วหน้าขาวและหน้าแดงบนอินเทอร์เน็ตอีกด้วย อย่างไรก็ตามหวงคุนโหว แพทย์วรรณกรรมแห่งมหาวิทยาลัยจงซิงเชื่อว่า ทั้งหมดเป็นของหมาโจ้วหน้าชมพู เพียงแต่ว่าเมื่อทาสีแล้วจะแดงหรือขาว สีขาวเป็นสัญลักษณ์ของความโชคร้ายในวัฒนธรรมจีน ดังนั้นการเติมสีแดงจะทำให้รูปปั้นหมาโจ้วดูสดใสขึ้น (พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติและมนุษยศาสตร์, 2006)

ความหมายของหมาโจ้ว หน้าดำมีสองแบบ หนึ่งคือเพื่อสะท้อนภาพของหมาโจ้ว ที่ยุติธรรมและคร่ำครวญ ไม่กลัวความยากลำบาก และช่วยเหลือผู้ทุกข์ยาก ประการที่สองคือหมาโจ้ว มีผู้ศรัทธามากมายและเป็นที่เคารพนับถือของผู้คนเนื่องจากความเจริญรุ่งเรืองของรูปใบหน้าของเขา จึงดำคล้ำจากรูป ชาวไต้หวันรัก หมาโจ้วหน้าดำ เพราะหน้าดำเป็นตัวแทนของผู้มาสักการะหลายคน และหมาโจ้ว หน้าดำของศาลเจ้าเทียนโฮ่วในฉางหัวเป็นที่รู้จักทั้งประเทศจีน ตามตำนานหมาโจ้วของไต้หวัน ศาลเจ้า ต้องการอัญเชิญรูปปั้นของหมาโจ้ว ผู้ศรัทธามีความเคร่งศาสนาและจุดรูปต่อไปบนถนน ผู้ศรัทธานำรูปปั้นหมาโจ้วไปวางไว้ในห้องเก็บของ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ปิดผนึกเป็นเวลานานใบหน้าของรูปปั้นหมาโจ้วจึงดำคล้ำ ชาวไต้หวันคิดว่านี่เป็นสัญญาณของการปรากฏตัวของหมาโจ้ว ตั้งแต่นั้นมาเชื่ออย่างจริงจังมากขึ้น (พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติและมนุษยศาสตร์, 2006)

หม่าโจ้ว หน้าทองแสดงภาพของ หม่าโจ้ว จากคนเปลี่ยนเป็นเทพนารี ยังสะท้อนความ รุ่งโรจน์ที่ได้รับสถาปนาจากฮ่องเต้

โดยทั่วไปแล้วใบหน้าของหม่าโจ้ว ส่วนใหญ่เป็นหน้าเมลิคแดงโม มีคิ้วใบวิไลโลว์และตา ฟีนิกซ์ มองลงมาด้วยท่าทางเคร่งขรึม จมูกตรงปากเล็ก ใบหน้าโดยรวมนั้นใจดีด้วยอารมณ์ผู้สูงอายุ ที่สงบและยังสื่อถึงเสน่ห์ของการดูแลโลกของหม่าโจ้วการท่องเที่ยวเกาะเหมยโจว หม่าโจ้วหน้าดำ ในตำนานของโลก,2017)

ภาพ 4 หม่าโจ้วหน้าทอง หน้าชมพู หน้าดำในโตเกียว

ที่มาของภาพ: <https://www.facebook.com/TokyoMASO/>

เครื่องสวมศีรษะของรูปปั้นหม่าโจ้ว แบ่งออกเป็นสองประเภท ประเภทหนึ่งเป็นแบบ หมวกแบน และอีกแบบเป็นแบบสวมมงกุฎ หมวกทรงแบนมีลักษณะเรียบง่ายเป็นหมวกทรง สี่เหลี่ยมมีวงรีทรงรี ตำนานว่าหม่าโจ้วเป็นลูกสาวของชาวประมงก่อนที่เธอจะกลายเป็นเทพนารี ดังนั้น รูปปั้นจึงสวมหมวกแบบนี้ ส่วนใหญ่ บูชารูปปั้นเหล่านี้ที่บ้านและไม่ค่อยพบเห็นในศาลเจ้า มงกุฎเป็นหมวกทางการที่ฮ่องเต้ในจีนโบราณสวม ตั้งแต่สมัยก่อนฉิน ในโจว ลี (周礼) มี บันทึกว่าเสื้อผ้าของฮ่องเต้มีมงกุฎ ซึ่งใช้ในการถวายเครื่องบูชาขึ้นสวรรค์ พู้อัดด้วยเชือกไหมบน มงกุฎ แต่ละพู่มีหยกหลากสี 12 เม็ด โดยเรียงตามลำดับสีแดง ขาว เขียว เหลือง และดำ จำนวนพู่บน มงกุฎแยกตามอัตลักษณ์ของผู้ใช้ มงกุฎของฮ่องเต้มี 12 พู่ มงกุฎของหม่าโจ้วมี 9 พู่ เรียกว่า เกา ลุน ทงเทียน คราวัน (九龙通天冠) ชาวบ้านเชื่อว่า หม่าโจ้วมีสถานะสูง แต่ไม่สามารถเอาชนะ ฮ่องเต้บนมงกุฎได้จึงมีเพียง 9 พู่และแต่ละพู่มี 12 เม็ด รวม 108 เม็ด ในสมัยโบราณของจีน เลข 9

และ 12 ถือเป็นตัวเลขมงคล ทั้งสองข้างของมงกุฎแกะสลักพีนิทซ์ 2 ตัว เป็นตัวแทนของผู้หญิง (โจวลี,ม.ป.ป.)

ภาพ 5 ไม้แกะสลักหมาโจ้วหน้าดำ

ที่มาของรูป digimuse.nmns.edu.tw

ภาพ 6 รูปปั้นเนื้อนุ่มโจ้วแบบสวมมงกุฎ

ที่มาของรูป digimuse.nmns.edu.tw

ท่าทางของรูปปั้นหมาโจ้ว แบ่งออกเป็นสองประเภท แบบหนึ่งเป็นแบบวางมือ (平放式) และอีกแบบเป็นแบบยกมือ (朝天、持手式) แบบวางมือได้แบ่งออกเป็นสองประเภท อันหนึ่งเรียกว่าสไตล์รูยี่ (如意式) อีกอันเรียกว่าแบบนอนราบ (平放式) สไตล์รูยี่คือมือข้างหนึ่งบนเข่าหรือที่นั่ง มักจะเป็นมือซ้าย ฝ่ามือลงในท่าทางกวักมือ ในมือยกรูยี่ การกระทำนี้แสดงถึงความ โชคดี แบบนอนราบคือ วางข้อศอกสองมือบนเก้าอี้หรือเก้าอี้เท้าเหล็กหน้า ในมือข้างหนึ่งและอีกมือหนึ่งถือรูยี่หรือด้ามจี้ สองท่านี้ถือเป็นท่าที่เข้าถึงได้มากที่สุด รูปปั้นในท่านี้มักพบเห็นในบ้านของผู้ศรัทธา โดยเฉพาะรูปปั้นหมาโจ้วที่ร่างกายอ่อนช้อยเพราะข้อต่อต้องสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ สำหรับแบบยกมือเป็นปางประสานมือ ในมือจับ หู มือซ้ายข้างนอก มือขวาข้างใน มันถูกวางไว้ตรงกลางหน้าอกเหมือนข้าราชการที่พบกับฮ่องเต้หรือจับเก้าอี้เท้าเหล็ก หู (笏) ในประเทศจีนโบราณ เป็นกระดานยาวที่จัดโดยข้าราชการเมื่อพวกเขาได้พบกับฮ่องเต้ ทำจากหยก งามข้าง ไม้ไผ่ตามเกรด และสามารถเขียนทับได้ ท่วงท่าของรูปปั้นนี้มักพบ

เห็นในศาลเจ้า สะท้อนถึงสถานะของหม่าโจ้วในฐานะข้าราชการ และยังมียุทธศาสตร์ที่สง่างามอีกด้วย (พิพิธภัณฑสถานชาติและมนุษยศาสตร์ ,2006)

ภาพ 7 ท่าทางของรูปปั้นหม่าโจ้ว จิตรกร Spilled Ink Design

ที่มาของภาพ: <https://www.facebook.com/SpilledInkDesign383838/photos/a>.

เสื้อผ้าของหม่าโจ้ว ส่วนใหญ่เป็นเสื้อคลุมมังกร ให้ละเอียดยกเว้นก็คือเสื้อคลุมงูหลาม งูหลามเป็นงูที่ใหญ่มาก จริงๆ แล้วมันไม่มีกรงเล็บ ในประเทศจีนโบราณ มีเพียงฮ่องเต้เท่านั้นที่สามารถสวมเสื้อคลุมมังกร และมีเพียงฮ่องเต้เท่านั้นที่สามารถปักมังกรบนเสื้อผ้าของพวกเขาได้ เจ้าชายและข้าราชการต้องสวมชุดงูเหลือมเท่านั้น ลำดับชั้นดังกล่าวไม่สามารถละเมิดได้ มังกรและงูเหลือมมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นเพื่อแยกความแตกต่างระหว่างงูเหลือมและมังกร จึงคิดว่า ความแตกต่างคือ กรงเล็บทำกรงเป็นมังกร และกรงเล็บสี่กรงเป็นงูเหลือม แม้ว่าหม่าโจ้ว จะได้รับความเคารพจากโลก แต่อำนาจต้องอยู่ภายใต้ฮ่องเต้ ดังนั้นพูดให้ถูกคือหม่าโจ้ว สวมเสื้อคลุมงูหลาม เสื้อผ้าของหม่าโจ้ว มีเข็มขัดหยก เข็มขัดรุยอี้ และเข็มขัดเมฆ เข็มขัดหยกหรือที่เรียกว่าเข็มขัดอย่างเป็นทางการนั้นสวมที่หน้าอกและคนทั่วไปไม่ได้สวมใส่ มันเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ เข็มขัดรุยอี้ ตั้งอยู่ระหว่างเข็มขัดหยกกับเข็มขัดทั่วไป และตั้งฉากกับเข็มขัดหยก การสวมเข็มขัด รุยอี้ มาจากยุคศักดินา ผู้หญิงไม่สามารถสวมเสื้อคลุมมังกรได้ ดังนั้น พวกเขาจึงต้องใช้เข็มขัด รุยอี้ เพื่อ

ปกปิดดวงตาของมังกรซึ่งหมายถึงการลดระดับชั้น เข็มขัดเมฆอยู่บนไหล่ซึ่งหมายถึงการเป็นเทพบนท้องฟ้า หากเป็นเพียงเทพเจ้าแห่งดินก็ไม่มีเข็มขัดเมฆ เช่น ตี่จูเอี๊ยะ (พิพิธภัณฑสถานชาติและมนุษยศาสตร์, 2006)

ภาพ 8 เสื้อผ้าห่ม่าโจ้ว

ที่มาของภาพ: www.kuailegushi.com

จากมุมมองทางเทคโนโลยี องค์กรห่ม่าโจ้วแบ่งออกได้เป็นองค์อ่อนกับองค์แข็ง รูปปั้นที่องค์แข็งหมายถึงศีรษะ มือ ร่างกาย แม้แต่เสื้อผ้าและมงกุฎของรูปปั้นก็เป็นหนึ่งเดียวกัน วัสดุหลักที่ใช้คือ ไม้ หิน ดิน ฯลฯ รูปปั้นห่ม่าโจ้วที่องค์อ่อน หมายถึงศีรษะ มือ และร่างกายทำแยก และในที่สุดก็รวมกัน เนื่องจากแขนขารวมกันและหมุนได้จึงเปลี่ยนเสื้อผ้าของห่ม่าโจ้วได้ง่าย (Lijianwei, 2564)

แบบฟอร์ม 2 การจำแนกประเภทของกระบวนการสร้างรูปปั้นหม่าโจ้ว

วัสดุ	วิธีทำ	
ไม้แกะสลัก	องค์อ่อน	วิธีการผลิตทั่วไปในสมัยแรก มักใช้ทำรูปปั้นขนาดใหญ่ เช่นรูปปั้นที่งานแห่งชาติหม่าโจ้ว (เจ้าแม่ทับทิม) ที่อัญเชิญมาจากจีนมาสู่ไทยในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ภาพ 9
	องค์แข็ง	การแกะสลักโดยรวมของรูปปั้นไม้ส่วนใหญ่ใช้สำหรับรูปปั้นขนาดเล็ก เช่น ศาลเจ้าที่บ้าน ภาพ 10
ประติมากรรมดินเผา	รูปปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมใช้ไม้เป็นโครงกระดูก จากนั้นจึงใช้โคลนทาเพื่อสร้างรูปร่างบนพื้นผิว ส่วนใหญ่ใช้สำหรับรูปปั้นขนาดใหญ่มาก เช่น รูปปั้นของหม่าโจ้วใน เขมยโจว	
งานฝีมือจากกระดาษ	เยื่อกระดาษ	ขนาดของรูปปั้นจะเล็กกว่าไม้แกะสลัก กรรมวิธี คือ ใช้กระดาษเป็นวัสดุปั้นตัวเจ้าแม่และใช้สีหรือทองเป็นเครื่องตกแต่ง เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ได้จากการเทอร์โมฟอร์มของสารละลายที่ทำจากเส้นใยพืชมุนเวียนในแม่พิมพ์ การผลิตต้องใช้ ฝีมือที่ขอดีเยี่ยมและกระบวนการผลิตต้องละเอียด

ภาพ 9 ขั้นตอนการทำรูปปั้นหม่าโจ้ว (องค์อ่อน)

ภาพ 10 รูปปั้นหม่าโจ้วองค์แข็ง

ที่มาของภาพ [妈祖硬身](#) - Bing images

ภาพ 11 รูปปั้นหม่าโจ้วประติมากรรมดินเผา

ที่มาของภาพ [妈祖雕像](#) - Bing images

ภาพ 12 รูปปั้นหม่าโจ้วงานฝีมือจากกระดาษ

ที่มาของภาพ 纸艺妈祖像 - Bing images

4.1.5 สาเหตุที่หม่าโจ้วแพร่กระจายไปยังประเทศไทย

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สาเหตุภายในและภายนอกของการเผยแพร่ความเชื่อหม่าโจ้วในแวดวงคนไทยเชื้อสายจีนสู่ประเทศไทย ดังนี้

4.1.5.1 เหตุผลภายใน

ตามทฤษฎีหน้าที่ทางวัฒนธรรมของมาลินนอยส์ ความเชื่อคือความต้องการเพื่อความอยู่รอด ซึ่งได้ขยายไปสู่ความต้องการบางอย่างสำหรับการรับรู้ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมไม่ใช่ลักษณะเฉพาะบุคคล แต่เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาร่วมกัน โดยคนจำนวนมากซึ่งมีประสบการณ์ทางสังคมและพื้นฐานการศึกษาเดียวกัน ผู้คนในกลุ่ม ประเทศ หรือภูมิภาคต่างๆ มีกระบวนการทางจิตวิทยาและวิถีคิดร่วมกันที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่ระดับความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกในแวดวงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (วารสารมหาวิทยาลัยโอเซียนแห่งประเทศจีน, 2562)

แต่ในต่างประเทศ การเผชิญกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ความเข้าใจและการรับรู้ของคนไทยเชื้อสายจีนจะได้รับผลกระทบ และปฏิกริยาทางจิตใจ เช่น ความกลัวและความไม่สบายใจจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยิ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากเท่าไร ความวิตกกังวลก็ยิ่งแข็งแกร่งขึ้นเท่านั้น คนไทยเชื้อสายจีนมักจะใช้ วิธีกำจัดอิทธิพลที่ไม่ดีอยู่ 2 วิธี วิธีหนึ่งคือการตามหา ประการที่สองคือการรวมเข้ากับชีวิตทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างแข็ง

จีนและแสวงหาความสมดุลทางจิตใจ อาจกล่าวได้ว่าสาเหตุภายในของมรดกทางวัฒนธรรมของ หม่าโจ้ว คือสาเหตุและผลที่ชาวจีนและชาวจีนโพ้นทะเลแสวงหาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการปรับตัวทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องโดยเผชิญกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ประการแรก คนไทยเชื้อสายจีนบรรเทาความวิตกกังวลทางวัฒนธรรมด้วยการแสวงหาแควดวงวัฒนธรรมที่พวกเขาระบุ การบูชาหม่าโจ้วมีบทบาทโดยตรง ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วของชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่แสดงถึงรากเหง้าของวัฒนธรรมการอพยพ ศาสนาได้รวมเข้ากับทุกส่วนของสังคมในประเทศไทย ในขณะที่เชื่อมโยงทุกส่วนของสังคม ศาสนาได้หล่อหลอมให้สังคมไทยมีเส้นทางศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์ ลมหายใจแห่งศรัทธาถูกสร้างขึ้นจากภายในสู่ภายนอก และในที่สุดก็กลายเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของประเทศ ภาพผ่านเวทีศาลเจ้าหม่าโจ้ว พวกเขาทำกิจกรรมทางศาสนาอย่างเท่าเทียมและกลมกลืน และใช้สิ่งนี้เพื่อค้นหาจิตวิญญาณภายในและการสนับสนุนอัตลักษณ์ร่วมกัน สร้างฉันทมติ แสวงหาการพึ่งพาทางสังคมและจิตวิญญาณจากแหล่งกลุ่มเดียวกัน และสร้างความเห็นพ้องต้องกันของอัตลักษณ์ทางสังคม (self-identity) อย่างต่อเนื่องในแง่หนึ่ง หม่าโจ้วได้กลายเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงทางจิตวิญญาณเพื่อบรรเทาความวิตกกังวลของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน ดังนั้นความเชื่อหม่าโจ้วของชาวไทยเชื้อสายจีนจึงใช้ "หม่าโจ้ว" มาแสดงความเห็นพ้องต้องกันของอัตลักษณ์ทางสังคม (self-identity, 2008)

ประการที่สอง ชาวไทยเชื้อสายจีนผสมผสานและปรับตัวเข้ากับชีวิตทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างแข็งขัน พวกเขาถือว่าวัฒนธรรมหม่าโจ้วเป็นกระบวนการของการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง จุดศูนย์กลางความหมายแฝงที่มีคุณค่าอย่างต่อเนื่อง และบูรณาการความเชื่อของหม่าโจ้วเข้ากับวัฒนธรรมของสถานที่อพยพอย่างแข็งขัน

หลังจากที่ชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยได้รวมตัวกันเพื่อเตรียมบริจจาคเงินในการก่อสร้างศาลเจ้า รูปแบบและลักษณะของศาลเจ้าเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นตามแบบแผนจีน เปิดสู่โลกภายนอกอย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะมาจากชาติใด สัญชาติใด หรือนามสกุลใดก็สามารถเข้าไปได้ วัดเพื่อบูชา รูปแบบนี้ทำให้ศาสนาดั้งเดิมของเราถูกรักษาไว้ในต่างประเทศ นอกจากวัดดั้งเดิม ศาลาการเปรียญ แบบอักษร เครื่องตกแต่ง และวิธีการบูชาแล้ว ยังผสมผสานประเพณีท้องถิ่นบางอย่างเข้าไปด้วย การผสมผสานประเพณีท้องถิ่นทำให้คนไทยเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ที่มาและเหตุผลของการบูชาหม่าโจ้วได้ดีขึ้น ดังนั้นพวกเขาจึงเริ่มบูชาด้วย

4.1.5.2 เหตุผลภายนอก

ชาวจีนเชื่อในหม่าโจ้ว ซึ่งส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ เมื่อพวกเขาออกทะเลเพื่อหาเลี้ยงชีพในยุคแรกๆ เนื่องจากวิทยาการธรรมชาติและเทคโนโลยีการเดินทางที่ค่อนข้าง

ถ้าหลัง พวกเขามักจะอธิษฐานขอพรจาก หม่าโจ้ว ในยามที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากคลื่นลมแรง หลังจากเดินทางถึงต่างประเทศอย่างปลอดภัย พวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ซับซ้อน การตั้งศาลเจ้าหม่าโจ้ว นั้นสะดวกต่อการกราบไหว้ขอพร ช่วยเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างคนไทยเชื้อสายจีน และบรรลุเป้าหมายในการทำงานร่วมกันเพื่อฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ

ประการแรก การสืบทอดวัฒนธรรมของหม่าโจ้วคือต้องการให้คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อมโยงถึงกัน ศาลเจ้า หม่าโจ้ว ในต่างประเทศจัดให้มีสถานที่ดังกล่าว นอกจากการเช่นไหว้หม่าโจ้วแล้ว ศาลเจ้าหม่าโจ้วยังเป็นสถานี่ติดต่อชั่วคราวสำหรับญาติและผู้อพยพอีกด้วย เมื่อชาวไทยเชื้อสายจีนประสบความสำเร็จกลับมาถึงศาลเจ้าหม่าโจ้วก็ได้รับการดูแล จะเห็นได้ว่าชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในต่างแดนถือว่าศาลเจ้าหม่าโจ้วเป็นเวทีสำหรับรวบรวม สื่อสาร และช่วยเหลือในการเริ่มต้นธุรกิจ

ประการที่สอง การสืบทอดวัฒนธรรมหม่าโจ้ว คือ ความจำเป็นที่ชาวไทยเชื้อสายจีนจะต้องแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วยังแทรกซึมอยู่ในทุกแง่มุมของชีวิตประจำวันของชาวไทยเชื้อสายจีน ศาลเจ้าหม่าโจ้วไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ที่ชาวไทยเชื้อสายจีนขอพรให้เจริญรุ่งเรืองในอาชีพการงาน สุขภาพและความปลอดภัย การแต่งงานและการคลอดบุตร การสอบและการศึกษาที่สูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอีกด้วย เช่น เป็นสถานที่จัดทะเบียนสมรส นอกจากนี้ยังมีการบริจาคจากศาลเจ้าหม่าโจ้ว เพื่ออุดหนุนการศึกษาของโรงเรียน การรักษาพยาบาล ฯลฯ เริ่มแรก ชาวไทยเชื้อสายจีนได้จัดตั้งศาลเจ้าเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิม เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและความรักซึ่ง ต่อมาได้รับอิทธิพลจากคำสอนทางพระพุทธศาสนาอย่างซ้าๆ ได้เพิ่มพูนบุญคุณและความดีแก่สังคมไทยและตอบแทนสังคมไทย

4.1.6 วิธีเผยแพร่ของหม่าโจ้วไปยังสังคมไทย

ความเชื่อของหม่าโจ้วเป็นความเชื่อทางศาสนาประเภทหนึ่ง ดังนั้นความเชื่อทาง"ศาสนา จึงหมายถึงความเชื่อที่ไม่เปลี่ยนแปลงและความเชื่ออย่างสุดใจ ในปรากฏการณ์ศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเชิงอุดมการณ์และการเปลี่ยนใจเลื่อมใสทั้งใจนี้แสดงออกและดำเนินผ่านพิธีกรรมทางศาสนาและกิจกรรมทางศาสนาที่เฉพาะเจาะจง และถูกนำมาใช้เพื่อชี้แนะและควบคุมพฤติกรรมของตนเองในสังคมฆราวาส มันเป็นของอุดมการณ์ทางสังคมและปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมพิเศษ ด้วยการพัฒนาและการเผยแพร่ของศาสนาพื้นบ้านและการโยกย้ายอย่างต่อเนื่องของจิตสำนึกของผู้คน ความเชื่อพื้นบ้านค่อยๆ แยกออกจากประเพณีพื้นบ้านและกลายเป็นความเชื่อส่วนบุคคลสำหรับชาว

ไทยเชื้อสายจีน การย้ายถิ่นฐานของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนได้พัฒนาเป็นพฤติกรรมความเชื่อของกลุ่มมากกว่าปรากฏการณ์ที่เป็นจารีตประเพณี และเนื่องจากเป็นการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นตามกระบวนการอพยพและผสมผสานของคนไทยเชื้อสายจีน จึงอธิบายวิธีหลักที่ความเชื่อหม่าโจ้วเผยแพร่สู่ประเทศไทย ดังนี้

1. การอพยพและการสื่อสารของชาวจีน

มีสามวิธีหลักในการเผยแพร่วัฒนธรรมของมนุษย์ วิธีหนึ่งคือผ่านสื่อต่างๆ อีกวิธีหนึ่งคือการหมุนเวียนของสินค้า (ส่วนใหญ่เป็นวัตถุ) วิธีที่สามคือการไหลเวียนของประชากรหรือการอพยพ แม้ว่าบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรและสินค้าสามารถส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมได้ แต่ผู้ขนส่งทางวัฒนธรรมที่เชื่อสัจย์และกระตือรือร้นที่สุดคือมนุษย์เอง ท่ามกลางปัจจัยผลักดันมากมายสำหรับการแพร่กระจายของวัฒนธรรมมนุษย์ การอพยพของประชากรเป็นปัจจัยหลักสำหรับการกระจายทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาค และการเปลี่ยนแปลงจุดศูนย์กลาง เป็นสื่อพื้นฐานและดั้งเดิมที่สุดสำหรับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของกำลังการผลิตที่ค่อยพัฒนาและสื่อที่ไม่เพียงพอ การสื่อสารทางวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการอพยพของประชากร และผลกระทบของการสื่อสารมีความสำคัญมากกว่า ในระหว่างการย้ายถิ่นฐานของชาวจีน พวกเขาไม่นำความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วมาผู้คนที่ย้ายไป ไม่ว่าจะในนามบุคคล หรือด้วยอำนาจของครอบครัว หรือช่วยกลุ่มสร้างศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว และประกอบพิธีกรรมบูชาต่าง ๆ และเพื่อ ความเชื่อและขนบธรรมเนียมดั้งเดิมของชาวท้องถิ่นได้ส่งผลกระทบต่อ ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรมหม่าโจ้วจึงแพร่กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ตาม "เส้นทางสายไหมทางทะเล" อย่างต่อเนื่อง

2. การค้าทางทะเลและการขยายตัว

การแพร่กระจายของวัฒนธรรม หม่าโจ้ว ในต่างประเทศมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการค้าทางทะเลระหว่างจีนและต่างประเทศ การค้าทางทะเลของจีนกับต่างประเทศรวมถึงการค้าบรรณาการอย่างเป็นทางการและการค้าทางทะเลส่วนตัว ในยุคแรก ๆ ที่เทคโนโลยีการเดินทางเรือยังค่อยพัฒนา ผู้คนในพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของจีนมีส่วนร่วมในการเดินทางทะเล ความเชื่อของหม่าโจ้วเริ่มแพร่กระจายออกไปพร้อมกับการพัฒนาการค้าการขนส่งในต่างประเทศและการเพิ่มจำนวนของชาวจีนที่ไปต่างประเทศ ศตวรรษที่ 16 ถึง 19 ตรงกับราชวงศ์หมิงและชิงในประเทศจีน วิทยาศาสตร์ยังค่อยพัฒนา และความเชื่อโศกลางเกี่ยวกับระบบศักดิ์นิยายยังคงมีอยู่ในความคิดของผู้คน ขณะนั้นทางทิศตะวันออกของประเทศเรา เพื่อที่จะหาเลี้ยงชีพหรือทำธุรกิจเกษตรกรรมและช่างฝีมือตามชายฝั่งทางตอนใต้ของผู้เขียนและกวางตุ้งออกจากบ้านของพวกเขาและล่องลอยไปประเทศไทยโดยทางเรือ ต้องเผชิญกับคลื่นลมแรง การเดินทางนั้นเต็มไปด้วยอันตราย

ดังนั้นผู้คนในสมัยนั้นจึงบูชาเทพเจ้า หม่าโจ้ว เพื่อเป็นเครื่องหลอเลี้ยงทางจิตวิญญาณ ทุกครั้งที่มี พายุ ให้อธิษฐานต่อ หม่าโจ้ว เพื่อให้พายุสงบและช่วยชีวิต ตามบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ชาวจีนบางคนตั้งกระถางรูปบนชายหาดทันทีที่ขึ้นฝั่ง วางรูปปั้น หม่าโจ้ว ไว้บนนั้น และเผาเครื่อง หอมบูชาเพื่อขอขอบคุณ หม่าโจ้ว สำหรับคำอวยพรของเขา ดังนั้นผู้อพยพเหล่านี้ซึ่งอาศัยอยู่ใน ต่างประเทศและมาจากทางตอนใต้ของจีนจึงเสนอที่จะระดมทุนเพื่อสร้างศาลเจ้าให้กับ หม่าโจ้ว หลังจากที่พวกเขาตั้งรกรากอยู่ เพื่อหวังว่า หม่าโจ้ว จะสามารถจัดภัยพิบัติและรับประกันความ ปลอดภัยได้ จนถึงปัจจุบัน ความเชื่อหม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนได้ค่อยๆ แปรเปลี่ยนเป็นการ รับรู้วัฒนธรรมประเพณีจีนของกลุ่มชาติพันธุ์จีน (วารสารมหาวิทยาลัยไอเซียนแห่งประเทศไทย 2562)

4.2 ความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

เจ้าแม่หม่าโจ้วองค์ต้นกำเนิดได้อยู่ ณ ศาลเจ้าหม่าโจ้ว วัดเหมยโจว เกาะเหมยโจว มณฑล ฮกเกี้ยน สาธารณประชาชนจีน ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่งซึ่งเหนืรวมเป็นเวลานานกว่า 1,000 ปี รวมถึง มีผู้ศรัทธาสร้างศาลเจ้าเพื่อสักการะบูชาอยู่ทั่วโลก ในฐานะเมืองชายทะเล ชลบุรีดึงดูดนักท่องเที่ยว ชาวจีนจำนวนมากให้มาตั้งโรงงานที่นี่ หลายคนคือเจาซาน ให้หนาน ผู้เจี้ยน ล้วนเชื่อในหม่าโจ้ว ผู้วิจัย ได้พบหม่าโจ้วที่วัดจีนหลายแห่งในจังหวัดชลบุรี เช่น ศาลเจ้าเทียนโหว่ในศรีราชา ศาลเจ้าหน้าจาช่า ให้อ้อ อ่างศิลา ที่มีชื่อเสียงที่สุดคือศาลเจ้าแม่เขาสามมุข ชาวจีนอัญเชิญกระถางรูปหม่าโจ้วติดเรือ มาจากเมืองจีน เมื่อมาตั้งถิ่นฐานใหม่ที่ชลบุรี จึงขออนุญาตตั้งศาลเจ้าหม่าโจ้วข้างศาลเจ้าแม่เขา สามมุขเดิม และใช้ชื่อศาลว่า ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข (จีน) มาจนถึงทุกวันนี้ ชาวประมงอ่างศิลา จะออกเรือหาปลา ต้องจุดประทัดถวายเจ้าแม่เขาสามมุขทุกครั้ง เพื่อเป็นสิริมงคล ชาวจีนใน ชลบุรีและกรุงเทพฯ ให้ความเคารพนับถือเจ้าแม่หม่าโจ้ว (เจ้าแม่เขาสามมุข (จีน)) มาก จนศาล แห่งนี้ได้รับการบูรณะตลอดมา ถึงวันเทศกาลสำคัญของเจ้าแม่หม่าโจ้ว ชาวจีนจากทั่วประเทศ จะมาร่วมทำบุญอย่างยิ่งใหญ่ จนชื่อเสียงของศาลเจ้าเจ้าแม่หม่าโจ้ว ดังไกลไปถึงมาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกง จึงมีชาวจีนจากแดนไกลมากราบสักการะ และร่วมทำบุญทุกปี

4.2.1 การเชื่อมต่อระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับความเชื่ออื่นๆของคนไทยเชื้อสายจีนใน จังหวัดชลบุรี

เนื่องจากจังหวัดชลบุรีมีสภาพภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยต่อการขนส่งทางทะเล การค้าทาง ทะเลที่พัฒนาแล้วได้ดึงดูดพ่อค้าต่างชาติจำนวนมาก รวมทั้งชาวจีนจำนวนมากด้วย ชาวไทยเชื้อ สายจีนส่วนมากบรรพบุรุษจะมาจากฮั่วเถา ในมณฑลกวางตุ้ง ทางตอนใต้ของจีน พูดภาษาแต้จิ๋ว

ซึ่งเป็นภาษากลุ่มหมิ่นหนาน รองลงมาคือมาจาก แค และ สกเกี้ยน และไหหลำ คนเหล่านี้จากเมืองชายฝั่งของจีน หลายคนเชื่อในหม่าโจ้ว โดยเฉพาะคนสกเกี้ยน

เทพเจ้าเงินมีมากมายที่ชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมบูชาในจังหวัดชลบุรี โดยเฉพาะชาวไทยเชื้อสายจีนจากสามภูมิภาค ได้แก่ กวางตุ้ง สกเกี้ยน และไหหลำ ผู้วิจัยเยี่ยมชมวัดจีนที่ชลบุรี ความเชื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อหม่าโจ้ว สรุปได้ดังนี้

1. พระแม่กวนอิม (观音) : กวนอิม ตามสำเนียงสกเกี้ยน หรือ กุวันยีน ตามภาษาจีนกลาง เป็นพระโพธิสัตว์ในตามคติมหายาน เป็นองค์เดียวกับพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ในภาษาสันสกฤต ซึ่งมีต้นกำเนิดจากพระสูตรมหายานในประเทศอินเดีย หม่าโจ้วและพระแม่กวนอิมเป็นเทพผู้เปี่ยมด้วยเมตตา เป็นที่เคารพและศรัทธาของผู้ศรัทธาจำนวนมาก ทั้งสององค์ถือเป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองความปลอดภัย สุขภาพ และความสุขของผู้คน ในบางแห่งหม่าโจ้วและเจ้าแม่กวนอิมมักจะสร้างร่วมกันเพื่อบูชาด้วยกัน (Lou Lie,2021)

2. เทพเจ้าไฉ่ซิ้งเอี้ย (财神爷) :ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ที่เป็นนักธุรกิจต่างรอคอยที่จะร่ำรวย ดังนั้นไฉ่ซิ้งเอี้ยจึงเป็นพระเจ้าที่พวกเขาเชื่อด้วย คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมกราบไหว้ "ไฉ่ซิ้งเอี้ย" ในวันสำคัญต่างๆ เพื่อขอพรให้กิจการเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ และนำมาซึ่งโชคลาภเงินทอง ทั้งยังเชื่ออีกว่าเทพเจ้าไฉ่ซิ้งเอี้ยยังช่วยคลบ้นดาลหรือช่วยเหลือให้ผู้ที่บูชามีโชคลาภ โชคดีต่างๆ ด้วย หม่าโจ้วได้รับการยกย่องว่าเป็นเทพเจ้าแห่งทะเลและน้ำ ซึ่งสามารถอวยพรให้ชาวประมงตกปลาและได้ผลผลิตที่ดี ดังนั้นเธอจึงถูกเรียกว่า เทพเจ้าแห่งทะเลแห่งความมั่งคั่ง"ยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับหม่าโจ้วและไฉ่ซิ้งเอี้ยในความเชื่อพื้นบ้าน เช่น ตำนานว่าหม่าโจ้วลงมายังโลกและกลายเป็นเทพเจ้าแห่งความมั่งคั่งเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ (Lou Lie,2021)

3. หน้าจางาไต้จื่อ (นางา 哪吒) :เป็น เทพเจ้าตามคติความเชื่อที่มีชื่อเสียงในตำนานจีน เป็นหนึ่งในเทพเจ้าของจีนที่ชาวจีนรวมทั้งชาวไทยเชื้อสายจีนให้การเคารพนับถือ โดยมีศาลหลายแห่งปรากฏอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ หน้าจางาและหม่าโจ้วมักถูกมองว่าเป็นความสัมพันธ์แบบพี่น้องหรือแม่กับลูกในความเชื่อพื้นบ้าน ความเชื่อหม่าโจ้วเน้นย้ำถึงความสามารถที่มีเมตตาในการกอบกู้ความทุกข์ยากและอวยพรให้ท้องทะเลปลอดภัย เมื่อหน้าจางามีปัญหากับทะเล เผชิญกับลมแรงและคลื่นยักษ์ และสถานการณ์ก็วิกฤติมาก ในเวลานี้ หม่าโจ้ว ปรากฏตัวถัดจากหน้าจางา มอบดาบเครื่องราง และอาวุธวิเศษอื่นๆ และสอนคาถาเพื่อช่วย หน้าจางา สงบสัตว์ประหลาดแห่งท้องทะเลและทำให้โลกมั่นคงดังนั้นในความเชื่อหม่าโจ้ว หม่าโจ้ว จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้พิทักษ์ธรรมะของหน้าจางา ซึ่งมีหน้าที่ปกป้องผู้คนและทำให้พายุสงบลง (Lou Lie,2021)

4. จู๋กั๋วไต้ตี้ 水官大帝:เมืองชลบุรีที่ชายฝั่ง ยังมีเทพเจ้าผู้ศรัทธาในจู๋กั๋วไต้ตี้ เป็น เทวดาตามความเชื่อของจีน และศาสนาเต๋า เป็นเทพบุรุษที่รักษาสายน้ำในคติของความเชื่อของจีน พุศได้กล่าวว่าเขากับหม่าโจ้วมีความรับผิดชอบคล้ายกัน ความเชื่อของหม่าโจ้วส่วนใหญ่ได้รับความ นิยมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจีนและชุมชนชาวจีนโพ้นทะเล และพัฒนาโดยมีศูนย์กลางอยู่ที่พื้นที่ ชายฝั่งทางตอนใต้ของฝูเจี้ยน ในขณะที่ความเชื่อของจู๋กั๋วไต้ตี้เป็นที่นิยมส่วนใหญ่ในมณฑล กวางตุ้ง กว่างซี ไหหลำ และภูมิภาคอื่นๆ ต้นกำเนิดและประวัติการพัฒนาของความเชื่อทั้งสองนั้น แตกต่างกัน แต่ทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกับมหาสมุทรและมีลักษณะเฉพาะของภูมิภาคที่ชัดเจนและ มีความสำคัญทางวัฒนธรรมทางทะเล ในบางพื้นที่ ความเชื่อของ หม่าโจ้ว และจู๋กั๋วไต้ตี้ รวมเข้า ด้วยกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อสร้างรูปแบบความเชื่อใหม่ (Lou Lie,2021)

5. กวนอู (关羽) : คนจีนก่อนออกเดินทางไปค้าขายในต่างประเทศต้องบูชาสิ่งศักดิ์ สิทธิ มีเทพเจ้าอย่างน้อย 2 องค์ที่คนจีนนับถือสูงสุด คือ เทพเจ้ากวนอู ที่เฟื่องฟูมากในสมัยราชวงศ์ ชิง อีกองค์ที่คนไทยเรียกเจ้าแม่ทับทิม แต่คนจีนเรียกว่า หม่าโจ้ว กวนอู และ หม่าโจ้ว เป็นวีรบุรุษที่ มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ และได้รับการบูชาในฐานะเทพเจ้าที่คอยปกป้องความปลอดภัยของผู้คน หลังจากเขาเสียชีวิต มีคุณค่าต่างๆ เช่น ความภักดี ความกล้าหาญ ความยุติธรรม และการปกป้อง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความเชื่อทั้งสองนี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในฝูเจี้ยนและสถานที่อื่นๆ (Lou Lie,2021)

จะเห็นได้จากด้านบน ความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับความ เชื่ออื่นๆ แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและการผสมผสานของวัฒนธรรมทางศาสนาแบบดั้งเดิม ของจีน ในวัฒนธรรมจีน ความเชื่อไม่ได้แยกจากกันแต่เป็นแบบบูรณาการ ความเชื่อของหม่าโจ้ว มี ต้นกำเนิดทางประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้งและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับศาสนาพุทธ ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อ และความเชื่ออื่น ๆ ความเชื่อเหล่านี้มีอิทธิพล บูรณาการ และเชื่อมโยงซึ่งกันและกันและ ประกอบกันเป็นสมบัติของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน ในกระบวนการนี้ ความเชื่อแต่ละอย่างสามารถ ให้การปกป้อง การชี้นำ และการตรัสรู้แก่ผู้คน ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาชีวิตทาง จิตวิญญาณของผู้คน

นอกจากนี้ จะเห็นได้จากความเชื่อข้างต้นของคนจีนว่าคนจีนสามารถยอมรับ บูรณาการ สืบสาน และพัฒนาร่วมกับวัฒนธรรมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อของบรรพบุรุษหรือความเชื่อใน ท้องถิ่น แม้ว่าความเชื่อของพวกเขาจะได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่ของ ประเทศไทย แต่ความเชื่อส่วนใหญ่ที่พวกเขานำมาจากประเทศจีนยังคงมีลักษณะแบบเดิม วัฒนธรรมเหล่านี้ได้กลายเป็นลักษณะเฉพาะของคนไทยเชื้อสายจีน และพวกเขายังฝากความหวัง ไว้กับบ้านเกิดของพวกเขาด้วย

4.2.2 สภาพทั่วไปของศาลเจ้าแม่หม่าโจ้วในจังหวัดชลบุรี (ข้อมูลให้ครบทั้ง 5 แห่ง)

ตามการเยี่ยมชมของผู้วิจัย ศาลเจ้าหม่าโจ้วในชลบุรีมีทั้งหมด 5 แห่ง ทั้งใหญ่และเล็ก ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข ศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชา ศาลเจ้าหน้าจาช่าไต้จ้อ อ่างศิลา ศาลเจ้าแม่ทับทิมหาดคงตาล ศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาดท่าเสาอ่าวน สถานที่ที่สร้างศาลเจ้าหม่าโจ้วเหล่านี้ล้วนอยู่ในพื้นที่ใกล้ทะเล

ศาลเจ้าหม่าโจ้วในชลบุรีมีศาลเจ้าอิสระโดยตั้งอยู่ในศาลเจ้าหลัก และยังมีศาลเจ้าอื่นๆ ที่บูชาในศาลเจ้าเดียวกันกับเทพเจ้าหลายองค์ ยังสะท้อนให้เห็นถึงความจริงที่ว่าวังและวัดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวไทยเชื้อสายจีน เช่นใน ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข ผู้วิจัยพบว่านอกจากหม่าโจ้ว แล้ว ยังบูชาเทพเจ้าอื่นๆ เช่น พุทธ ลัทธิเต๋า และความเชื่อพื้นบ้าน

พี่ B อายุ 43 ที่ทำงานในศาลเจ้าแม่เขาสามมุข ได้บอกว่า“ ในศาลเจ้าในประเทศไทย เป็นเรื่องปกติมากที่จะเห็นเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้าเดียว กล่าวคือ นอกจากการบูชาหม่าโจ้วแล้ว ยังมีเทพเจ้าอื่นๆ ในศาลเจ้าหม่าโจ้วอีกด้วย นั้นเทพเจ้าอื่นทำหน้าที่เป็นเทพเจ้าอุปถัมภ์หรือแขกหม่าโจ้วเป็นเทพเจ้าแห่งสันติภาพ ปราภฏการณ์ของเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้าเดียว ยังสะท้อนถึงจิตวิญญาณแห่งความอดทนของหม่าโจ้ว จากศาลเจ้าหลักที่รูปปั้นตั้งอยู่และตำแหน่งตรงกลางจะเห็นได้ว่าเทพเจ้าหลักของศาลเจ้านี้เป็นหม่าโจ้ว เพราะการคมนาคมทางน้ำที่สะดวก ผู้คนที่อาศัยอยู่ริมทะเลมาหลายชั่วอายุคน เพื่อสวดมนต์ให้ทะเลปลอดภัยและความอุดมสมบูรณ์ของการประมง คนส่วนใหญ่เชื่อในหม่าโจ้ว มีตำนานท้องถิ่นว่าหม่าโจ้ว นำทาง หากชาวประมงในทะเลเจอคลื่นลมแรงและหลงทางพวกเขาจะเผาเครื่องหอมเพื่อสวดมนต์ต่อหม่าโจ้ว (คนที่สัมภาษณ์ พี่ B อายุ 43,18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข)

ศาลเจ้าหม่าโจ้วไม่ได้เป็นเพียงสถานที่บูชาหม่าโจ้วเท่านั้น แต่เป็นสถานที่บูชาเทพเจ้าหลายองค์ เทพเจ้าเหล่านี้รวมถึงเทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับหม่าโจ้ว เช่นหน้าจาช่าไต้จ้อ จู๊ยกั้วไต้ตี้พระโพธิสัตว์กวนอิม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรูปปั้นอื่นๆ ที่โถงด้านข้างและห้องโถงด้านหลัง เช่น กวนเส่งตี้กุง (关公) หวนสีเทียนจุน (三清) พระถังซัมจั๋ง (唐三藏) ชุนหงอคง (孫悟空) หรือ เหง้งเจีย (行者) ตือโป๊ยก่าย (豬八戒) ช่วเจ้ง (沙僧) เจ็กเซียนฮ่องเต้ (玉皇大帝) เจ้าแม่ซีหวางหมู่ (西王母) และพระพุทธรูปเจ้าทรงเชื่อในเมืองไทย เทพเจ้าเหล่านี้มีทั้งลัทธิขงจื้อ พุทธ เต๋า และความเชื่อท้องถิ่นตามสถานที่ต่างๆ ขนาดและรูปร่างของรูปปั้นต่างกัน แต่การตกแต่งแตกต่างจากศาลเจ้าหลัก ศาลเจ้าหม่าโจ้วในห้องโถงใหญ่ได้รับการตกแต่งอย่างวิจิตรบรรจงมาก รูปปั้นเหล่านี้ได้รับการจัดการอย่างครอบคลุมโดยผู้บริหารอาราม” (คนที่สัมภาษณ์ พี่ B อายุ 43,18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข)

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชาใกล้เคียงกับรูปแบบของหม่าโจ้วของจีนมากขึ้น เรียงตามลำดับซุ้มประตู ลาน ห้องโถง และห้องโถงด้านหลัง ซุ้มประตูเป็นอาคารขนาดมหึมาชนิดหนึ่งที่ใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อแสดงบุญและเกียรติยศ มักใช้ในวัด สุสาน ห้องโถงบรรพบุรุษและจุดเริ่มต้นของถนนสายหลัก ทางแยก สะพาน ฯลฯ เพื่อแสดงบทบาทในการเน้นซุ้มประตูถูกทำเครื่องหมายศาลเจ้าแม่ทับทิมและเสาทั้งสองข้างเขียนด้วยโคลงสั้น ๆ เพื่อยกย่องคุณงามความดีของหม่าโจ้ว มีแผ่นจารึกแห่งสวรรค์และโลกประดิษฐานอยู่ในลาน เช่นเดียวกับวัดอื่น ๆ เมื่อบูชาเทพเจ้าองค์หลักคุณต้องจุดธูปเพื่อบูชาสวรรค์และโลกก่อน รูปปั้นหม่าโจ้วอยู่ในห้องโถงใหญ่ ด้านขวาคือพระแม่กวนอิมกับปุนเถ่ากิง ด้านขวาคือพระแม่ธรณี กับพระเวทโพธิสัตว์ สิ่งเดียวกันคือมีเทพเจ้ามากมายในวัดเดียว

ศาลเจ้านาจา หรือศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ ศาลเจ้าแห่งนี้ถูกพัฒนาปรับปรุงเรื่อยมาจวบจนถึงปัจจุบัน เป็นศาลเจ้าจีนที่ใหญ่โตสวยงามตระการตา สร้างด้วยศิลปะแบบจีน มีองค์เทพเจ้าปางต่างๆ มากมายให้บูชาเพื่อความเป็นสิริมงคล ส่วนใหญ่ที่มากราบไหว้ มักมาขอเกี่ยวกับการงาน ให้ประสบความสำเร็จ หลายคนคงจะสงสัยว่าประเด็นที่การศึกษาคือเจ้าแม่หม่าโจ้วทำไมไปถึงศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ เป็นเพราะในศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ มีรูปปั้นหม่าโจ้วอยู่ด้วย รอบๆ รูปปั้นของหม่าโจ้ว มีดาบพิฆาต หนูพิฆาต ราชามังกรแห่งสี่ทะเล พระแม่ธรณีกับกิว เทียง เชียง นิ่ง

ศาลเจ้าแม่ทับทิมหาดคงตาลเล็กมาก มีเพียงรูปปั้นของ หม่าโจ้ว ที่ประดิษฐานอยู่ในศาลเจ้า บนโต๊ะเขียนว่า อัน ผิง จิ่ง ชื่อผู้บูชา นาง O อายุ 33 ปี อธิบายว่า จิ่งหมายถึงกลางศาลเจ้าหมายความว่าทั่วทั้งดินแดนปลอดภัยหรือทั้งหมู่บ้านปลอดภัย จิ่งเป็นคำลัทธิตำ ในประเพณีฮั่นของจีน โดยปกติขอบเขตความเชื่อของหมู่บ้านหรือวัดจะเรียกว่าจิ่ง (คนที่สัมภาษณ์ นาง O อายุ 33 ปี, วันที่ 3 กันยายน พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ)

ศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาดท่าสะอ้าน ในอดีตเป็นศาลหลังคามุงจากเล็ก ๆ ในป่าต้นจากบริเวณริมแม่น้ำ ไม่ทราบประวัติว่าใครเป็นผู้สร้างหรือความเป็นมาอย่างไร ผู้เฒ่าผู้แก่ในบริเวณศาลเจ้าแม่ทับทิม บอกว่าเกิดมาก็เห็นศาลเจ้าแม่ทับทิมอยู่แล้ว ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ปี เป็นที่เคารพและศรัทธา ของชาวบ้าน ชาวประมง รูปปั้นหม่าโจ้วนี้เหมือนกับรูปปั้นขนาดใหญ่บนเกาะเหมยโจวซึ่งเป็นบ้านเกิดของหม่าโจ้วในประเทศจีน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ คณะกรรมการศาล ได้ปรับปรุงศาลเจ้าแม่ทับทิม ขึ้นใหม่ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาเป็นรูปหงส์คู่ มีความสวยงามไม่เหมือนกับศาลเจ้าอื่น ๆ ทำการเปิดสมโภชเฉลิมฉลองศาลเจ้าแม่ทับทิม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ (napaporn,2555)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้สร้างศาลเจ้าที่แป๊ะกง เพื่อย้ายเจ้าที่ภายในศาลซึ่งมีบริเวณคับแคบมาอยู่ที่ศาลเจ้าที่หลังใหม่ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการอัญเชิญองค์พระโพธิ์สัตว์กวนอิมและองค์เทพเจ้าเหล่าจางซาไท้จื้อ (เจ้าพ่อโกมินทร์) มาประดิษฐาน ณ ศาลเจ้าแม่ทับทิม (napaporn,2555)

ปรากฏการณ์ของเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้า 5 แห่งนี้สะท้อนถึงลักษณะของความเชื่อพื้นบ้านจีนดั้งเดิมที่บูชาเทพเจ้าเมื่อได้เห็น และอธิษฐานอย่างจริงจังจะสำเร็จ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์สาเหตุไว้ดังนี้

1. การกระจายความหลากหลายทางอุตสาหกรรมในเมืองชายฝั่ง ประเทศไทยยุคแรกถูกครอบงำด้วยการเกษตร จังหวัดชลบุรีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล ในช่วงแรก ๆ ของการพัฒนาการเกษตร การประมงก็ได้รับการพัฒนาอย่างมากเช่นกัน ตั้งแต่การสถาปนาราชวงศ์สุโขทัย มีชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทยคนจีนเหล่านี้ที่อพยพส่วนใหญ่แบ่งออกเป็นสามประเภท a. ประการแรก เนื่องจากสถานการณ์ที่วุ่นวายในประเทศจีนโบราณ พวกเขาจึงหนีมาที่ประเทศไทย b. ประการที่สองคือการเดินทางระหว่างจีนและไทยในฐานะนักธุรกิจ c. ประการที่สาม ประเทศไทยเรียนรู้วัฒนธรรมจีนอย่างกระตือรือร้นและดึงดูดช่างเทคนิค หลังจากที่ชาวจีนเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทย พวกเขาได้ทำการเกษตร อุตสาหกรรม และการพาณิชย์ ด้วยการเปลี่ยนแปลงของเวลา อุตสาหกรรมในชลบุรีก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และความหลากหลายของอุตสาหกรรมได้เกิดขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน เช่น จังหวัดชลบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรมูลค่า การขายส่ง ในศาลเจ้าหม่าโจ้ว สามารถเห็นรูปปั้นของราชามังกร เทพเจ้าไฉ่ซิ้งเอี้ย สะท้อนให้เห็นถึงการรุกร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรม หม่าโจ้ว และราชามังกร ต่างก็เป็นเทพเจ้าคุ้มครองแห่งท้องทะเล ผู้คนต่างเชื่อในเทพเจ้าเหล่านี้เพื่อความปลอดภัยในการแล่นเรือ นอกจากนี้ยังมีพ่อค้าเรือใบที่เชื่อในเทพเจ้าไฉ่ซิ้งเอี้ยด้วยหวังว่าจะเจริญรุ่งเรือง ความซับซ้อนของอุตสาหกรรมเหล่านี้รวมกันเป็นปรากฏการณ์ของเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้าหม่าโจ้ว

2. ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ คนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ประกอบด้วย ชาวเฉาซาน กวางตุ้ง ผู้เจี้ยน และกวางสี ชาวจีนเหล่านี้ได้ก่อตั้งกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองขึ้นในประเทศไทย นอกจากเชื่อในหม่าโจ้ว แล้ว ยังมีความเชื่อทางชาติพันธุ์ของตัวเองอีกด้วย เช่น มณฑลผู้เจี้ยนนิยมบูชากวนเทียงต้าตี้ (感天大帝) มณฑลกวางตุ้งนิยมบูชา หงเซิงต้าหวัง (洪圣大王) เทพเจ้าเหล่านี้และหม่าโจ้ว อยู่ในศาลเจ้าเดียวกันซึ่งสะดวกสำหรับพวกเขาในการบูชาในเวลาเดียวกัน

3. ความซับซ้อนของความเชื่อดั้งเดิม ความเชื่อ หม่าโจ้วพัฒนามาจากความเชื่อในท้องถิ่น นอกจากความเชื่อในท้องถิ่นตามสถานที่ต่างๆ แล้ว ความเชื่อดั้งเดิมของจีนยังมีอิทธิพลสำคัญต่อเทพเจ้ามากมายในศาลเจ้าเดียวของศาลเจ้าหม่าโจ้ว ความเชื่อดั้งเดิมของคนจีนล้วนเป็นคำ

อธิษฐานเพื่ออนาคตที่ดีกว่า จึงมีความเชื่อต่างๆ เช่น บูชาเจ้าแม่กวนอิมอวยพรให้สุขภาพแข็งแรง และปลอดภัย บูชาลี้วซิ่ง (壽神) ขอพรให้มีอายุยืนยาว

ศาลเจ้าหม่าโจ้วไม่ได้เป็นเพียงสถานที่สักการะของชาวประมง พ่อค้าทางทะเล และกลุ่มอื่นๆ เท่านั้น แต่ค่อยๆ กลายเป็นสถานที่สักการะของชาวชลบุรี รูปแบบของเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้าเดียวเปลี่ยนความเชื่อกลุ่มเดียวให้เป็นความเชื่อของสาธารณชน ซึ่งไม่เพียงแต่กระชับความแข็งแกร่งของส่วนรวม แต่ยังรวมสังคมนระดับภูมิภาคเข้าด้วยกัน

สถานการณ์ของเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้าเดี่ยวนี้นสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของความเชื่อและความอดทนอดกลั้น ในความเชื่อทางศาสนาแบบดั้งเดิมของจีน ผู้คนไม่เพียงเชื่อในเทพเจ้าเท่านั้น แต่ยังเชื่อในบรรพบุรุษและปราชญ์ด้วย และในขณะเดียวกันก็เคารพบรรพบุรุษและหลักการทางศีลธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอดทนอดกลั้นของชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีต่อความเชื่อ ตลอดจนการยอมรับในการผสมผสานของความเชื่อต่างๆ

ภาพ 13 รูปปั้นหม่าโจ้วศาลเจ้าแม่เขาสามมุข

ถ่ายโดย HE JUNLING

ภาพ14 รูปปั้นหม่าโจ้วศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชา
ถ่ายโดย HE JUNLING

ภาพ15 รูปปั้นหม่าโจ้วศาลเจ้าหน้าจาช่าไท่จื่อ อ่างศิลา
ถ่ายโดย HE JUNLING

ภาพ16 รูปปั้นหม่าโจ้วศาลเจ้าแม่ทับทิมหาดคงตาล
ถ่ายโดย HE JUNLING

ภาพ17 รูปปั้นหม่าโจ้วศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาดท่าสะอ้าน
ถ่ายโดย HE JUNLING

4.2.3 รูปแบบการไหว้และขอพรเจ้าแม่หม่าโจ้ว

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและสรุปกระบวนการบูชา เครื่องบูชา และลักษณะของผู้บูชา เพื่อศึกษาข้อมูลบูชาหม่าโจ้วเพิ่มเติม โดยมีเนื้อหาต่างๆตามต่อไปนี้

ตามขั้นตอนการบูชาส่วนตัวของผู้วิจัย ขั้นตอนการไหว้หม่าโจ้ว จุดเทียนคู่หนึ่ง ปักกระดาษเทียน จุด รูป 14 ดอก ก้าวแรกคือไหว้เทวดา ฟ้า ดิน (สาวมังกร) ปัก 3 ดอก เทวดาฟ้า ดิน (จักรพรรดิหยก) เป็นผู้ปกครองของเทพเจ้าทั้งหมด ดังนั้นก่อนที่จะไปเยี่ยมชมเทพเจ้าหลักในวัด คุณต้องบูชาห้องฟ้าก่อน อย่างที่สองคือการเข้าไปในห้องโถงใหญ่และสักการะรูปปั้นของหม่าโจ้ว ศาลเจ้าเขาสามมุขมีรูปปั้นหม่าโจ้ว อยู่ 3 องค์ ดังนั้นไหว้เจ้าแม่ในศาลปักกระถางใหญ่ 9 ดอก ผู้เชื่อส่วนใหญ่ไปศาลเจ้าและขออะไรสักอย่างต้องมองหาเทพเจ้าหลัก เมื่อไปเยี่ยมเจ้าแม่หม่าโจ้ว อย่าลืมรายงานชื่อและข้อมูลของตัวเอง เพื่อให้สะดวกยิ่งขึ้นสำหรับหม่าโจ้ว ในการปรับไฟล์และสอบสวนคดี หากอยากขอฉลาก คุณจะรายงานต่อเหล่าหม่าโจ้วด้วย ในที่สุด ประตูดวงข้าง ซ้ายละ 1 ดอก รวม 2 ดอก ในศาลเจ้าขนาดใหญ่บางแห่ง นอกจากเจ้าแม่หม่าโจ้ว ยังมีเทพเจ้าอื่นๆ อีกมากมายให้บูชา ดังนั้นอย่าลืมสักการะ ถ้าไม่มีกระถางรูปก็ไม่ต้องใส่รูป เป็นมารยาทพื้นฐานในการสักการะเทพเจ้า เช่นเดียวกับเราที่เป็นมนุษย์ปุถุชน ไปเยี่ยมบ้านเพื่อน แม้ว่าสิ่งที่คุณกำลังมองหาคือเพื่อนของคุณ สมาชิกในครอบครัวและผู้ใหญ่ของเพื่อนก็ควรทักทายเช่นกัน ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน นอกจากรูป เทียน เงินกระดาษ เครื่องบูชาขมรวมถึงชา ไวน์ และสัตว์บางชนิด ผลไม้และขนมหวาน ขนมทั้งหมดจะมีจุดสีแดง แสดงว่าโชคดี ของบูชาต่างๆ ถูกวางไว้บนโต๊ะอย่างหนาแน่น และการเลือกของบูชามีความหมายต่างกัน

ตามมารยาทโบราณผู้ที่สามารถด้านทานภัยพิบัติและช่วยชีวิตผู้คนจะได้รับการชื่นชมและบูชา ดังนั้นจากราชวงศ์ซ่งได้อ่องเต้ทุกพระองค์จึงยกย่องหม่าโจ้ว เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมและสร้างมาตรฐานพิธีบูชา หม่าโจ้วในปี 1994 นักประวัติศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านวัตถุทางวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านคติชนโดยอ้างอิงถึงวัสดุทางประวัติศาสตร์และประเพณีพื้นบ้าน เทศกาลหม่าโจ้วจึงถูกกำหนดขึ้น (โจว ลี้,ม.ป.ป.)

ในบทความเรื่อง “ไหว้เจ้าแม่หม่าโจ้ว“ ขอพรเสริมดวงทำงาน ที่ลี้ 1919 และเคล็ดขอพรอย่างถูกวิธี” มูซิกา (Muzika, 2562) ได้บอกว่าส่วนการมาไหว้ขอขอบคุณเจ้าแม่เมื่อคำขอพรสมปรารถนา ไม่มีของไหว้ตายตัว ให้จัดสิ่งที่เราสามารถจัดหาได้ง่ายมากราบไหว้ ก็เป็นมงคลที่สุดแล้ว แต่ถ้าจะให้แนะนำก็เพียง เตรียม ส้ม 1 จาน น้ำดื่มสะอาด และรูปเทียน มาไหว้ตอบแทนท่าน ก็เพียงพอแล้ว 3 สิ่งที่น่ามีความเป็นมงคลในตัว ส้ม หมายถึง ดิน, น้ำดื่ม หมายถึง น้ำ และ รูปเทียน หมายถึง สวรรค์ คนจีนเชื่อว่าคำขอพรจะเป็นจริงได้เมื่อคืนต่อน้ำ น้ำต่อฟ้า สวรรค์จะได้ยินคำขอพรของผู้ไหว้ ของ 3 สิ่งนี้จึงควรนำมาไหว้ขอบคุณเมื่อเราสมปรารถนา ส่วนผู้ที่ศรัทธาและมี

กำลังมากกว่านี้ อาจจะจัดขนม ลีวท้อ ซึ่งเป็นขนมมงคลจำลองผลไม้สวรรค์ หรือจัด อาม่าเพ้า ชุดทรงเทพเจ้าชุดใหญ่ทำจากกระดาษ มาไหว้เพิ่มเติมด้วย ก็ยังเป็นสิริมงคล (Muzika มูซิกา, 2562)

หลังจากวิวัฒนาการและการพัฒนามากว่า 1,000 ปี การผลิตเครื่องบรรณาการหมาโจ้ว โดยพื้นฐานแล้วเป็นไปตามการปรับแต่งของวัดหมาโจ้วในเกาะเหมยโจว ในสมัยเถียนหลงของราชวงศ์ซ่ง เครื่องบูชาแบ่งออกเป็นผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์มังสวิรัต รวมถึงอาหารทะเล 114 ชนิด อาหาร 36 ชนิดที่ทำจากแป้ง มังสวิรัต มีผัก 24 ชนิด 164 ชนิดในสามประเภท เครื่องบรรณาการทุกประเภทมีชื่อของมัน หรือจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ หรือจากละครผู้เขียน หรือจากคัมภีร์เต๋า หรือจากประเพณีพื้นบ้านโบราณ ซึ่งทั้งหมดนี้มีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมดั้งเดิม (Xiaoyue,2022) เนื้อสัตว์และอาหารทะเล 114 ชนิด

บริเวณชายฝั่งอุดมไปด้วยอาหารทะเล อาหารประเภท เนื้อ ซึ่งเป็นเครื่องบรรณาการของหมาโจ้ว มีคุณภาพสูง มีคุณค่าทางโภชนาการและปรุงด้วยมือที่เชี่ยวชาญ มีกลิ่นหอม ชวนน้ำลายสอ ชื่อของมันล้วนมีความหมายที่เป็นมงคล เช่น "มังกรสองตัวเล่นมุก" "โชคดีทุกปี" เป็นต้น อาหารเจ 24 ชนิด

อาหารมังสวิรัตในเครื่องบรรณาการของหมาโจ้ว ส่วนใหญ่ทำตามข้อกำหนดในการหลีกเลี่ยงเนื้อสัตว์ในระหว่างการเช่นสังเวชของหมาโจ้ว เนื่องจากความเชื่อเรื่องหมาโจ้ว ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากลัทธิเต๋าดั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่ง ชื่อของอาหารเจมาจากเรื่องราวของลูกกตัญญู 24 และยังมีอานิสงส์ของความกตัญญูที่ยกย่องหมาโจ้ว ที่ช่วยชีวิตพ่อและตามหาพี่ชายอาหารที่ทำจากแป้ง (36 ชนิด)

กล่าวกันว่าประมาณวันที่ 23 มีนาคมของทุกปีเป็นวันที่เจ้าแห่งท้องทะเลจะนำสัตว์น้ำไปสักการะหมาโจ้ว ชาวประมงบนเกาะไม่สามารถรบกวนสัตว์น้ำได้ ดังนั้นจึงห้ามตกปลาในทะเลในช่วงเวลานี้ อาหารประเภทเนื้อสัตว์จะถูกแทนที่ด้วยแป้งที่ทำเหมือนอาหารทะเล

นอกจากนี้ ยังมีงาน "สมบัติสามอย่าง" 18 งาน ดอกไม้และนก 32 งาน มาสคอตบอนไซ 18 งาน บอนไซอาหาร 14 งาน ตัวละคร เรื่องราว ทิวทัศน์ 50 งาน ผลไม้ 40 งาน และผลไม้อบแห้ง 80 งาน (Xiaoyue,2022)

ภาพ 18 เครื่องบูชาเจ้าหมาโง้ว

ที่มาของภาพ <https://cn.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=aa7>

เครื่องแต่งกายของผู้บูชา

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คนทำงานที่ศาลเจ้าหมาโง้ว เกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย และทรงผมของหมาโง้ว พี่ C อายุ 43 ปี เขาพูดว่าผู้หญิงชอบเลียนแบบทรงผมและการแต่งตัวของหมาโง้วเพื่อรำลึกถึงและแสดงความเคารพต่อหมาโง้ว และขอให้หมาโง้วอวยพร ทรงผมและเสื้อผ้าของหมาโง้วมีดังนี้

(คนที่สัมภาษณ์ พี่ C ผู้ดูแลศาลเจ้า, 25 กรกฎาคม พ.ศ.2565, ศาลเจ้าแม่สามमुख บางแสน)

1. ทรงผมหมาโง้ว

หมาโง้วตัดสินใจที่จะไม่แต่งงานกับชาวประมงเพื่อช่วยชาวประมงตลอดช่วงชีวิตของเขา ผมทั้งหมดถูกทำให้เป็นทรงของไบเรอ ก็บติดผมด้านซ้ายและขวาแทนไม้พาย ผมกลมที่ด้านบนของศีรษะแสดงถึงหางเสือ เชือกสีแดงบนหัวแสดงถึงเชือกบนเรือ สุดท้ายใช้ไม้เสียบผมเพื่อเป็นตัวแทนของสมอที่สวมใส่ ทรงผมทั้งหมดแสดงถึงความปลอดภัยทางเรือ

2. เสื้อผ้าหมาโง้ว

เครื่องแต่งกายของหมาโง้ว ด้านบนเป็นสีน้ำเงิน สีฟ้า เป็นสีของน้ำทะเล กางเกงมีสีแดงและดำ สีแดงและสีดำเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีและความคิดถึง ตำนานเล่าว่าเดิมทีกางเกงเป็น

สีแดงเนื่องจาก หม่าโจ้ว มักจะช่วยชีวิตผู้คนในทะเลและเป็ยกน้ำทะเลจึงดูเป็นสีดำจากระยะไกล แต่ส่วนบนเป็นสีแดงจึงเปลี่ยนเป็นกางเกงสีแดงและสีดำ ดังนั้นชาวประมงผู้หญิงในบ้านเกิดของ หม่าโจ้วจึงชอบแต่งตัวเหมือนหม่าโจ้ว

ภาพ 19 ทรงผมหม่าโจ้ว เสื้อผ้าหม่าโจ้ว

ที่มาของภาพ <https://cn.bing.com/images/search?view=detail>

ข้อห้ามบูชาหม่าโจ้ว

1. แต่งกายให้เรียบร้อยไม่เปิดเผยตัว
2. ห้ามนำเนื้อสัตว์เข้าศาลเจ้า ห้ามวิจารณ์เจ้าแม่
3. เวลาคุกเข่า ให้คุกเข่าในท่าปกติ เชิดหน้าสูง ไม่มองไปรอบ ๆ สมาธิอยู่กับที่
4. เป็นการดีที่สุดที่จะไม่ขออะไรมากเกินไป และเก็บไว้ใน 3 อย่าง
5. ห้ามส่งเสียงดังขณะคุกเข่า เพื่อไม่ให้เจ้าแม่หม่าโจ้วขุนเคืองใจ

(คนที่สัมภาษณ์ พี่ C ผู้ดูแลศาลเจ้า, 25 กรกฎาคม พ.ศ.2565, ศาลเจ้าแม่สามมุข บางแสน)

พิจารณาจากเครื่องบูชาข้างต้น วิธีการบูชาหม่าโจ้ว นั้นใกล้เคียงกับของจีนและมีการเพิ่มเติมลักษณะท้องถิ่นของไทยเข้าไปด้วยสำหรับผู้ที่ไม่มีประสบการณ์สามารถสอบถามผู้ดูแลในศาลเจ้าได้และจะบอกคุณว่า วิธีการบูชา แต่ของเช่นไหว้แบบจีนมีความหลากหลายและซับซ้อน ส่วนในประเทศไทยจะเป็นเครื่องคิม ส่วนใหญ่เป็นของหวานและผลไม้ท้องถิ่น คนไทยชอบผูกเชือกดอกไม้สีเหลืองและสีขาวเมื่อไหว้พระ ดังนั้นพวกเขาจึงนำดอกไม้และสร้อยคอมานูบูชาหม่าโจ้ว

ลักษณะของผู้บูชา

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่ากลุ่มบูชาส่วนใหญ่เป็นการบูชาประจำครอบครัวและเยาวชนบางส่วนส่วนใหญ่ติดตามผู้เฒ่าผู้แก่มาบูชาโดยรับพิธีกรรมและกิจกรรม

ต่างๆ เช่นบูชาหมาโจ้วมาตั้งแต่เด็กและคิดว่าตนลูกหลานก็จะมิมีชัยเชื่อในหมาโจ้ว ในผู้บูชาเหล่านี้มีคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นเก่าที่พูดภาษาจีนได้ และยังมีลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนที่พูดภาษาจีนไม่ได้ มีลักษณะเหล่านี้เป็นหลัก

1. คนส่วนใหญ่ที่เชื่อในหมาโจ้ว ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนรุ่นที่สองหรือสาม ความเชื่อหมาโจ้วของพวกเขาได้รับอิทธิพลมาจากรุ่นก่อน ๆ การบูชาส่วนใหญ่ของพวกเขาจะรักษาประเพณีจีน พวกเขาเชื่อมั่นในความเชื่อของพวกเขา ส่งเสริมและเรียนรู้ และเผยแพร่วัฒนธรรมหมาโจ้ว ไปสู่ผู้อื่น

2. คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่มาบูชากับพ่อแม่ และภายใต้อิทธิพลของพ่อแม่ พวกเขายอมรับความเชื่อหมาโจ้ว ตั้งแต่อายุยังน้อย คนเหล่านี้ส่วนใหญ่พูดภาษาจีนไม่ได้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบูชาหมาโจ้วแต่ก็ยังมีนิสัยแบบไทยๆ เช่น ของไหว้ มีดอกไม้ สร้อยมุก และเครื่องคัมภีร์แดง

3. หมาโจ้วเป็นความเชื่อในพื้นที่ชายฝั่งทะเล แต่ไม่ใช่ชาวจีนทุกคนที่เชื่อในหมาโจ้ว ด้วยเหตุผลทางภูมิศาสตร์จึงเปลี่ยนความเชื่อเพื่อรวมเป็นกลุ่มสังคม เช่น คนที่นับถือศาสนาพุทธก็เชื่อในหมาโจ้ว คนที่เชื่อในหมาโจ้วมาก่อนก็เชื่อในพุทธศาสนาเพื่อรวมเข้ากับสังคมไทย

4. ในอดีตผู้ที่มาสักการะล้วนเป็นคนจีนหรือเชื้อสายจีน แต่ปัจจุบันมีชาวไทยเชื้อสายพื้นเมืองมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีนักท่องเที่ยวบางส่วนมาบูชาหมาโจ้ว ด้วยจุดประสงค์และเหตุผลที่แตกต่างกันไป แม้ว่า หมาโจ้วจะเป็นเทพเจ้าจากประเทศจีน แต่พวกเขารู้สึกว่าวัฒนธรรมหมาโจ้วสอนให้ผู้คนมีความเมตตา ความเป็นปึกแผ่น มิตรภาพ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยให้พวกเขามีชีวิตที่ดีขึ้น

4.2.4 งานเทศกาลและพิธีกรรมของความเชื่อเจ้าแม่หมาโจ้ว

หมาโจ้วเป็นเทพเจ้าแห่งท้องทะเลที่มีสถานะสูงส่งในสมัยโบราณ และมีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพทางสังคม พิธีกรรมของความเชื่อหมาโจ้วจัดขึ้นครั้งแรกที่เมืองหางโจวในสมัยราชวงศ์ซ่ง หลังจากนั้น พิธีกรรมก็ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ขนาดขยายและเพิ่มพูนขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรูปแบบการบูชาของชาวบ้านก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ทุก ๆ ปีในวันเกิดของหมาโจ้ว วันที่หมาโจ้วสามารถจะบินขึ้นสู่สวรรค์และเป็นอมตะ เทศกาลจีนตามประเพณี และเทศกาลวัฒนธรรมหมาโจ้ว จะมีการจัดพิธีกรรม ในเทศกาลเหล่านี้ การสังเวยสามารถแบ่งออกเป็น การบูชาอย่างเป็นทางการและการบูชาพื้นบ้าน

4.2.4.1 งานเทศกาลของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้ว

1. วันเกิดของหม่าโจ้ว

วันที่ 23 ค่ำ เดือน 3 เป็นวันคล้ายวันประสูติของเจ้าแม่หม่าโจ้ว ซึ่งแตกต่างจากเทพเจ้าพื้นบ้านส่วนใหญ่ หม่าโจ้วเป็นเทพธิดาเพียงองค์เดียวที่รักษาท้องทะเล บุคคลในประวัติศาสตร์มีจริง ไม่ใช่คนสมมติ วันเกิดของหม่าโจ้ว ถือเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ของชาวบ้าน

งานฉลองวันเกิดของหม่าโจ้ว แบ่งออกเป็นสองส่วนหลักๆ คือ พิธีเฉลิมฉลองและพิธีสวนสนาม ช่วงเช้าจะจัดพิธีฉลองในศาลเจ้า แบ่งออกเป็น 13 ชั้น ก่อนเริ่มพิธีควรวางเครื่องบรรณาการ โดยหลักคือ ไก่ เป็ด ห่าน สุกร วัว ควาย แกะ ปลา ฯลฯ พิธีเริ่มตั้งแต่วันที่ 08.00 น. โดยมีเสียงกลองและปี่สนุด กองเกียรติยศ นักดนตรี และนางรำ พิธีกรหลักและผู้ช่วยเตรียมตัว เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว ก็เริ่มจุดธูป อ่านพระคัมภีร์หลังจากสวดมนต์ และทำพิธีกรรมคุกเข่า 3 ครั้ง และกราบ 9 ครั้ง ตามด้วยดนตรีและการเต้นรำ สุดท้ายต้องเผาผ้าและไหมที่อธิษฐานไว้ ถือว่าเสร็จพิธี หลังจากคุกเข่า ช่วงบ่ายเป็นพิธีสวนสนามโดยผู้มีจิตศรัทธาจะแบกรูปปั้นหม่าโจ้วตระเวนไปตามหมู่บ้านตามเส้นทางที่ศาลเจ้ากำหนด มีการแสดงระบำพื้นเมืองให้ได้ติดตามทีม พิธีทั้งหมดเป็นไปอย่างคึกคักและรื่นเริง (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูล AH Ren ,2017)

ในวันเกิดของหม่าโจ้ว ผู้หญิงวัยกลางคนและผู้สูงอายุจะสวมกางเกงขายาวแบบพิเศษ ครั้งบนเป็นสีแดง และครั้งล่างเป็นสีดำหรือสีน้ำเงิน ว่ากันว่าหม่าโจ้วชอบสวมเสื้อผ้าสีแดงมากที่สุดในช่วงชีวิตของเธอ ดังนั้นผู้หญิงจึงถือว่าเสื้อผ้าอย่างนี้ศักดิ์สิทธิ์ แต่เนื่องจากหม่าโจ้วเป็นเทพเจ้า เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ ผู้คนจึงตัดบางส่วนเป็นสีแดง เพื่อหวังให้เจ้าแม่หม่าโจ้วอวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุข ทรงผมจะทำเป็นรูปใบเรือ คือ กลางหลังศีรษะหวีผมเป็นทรงครึ่ง โคนสูงประมาณสิบเซนติเมตรเป็นทรงใบเรือ บางครั้งก็ใส่ก๊ีบหรือเชือกสีแดงเข้าไปในมวยผมเพื่อให้ทรงผมสวยงามยิ่งขึ้น (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูล AH Ren ,2017)

ตามแนวทางปฏิบัติของศาลเจ้าหม่าโจ้ว มีข้อห้ามบางประการที่ควรทราบเมื่อฉลองวันเกิดของหม่าโจ้ว ทุกปีประมาณวันที่ 23 มีนาคม ชาวประมงไม่กล้าออกไปจับปลาในทะเล ประเพณีนี้ บันทึกไว้ในหนังสือ บันทึกศักดิ์สิทธิ์ของหม่าโจ้ว (2554) ว่า มีเทพเจ้าและสัตว์ประหลาดมากมายในทะเลจินตวันออก และเรือประมงมักจะจม เทียนโฮ้วบอกว่าปรากฏการณ์นี้ต้องเกิดจากผี จึงพายเรือไปกลางทะเล ทะเลสงบนิ่ง ปลาหลากสีกระโดดพ่นฟองน้ำ เห็นแต่ไกล มีเทพคล้ายเจ้าชายรายล้อมด้วยฝูงปลา ก็กราบต่อหน้าเทียนโฮ้ว ทันใดนั้น คลื่นก็โหมกระหน่ำ ชาวประมงพายเรือสั้นด้วยความตกใจ เทียนโฮ้วว่า ไม่ต้องกลัว ทักทายทันที ฟังรู้ว่าเป็นราชามังกรที่มาฉลองวันเกิดของเจ้าแม่ ตั้งแต่นั้นมาในวันเกิดของหม่าโจ้ว สัตว์ในทะเลจะมาฉลองวันเกิด ดังนั้นจึงห้ามตกปลาเป็นเวลาสองสามวันเพื่อเป็นการระลึกถึงหม่าโจ้ว 3 หรือ 7 วันก่อนวันฉลอง

วันเกิดของหมาโจ้ว ต้องถือศีลอดและอาบน้ำเพื่อแสดงความกตัญญู ในช่วง 3 หรือ 7 วันนี้ ไม่อนุญาตให้รับประทานเนื้อสัตว์และห้ามคู่รักมีเพศสัมพันธ์กัน อย่าพูดเรื่องร้ายต่อหน้ารูปปั้นและอย่าโกรธเจ้าแม่หมาโจ้ว มิฉะนั้นปากของคุณจะมีเลือดออกโดยไม่มีเหตุผล เมื่อผู้หญิงมีประจำเดือนต้องหลีกเลี่ยงและเดินออกไป มิฉะนั้น เสื้อผ้าจะถูกเผาเป็นรู เนื่องจากข้อห้ามเหล่านี้เหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่อธิบายไม่ได้หลายอย่างจึงเกิดขึ้นและผู้คนได้เห็นด้วยตาของพวกเขาเอง พวกเขาประหลาดใจมาก และค่อยๆ เริ่มเริ่มเชื่อและห้ามทำ (Cai xianghui,2554)

2. เทศกาลกินเจ

โดยปกติขออธิษฐานให้มีความสุขความเจริญและปฏิบัติตามคำสัญญา มักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ผู้ศรัทธาประสบในชีวิตเป็นหลัก เมื่อร่างกายแข็งแรงใจไม่สามารถทำให้ความปรารถนาในใจเป็นจริงได้ ผู้ศรัทธาจะไปศาลเจ้าเพื่ออธิษฐาน รอคอยการเปิดเผยของเจ้าแม่ เมื่อสมปรารถนาแล้วก็ต้องตอบแทนบุญคุณตามข้อตกลงกับเจ้าแม่ ผู้จิตศรัทธาเตรียมถวายหรือบริจาคเงินให้ศาลเจ้า เทศกาลกินเจยังเป็นเทศกาลที่มีชีวิตชีวาในศาลเจ้าจีนในประเทศไทย เทศกาลทั้งหมดมีการเฉลิมฉลองเป็นเวลา 9 วัน วันที่ 9 กันยายนเป็นวันสุดท้ายของเทศกาลกินเจซึ่งเป็นวันที่หมาโจ้วสามารถจะบินขึ้นสู่สวรรค์และเป็นอมตะ (กิตติพงษ์ ต้นเจริญ, 2555)

เทศกาลกินเจ (จีน: 九皇圣会; สกเกี้ยน: กิ้วหองเซ่งโห่ย; หรือ จีน: 九皇大帝誕; สกเกี้ยน: กิ้วหองไต่เต้ตัน) หรือบางแห่งเรียกว่า ประเพณีถือศีลกินผัก กำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือ เริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ถึง ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนของทุกปี รวม 9 วันเป็นเทศกาลที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติมาเป็นเวลาช้านานนั้น ถือเป็นประเพณีอันดีงาม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสุขภาพและจรรโลงใจ ความเป็นมาของเทศกาลนี้ไม่เป็นที่รู้จัก จนแม้กระทั่งคนที่มีอายุมากก็ไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนได้ "จักรพรรดิทั้งเก้า (กิ้วหอง) 九皇" มีต้นกำเนิดมาจากขบวนการลุกฮือต่อต้านราชวงศ์ชิงและราชวงศ์หมิงในช่วงปลายราชวงศ์หมิงและต้นราชวงศ์ชิงในประเทศจีน ภายใต้การปราบปรามอย่างเข้มงวดของทหารราชวงศ์ชิงในเวลานั้น องค์ชายเก้า ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำของขบวนการ เสียสละตัวเองอย่างกล้าหาญเพื่อความปลอดภัยของทหารที่ลุกฮือและผู้คนในเมืองปกป้องสถานการณ์โดยรวม หลังจากนั้น ผู้คนจึงจัดพิธีทางศาสนาเพื่อระลึกถึงจักรพรรดิ โดยให้ประชาชนทั้งเมืองกินเจและนุ่งขาว เนื่องจากชาวจีนหลบหนีจากสงครามในช่วงต้นราชวงศ์ชิง พวกเขาจึงนำประเพณีนี้มาสู่ประเทศไทย และปัจจุบันได้กลายเป็นเทศกาลในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน และพิธีนี้จัดขึ้นที่ศาลเจ้าหมาโจ้ว ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูล ทวี Wonder Jun ,2019)

เทศกาลกินเจเป็นหนึ่งในเทศกาลประเพณีที่สำคัญของชาวไทยเชื้อสายจีน มีต้นกำเนิดในมณฑลฝูเจี้ยน และเกี่ยวข้องกับเทศกาลเก้าฤดูที่เฉลิมฉลองในหลายพื้นที่ทางตอนใต้ของจีน แต่ก็ยังมีความแตกต่าง

ในเทศกาลนี้ ศาลเจ้าหมาโจ้วนิมนต์พระเกจิตั้งมาสวดพระอภิธรรม และจัดเวที เชิญคณะละครร้องละครเพื่อตอบแทนพระเจ้าเก้าวัน ก่อนเริ่มเทศกาล จะมีการเตรียมการบางอย่าง เช่น ทำความสะอาดทุกซอกทุกมุมของศาลเจ้า เตรียมของที่จะประดิษฐานหน้ารูปปั้นหมาโจ้ว แขนงผ้าประดับทั่วศาลเจ้า และตั้งเวที กิจกรรมเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกับในประเทศจีน

ละครที่ตอบแทนพระเจ้ายังเป็นโครงการที่สำคัญของศาลเจ้าหมาโจ้วในเทศกาลกินเจ เทศกาลกินเจเป็นเทศกาลที่ได้รับความนิยมในชุมชนชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเพียงเทศกาลของไทยเท่านั้นที่เพิ่มเนื้อหาของละครเพื่อตอบแทนพระเจ้า เหตุผลที่เพิ่มละครในพิธีเฉลิมฉลองเป็นเพราะมีการกล่าวกันว่าในทศวรรษที่ 1860 เกิดโรคระบาดในพื้นที่เหมืองแร่ของเกาะภูเก็ตและคนงานเหมืองชาวจีนจำนวนมากล้มป่วย บางคนเสนอให้สวมชุดขาว กินเจและเชิญคณะละครร้องเพลงตอบแทนพระเจ้า เพื่อขับไล่วิญญาณชั่วร้าย กำจัดความเจ็บป่วย ตั้งแต่นั้นมาจะมีการขึ้นเวทีร้องละครเป็นประจำในช่วงเทศกาลกินเจ ทุกๆ ปี พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่จะรวบรวมเงินบริจาคจากบริษัทและจัดงานใหญ่ ศาลเจ้าหมาโจ้วยังรักษาประเพณีนี้ไว้ (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูล Maximphuket ,2565)

ความแตกต่างระหว่างจีนและไทยในพิธีเทศกาลนี้คือ

1. พู ชิ (扶乩) : พู ชิ เป็นพิธีที่วิญญาณลงมาซึ่งใช้เพื่อรับคำแนะนำจากเทพเจ้าหรือแก้ปัญหา ในระหว่างกระบวนการช่วยเหลือวิญญาณ วิญญาณเด็ก (นั่นคือผู้สืบทอดวิญญาณ) จะถูกพาไปยังสถานที่เงียบสงบ ในเวลานี้เทพเจ้าจะส่งข้อมูลหรือแก้ปัญหาผ่านปากของหมอผี ในช่วงเทศกาลกินเจ พิธีพูชิมักจะจัดขึ้นที่ศาลเจ้าหมาโจ้ว ซึ่งมีผู้ศรัทธาเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

2. การไล่ผี: การไล่ผีเป็นพิธีกรรมดั้งเดิมในช่วงเทศกาลกินเจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อขับไล่วิญญาณชั่วร้ายและปกป้องผู้คนจากวิญญาณชั่วร้าย พิธีสะเดาะเคราะห์มักจะกระทำกันในตอนกลางคืน โดยผู้เชื่อบางคนจะสวมชุดขาว ถือรูปเทียน และมีเด็กสวมบทบาทเป็นวิญญาณชั่วร้าย ในระหว่างพิธี ผู้ศรัทธาได้ล้อมรอบศาลเจ้าหมาโจ้ว สวดมนต์คำขวัญ และขับไล่วิญญาณชั่วร้ายด้วยเครื่องหอมและอาวุธ (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูล Maximphuket ,2565)

โดยทั่วไป แม้ว่าวิธีการเฉลิมฉลองและความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเทศกาลกินเจในประเทศจีนและไทยจะแตกต่างกัน แต่ก็เป็นที่การสืบทอดและการสืบสานวัฒนธรรมจีนในต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงการหวงแหนและการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนชาวจีน

ไม่น่าแปลกใจที่ ศาลเจ้าหม่าโจ้วจะจัดกิจกรรมเทศกาลกินเจ เพราะในชุมชนชาวจีนในประเทศไทย ความเชื่อของหม่าโจ้วและเทพเจ้าจักรพรรดิทั้งเก้าเป็นความเชื่อที่แพร่หลายมาก ในช่วงเทศกาลกินเจ ศาลเจ้าหม่าโจ้วบางแห่งจะจัดงานเฉลิมฉลองที่สอดคล้องกันเพื่อแสดงความเคารพและเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของการผสมผสานทางวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลายในชุมชนชาวจีนในประเทศไทย

อย่างไรก็ดี ถึงแม้การกินเจจะมีวัตถุประสงค์คลาดเคลื่อนจากของเดิมอย่างมาก แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคม ทุกวันนี้ เทศกาลกินเจกลายเป็นประเพณีที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทย เพราะถือเป็นคุณค่าต่อสุขภาพและจิตใจในเวลาเดียวกัน

เทศกาลตามประเพณีจีน

1. วันตรุษจีน

เมื่อพูดถึงเทศกาลดั้งเดิมของจีน เทศกาลวันตรุษจีนมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและประเพณีดั้งเดิมที่หลากหลาย การเฉลิมฉลองที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้ถูกนำไปยังประเทศต่างๆ ด้วยกระแสของชาวจีน วันตรุษจีนคือปีใหม่ในใจชาวจีน เพื่อต้อนรับวันตรุษจีน คนไทยเชื้อสายจีนจะทำความสะอาดบ้านล่วงหน้า เพราะหมายถึงการขับไล่สิ่งอัปมงคลในปีที่ผ่านมา จะมีการเปะโคลงใหม่ตามประตู หน้าต่าง โคลงทุกคู่มีความหมายของการอวยพร เช่น มีความสุข ร่ำรวย สุขภาพแข็งแรง อายุยืน ฯลฯ เทศกาลวันตรุษจีนมีระยะเวลา 15 วัน และชาวไทยเชื้อสายจีนจะเตรียมกิจกรรมต่างๆ ล่วงหน้า ตั้งแต่วันแรกของเดือนจันทรคติไปจนถึงสิ้นสุดเทศกาลโคมไฟ ชาวไทยเชื้อสายจีนจะเตรียมพิธีสามวันตามธรรมเนียมของเทศกาลวันตรุษจีน 1. วันส่งท้ายปีเก่า (31 ธันวาคม) 2. วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนอ้ายไหว้เจ้า 3. วันที่สองของเดือนอ้ายเยี่ยมเยียนและให้พรในวันขึ้นปีใหม่

ตามข้อมูลของผู้วิจัยที่เข้าร่วม เทศกาลวันตรุษจีน วันที่ 21-23 เดือน มกราคม 2566

1.1 วันส่งท้ายปีเก่า (31 ธันวาคม)

วันส่งท้ายปีเก่าหรือที่เรียกว่าวันสิ้นปีคือวันสุดท้ายของปี วันนี้เป็นวันรวมญาติและไหว้บรรพบุรุษตามประเพณีจีน ชาวไทยเชื้อสายจีนจะเตรียมของไหว้เจ้าก่อนปีใหม่ วันส่งท้ายปีเก่ามีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับชาวบ้าน ทุกครัวเรือนต่างยุ่งอยู่กับการทำความสะอาดบ้าน รื้อของเก่าและเสื้อผ้าใหม่ ตกแต่งโคมและงานรื่นเริง ต้อนรับบรรพบุรุษที่บ้านในวันปีใหม่ และเช่นไหว้ด้วยข้าว กล้วย อาหารสัตว์สามมือ ซาสสามขวด และไวน์ห้าขวด ครอบครัวมีสามสิ่งที่ต้องทำในคืนนี้: ไหว้บรรพบุรุษ รับประทานอาหารเย็นส่งท้ายปีเก่า และชมปี

เมื่อไหว้บรรพบุรุษ ชาวจีนจะไม่ลืมบรรพบุรุษที่ล่วงลับในครอบครัวในช่วงเทศกาลต่างๆ และวันตรุษจีนก็ไม่มีข้อยกเว้น ในปัจจุบันนี้ชาวไทยเชื้อสายจีนจะถวายอาหารหรือดอกไม้เพื่อแสดงความในใจรูปแบบการไหว้บรรพบุรุษอาจแตกต่างกันไปตามความเชื่อทางศาสนาแต่ความหมายของการเช่นไหว้บรรพบุรุษนั้นเหมือนกัน

นาง E อายุ 42 คนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ใกล้ศาลเจ้าแม่ทับทิม ศรีราชา ชลบุรี ได้บอกว่าการรับประทานอาหารเย็นส่งท้ายปีเก่าเป็นช่วงเวลาที่มีความสุขที่สุดสำหรับทุกคนครอบครัวในช่วงวันตรุษจีน ในวันส่งท้ายปีเก่า โต๊ะเต็มไปด้วยอาหารปีใหม่ที่ย่างสุกและครอบครัวกลับมารวมกันอีกครั้ง นั่งรอบโต๊ะและรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน ความรู้สึกเติมเต็มในใจ นั้นสุดจะพรรณนาได้จริงๆ การเตรียมอาหารเย็นวันส่งท้ายปีเก่ามีความหมายที่สวยงาม เช่น ปลา คำพ้องเสียงของ "ปลา" และ "หยุ" เป็นสัญลักษณ์ของ "มงคล" และยังมีหมายถึง "มากกว่าทุกปี" กุ้งหมายถึงขอให้ครอบครัวเจริญรุ่งเรือง ปิดท้ายด้วยของหวานเป็นส่วนใหญ่ และขอให้วันต่อๆ ไปมีแต่ความหอมหวาน (คนที่สัมภาษณ์นาง E อายุ 42,23 เดือน มกราคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าแม่ทับทิม ศรีราชา)

อยู่ได้รุ่งคืนส่งท้ายปีเก่าหมายถึงไม่เพียงแต่มีความคิดถึงปีเก่าที่กำลังจะผ่านพ้นไปเท่านั้น แต่ยังมีคามหมายถึงความหวังสำหรับปีใหม่ที่即将来临อีกด้วย ในโอกาสที่เอาของเก่าออกและนำของใหม่ออกมาญาติและเพื่อน ๆ จะนั่งรอบกองไฟ การมองย้อนกลับไปในอดีตและการมองไปยังอนาคตนั้นไม่ได้ไร้ประโยชน์

1.2 วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนอ้ายไหว้เจ้า

ในวันนี้ชาวไทยเชื้อสายจีนจะมารวมตัวกันเพื่อทำพิธีบูชาที่ศาลเจ้าหม่าโจ้ว ซึ่งเวลาไหว้ในเทศกาลวันตรุษจีนในแต่ละศาลเจ้าหม่าโจ้วจะแตกต่างกันไป ซึ่งควรดำเนินการตามการจัดเตรียมที่กำหนดไว้ ของบูชา ของไหว้จะเตรียม สัตว์สามอย่าง ผลไม้และขนมหวาน สัตว์สามอย่างหมายถึง หมู ไก่ ปลา ตามธรรมเนียมจะต้องใช้ไก่ทั้งตัว หมูทั้งตัว ปลาทั้งตัว ห้ามแยกชิ้นส่วน เหตุผลคือ เพื่อให้เทพเจ้าได้กินส่วนที่ตนชอบ แต่ปัจจุบันพิธีนี้เรียบง่ายขึ้น สามารถใช้ไก่เจ หมูเจ และปลาเจแทนได้

ที่ F อายุ 30 คนทำงานที่ศาลเจ้าแม่สามมุข บางแสน ได้บอกว่า โดยทั่วไป ส้มโอ 4 ผลจะเตรียมไว้สำหรับผลไม้ และส้มโอ 4 ผลหมายถึงความสุขและสุขภาพในสี่ฤดูกาล และทุกอย่างจะราบรื่น ของหวานได้แก่ เค้กหม่าโจ้ว และเพื่อปรับให้เข้ากับนิสัยการกินของคนไทย ใช้ขนมไทยโบราณ "เค้กหม่าโจ้ว" เป็นขนมอบแบบดั้งเดิมของชาวนานในเกาะหมอยโจ้ว ทำจากข้าวเหนียวและข้าวฤดูหนาว รสชาตินุ่มแต่ไม่เหนียวฟัน เหนียวแต่ไม่แข็ง ที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวและผู้แสวงบุญ เค้กนี้มักใช้เป็นเครื่องบรรณาการในศาลเจ้าหม่าโจ้ว มีลักษณะเป็นที่นิยมปิดด้วยกระดาษบาง

ๆ และสอดไส้แตงน้ำตาลทรายขาวซึ่งมีรสหวานแต่ไม่เลี่ยน แน่นอนว่าไวน์ ชา และเงินกระดาษเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ในวันนี้ผู้คนจะสวมเสื้อคลุมสีแดง ถูกเข้าสามครั้งและส้มลงเก้าครั้ง ดิฆ้องและกลองจุดประทัด เซ็ดมังกรและสิงโต และร้องเพลงโอเปร่าเพื่อฉลองปีใหม่จีนด้วยกัน ในตอนเที่ยงหลังเสร็จพิธี ชาวไทยเชื้อสายจีนจะมารวมกันที่ศาลเจ้าเพื่อรับประทานอาหารและเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน หลังอาหารบางคนจะขายขนมและผลไม้และเงินที่ได้มาจะนำไปทำบุญและหลายคนบริจาคโดยตรงเพราะเป็นการแสดงบุญ (คนที่สัมภาษณ์ พี่ F อายุ 30,23 เดือน มกราคม พ.ศ.2565, ศาลเจ้าแม่สามमुख)

หลังจากบูชาหมาโจ้วในตอนเช้าแล้วจะมีพิธีไหว้บรรพบุรุษในตอนเที่ยงเพื่อไหว้บรรพบุรุษและญาติผู้ล่วงลับเพื่อแสดงความกตัญญูต่อกัน การไหว้บรรพบุรุษควรสิ้นสุดก่อนเที่ยง ของไหว้หลักๆ คือ น้ำชา ขนม จัดเตรียมได้ตามชอบใจของญาติผู้ล่วงลับ และ ควรเผาเสื้อผ้ากระดาษเงินกระดาษให้ญาติผู้ล่วงลับ หลังจากการกราบญาติทั้งหมดจะรวมตัวกันเพื่อให้บรรพบุรุษได้เห็นฉากครอบครัวที่มีความสุขและลูกหลานจะได้รับอั่งเปาจากผู้เฒ่าผู้แก่

1.3 วันที่สองของเดือนอ้ายเยี่ยมเยียนและให้พรในวันขึ้นปีใหม่

ชาวไทยเชื้อสายจีนจะเลือกวัน ไปเยี่ยมญาติและมิตรสหายเพื่ออวยพรปีใหม่ซึ่งเป็นประเพณีดั้งเดิมของชนชาติจีนและเป็นการอ่ำลาปีเก่าต้อนรับปีใหม่และเพื่อ แสดงความปรารถนาดีต่อกัน

ภาพ 20 วันตรุษจีนในศาลเจ้าแม่สามमुख

ถ่ายโดย HE JUNLING

2. เทศกาลโคมไฟ

เทศกาลโคมไฟหรือที่เรียกว่าเทศกาลช่างหยวนและหยวนซีจะจัดขึ้นในวันที่สิบห้าของเดือนจันทรคติแรกของทุกปี การก่อตัวของเทศกาลโคมไฟมีขึ้นตอนที่ยาวนาน ซึ่งมีรากฐานมาจากประเพณีพื้นบ้านโบราณในการเปิดไฟเพื่อขอพร โคมไฟมีความเกี่ยวข้องกับเทพเจ้า ดังนั้นจึงมีความหมายเชิงสัญลักษณ์มากมาย ในสมัยโบราณ เพื่อขับไล่ความกลัวในความมืด โคมไฟได้รับมาจากความหมายในการขับไล่วิญญาณชั่วร้ายและอธิษฐานเพื่อแสงสว่าง

ที่ F อายุ 30 คนทำงานที่ศาลเจ้าแม่สามमुख บางแสน ได้บอกว่า ในวันเทศกาลโคมไฟ ผู้ศรัทธาจากทั่วโลกจะมารวมตัวกันที่ศาลเจ้าหมาโจ้ว แข่งขันเพื่อบูชาหมาโจ้ว อธิษฐานขอให้ปีที่จะมาถึงนี้ปลอดภัยและราบรื่น และครอบครัวมีความสุขแข็งแรง ในสายตาของชาวไทยเชื้อสายจีน วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 1 ไม่ได้เป็นเพียงเทศกาลโคมไฟเท่านั้น แต่ยังเป็นงานประจำเพื่อบูชาเจ้าแม่หมาโจ้วทุก ๆ เทศกาลโคมไฟ ผู้คนจะฆ่าหมูและแกะ เผาเครื่องหอมและเงินกระดาษ และเซ่นไหว้ต่อหน้ารูปปั้นของหมาโจ้ว ขนาดของการบูชาในเทศกาลโคมไฟนั้นเล็กและสั้น แต่ความเคารพของผู้คนที่มาต่อหมาโจ้วจะไม่ลดลง ผู้ศรัทธาพาครอบครัวและเครื่องบูชาไปที่ศาลเจ้าก่อนรุ่งสาง (คนที่สัมภาษณ์ ที่ F อายุ 30,23 เดือน มกราคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าแม่เขาสามमुख)

ในช่วงเทศกาลโคมไฟ คนไทยเชื้อสายจีนยังจะเชิญคณะละครมาแสดงเพื่อตอบแทนพรของหมาโจ้ว หลังจากฟังโอเปร่าแล้ว ยังมีการเชิดมังกรและสิงโตเพื่อการแสดงทางวัฒนธรรมอีกด้วย ทั้งบูชาเจ้าแม่หมาโจ้วและฉลองเทศกาลโคมไฟ บรรยากาศงานรื่นเริงครึกครื้น เสียงกลองและดนตรีเคล้าคลอ บรรยากาศอบอุ่นไปด้วยความสุข เทศกาลโคมไฟประกอบด้วยชุดกิจกรรมพื้นบ้านแบบดั้งเดิม เช่น การดูโคมไฟ กินข้าวเหนียว ทายโคม และจุดดอกไม้ไฟ นอกจากนี้เทศกาลโคมไฟในท้องถิ่นหลายแห่งยังได้เพิ่มการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิม เช่น ทัวร์โคมไฟมังกร การเชิดสิงโต การเดินค้ำถ่อ การพายเรือแข่ง การบิดยางโก และการตีกลองไทป์ ผู้ศรัทธารวมตัวกันที่หน้าศาลเจ้าหมาโจ้ว มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสัมผัสอิทธิพลของวัฒนธรรม หมาโจ้วในระหว่างการทัวร์ (Sun taozhu,2563)

3. สารทจีน (วันที่ 15 เดือน 7 ปฏิทินจันทรคติจีน)

สารทจีนเป็นชื่อของลัทธิเต๋า เรียกว่ากรกฎาคมครึ่งในตำนานพื้นบ้าน และเรียกว่าเทศกาลลุ่มน้ำยูลานในศาสนาพุทธ ประเพณีของเทศกาลส่วนใหญ่ ได้แก่ การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การปล่อยโคม แม่น้ำ การเซ่นไหว้ดวงวิญญาณที่ล่วงลับ การเผาเศษกระดาษ การเซ่นไหว้แผ่นดิน ฯลฯ การเกิดสามารถย้อนไปถึงการบูชาวิญญาณบรรพบุรุษและการบูชาที่เกี่ยวข้องในสมัยโบราณ กรกฎาคมเป็นเดือนมงคลและเป็นเดือนแห่งความกตัญญู

ในประเทศไทยเรียกว่า "สารทไทย" เป็นหนึ่งในเทศกาลทางพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมในประเทศไทย ในเทศกาลนี้ผู้คนจะกลับบ้านเพื่อบูชาบรรพบุรุษของพวกเขา ถวายอาหารและดอกไม้ จตุรพิธวย และสวดมนต์บทบูชาเพื่อแสดงความชื่นชมและระลึกถึงบรรพบุรุษของพวกเขา พร้อมกันนี้จะมีการจัดงานเฉลิมฉลองและการแสดงต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย เช่น ขบวนพาเหรด นิทรรศการโคมไฟ การแสดงดอกไม้ไฟ เป็นต้น ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาชม (สามารถ จันท์สุรย์ และ กรรณิ อัญชูลี, 2536)

เทศกาลสารทจีนและสารทไทย มีความแตกต่างกันบ้างตามภูมิภาคและภูมิภาคหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

สารทไทยในประเทศไทยมักจัดขึ้นเพียงวันเดียว แทนที่จะเป็น 3 วันในประเทศจีน ส่วนใหญ่จัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงผู้ตายและบรรพบุรุษและยังถือเป็นช่วงปฏิบัติอีกด้วย ชาวไทยพุทธ มักจะรักษาศีล สวดมนต์ พระคัมภีร์ และถวายสังฆทานในช่วงเวลานี้ ในประเทศไทยจะจัดขึ้นตรงกับวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 เป็นเทศกาลทำบุญเดือน 10 ของไทย ซึ่งเป็นประเพณีที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ตามหลักฐานพบว่ามีการตั้งแตครั้งสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ในประเทศจีนจะจัดขึ้นในวันที่ วันแรกของเดือนเจ็ดตามปฏิทินจันทรคติ ถึงสิบห้า (สามารถ จันท์สุรย์ และ กรรณิ อัญชูลี, 2536)

ในวันนี้ ชาวไทยเชื้อสายจีนไม่เพียงแต่บูชาหมาโจ้วเท่านั้น แต่ยังบูชาบรรพบุรุษด้วย โดยปกติแล้ว เวลาไหว้มักจะเป็นช่วงเช้าโดยจะเตรียมขนมต่างๆ ผลไม้ ชา ไวน์ และกระดาษเงินหลังจากการไหว้ ผู้ศรัทธาจะอุทิศส่วนกุศลให้องค์กรต่างๆ บริจาคเงินหรือบริจาคอาหาร นี่เป็นหนึ่งในบทบาททางสังคมของศาลเจ้า หมาโจ้วในประเทศไทย

โดยสรุปข้างต้นได้ดังนี้ ประเพณีการไหว้ของคนไทยเชื้อสายจีนโดยพื้นฐานแล้วสืบทอดประเพณีเทศกาลดั้งเดิมมา นอกจากเทศกาลพิเศษบางเทศกาลที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเทศกาลอื่นๆ อีกมากมาย เช่น เทศกาลแข่งเรือมังกร เทศกาลเซ็งเม้ง และเทศกาลไหว้พระจันทร์ บูชาในเทศกาลเหล่านี้ พิธีคล้าย ๆ กัน แต่ของเช่นไหว้ต่างกัน เช่น ในเทศกาลเรือมังกรจะมีข้าวปั้นและขนมไหว้พระจันทร์ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ ศาลเจ้าหมาโจ้วในประเทศไทย ยังมีชาวไทยบางคนมาบูชาหมาโจ้วในเทศกาลพิเศษต่างๆ เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลลอยกระทง วันพ่อ วันแม่ ผู้ที่มาสักการะเจ้าแม่หมาโจ้วในเทศกาลมีจุดประสงค์ 3 ประการ

1. เพื่อฉลองวันเกิดของหมาโจ้ว
2. เพื่อเฉลิมฉลองเทศกาลตามประเพณีจีน
3. เพื่อปฏิบัติตามคำสัญญา กระบวนการบวงสรวงดำเนินตามประเพณีจีน แต่ละขั้นตอน

เครื่องครัดและระมัดระวัง และสืบทอดต่อกันมา

จะเห็นได้จากวิธีการไหว้ที่คนไทยเชื้อสายจีนยังคงปฏิบัติตามพิธีกรรมตามประเพณีจีน ไม่เพียงแต่สืบทอดกันในแวดวงชาวจีนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมให้คนไทยได้รู้จัก อีกด้วย ความแตกต่างจากจีนคือในเทศกาลสำคัญจะนิมนต์พระมาสวดพระอภิธรรมและทำบุญตาม ศาลเจ้า เทศกาลหม่าโจ้ว มีความหมายทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย จากมุมมองของชาวบ้านพิธีบูชา หม่าโจ้ว เป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมหม่าโจ้ว เสื้อผ้าหม่าโจ้ว และรูปปั้นหม่าโจ้ว ที่รวมอยู่ใน นั้น ล้วนสะท้อนถึงการเสียดสีทางศาสนาและศิลปะ ความเชื่อหม่าโจ้ว เริ่มขึ้นในราชวงศ์ซ่งและมี ประวัติยาวนานกว่าพันปี มีผู้ศรัทธามากมายทั่วโลกและได้กลายเป็นหนึ่งในเนื้อหาสำคัญของจิต วิญญาณแห่งชาติจีนในโลก ด้วยความเชื่อเรื่องหม่าโจ้ว เป็นแกนกลางวัฒนธรรมพื้นบ้านเช่น สถาปัตยกรรมของวัด ประติมากรรม ตำนาน พิธีกรรมและประเพณีพื้นบ้านจึงได้ก่อตัวขึ้น

4.2.4.2 พิธีกรรมของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้ว

พิธีหม่าโจ้วส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมพื้นบ้าน มีการบวงสรวงอย่างเป็นทางการด้วย จักรพรรดิหย่งเล่อแห่งราชวงศ์หมิงจัดพิธีบูชาในวังเทียนเพยในหนานจิง โดยมีหัวหน้านักบวชของ พิธีบูชาของเผ่าเป็นประธาน พร้อมด้วยดนตรีและการเต้นรำ พิธีหม่าโจ้วนั้นกลายเป็นพิธีอย่างเป็นทางการอย่างแท้จริง

1. พิธีกรรมอย่างเป็นทางการ

พิธีกรรมของความเชื่อหม่าโจ้วเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมหม่าโจ้วแต่ในการศึกษา วัฒนธรรมหม่าโจ้วการค้นคว้าในส่วนนี้มีจำกัดมาก เหตุผลหลัก ๆ คือบันทึกทางประวัติศาสตร์นั้น ยาก ดังนั้น บทความส่วนใหญ่เกี่ยวกับพิธีกรรมของความเชื่อหม่าโจ้วที่ตีพิมพ์ในหนังสือและ หนังสือพิมพ์ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา จึงเป็นพิธีที่ทันสมัย นับตั้งแต่มีการปฏิรูปและเปิดประเทศ รัฐบาลได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการฟื้นฟูและพัฒนาวัฒนธรรมดั้งเดิม และสำรวจความหมาย แฝงและส่วนขยายของวัฒนธรรมหม่าโจ้วอย่างจริงจัง พิธีหม่าโจ้วไม่เพียงเป็นการถ่ายทอด วัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังสามารถกระตุ้นความภาคภูมิใจของคนร่วมสมัยอีกด้วย

เนื้อหาของพิธีหม่าโจ้ว ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ: เพลง, การเต้นรำ, เครื่องใช้, บุคลากร, เครื่องบรรณาการ ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมจีน แม้ว่าความเชื่อทางวัฒนธรรม ของ หม่าโจ้ว จะเกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ซ่ง แต่พิธีกรรมและกิจกรรมการบูชาเกี่ยวกับหม่าโจ้ว ส่วน ใหญ่มีต้นกำเนิดมาจากกิจกรรมการบูชาในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง ในการบวงสรวงอย่างเป็นทางการตามประเพณี มีข้อกำหนดที่เข้มงวดสำหรับการร้องเพลงและเต้นรำ เครื่องแต่งกาย และการ จัดโต๊ะ ในแง่หนึ่ง เป็นการสืบสานและพัฒนาวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม และอีกแง่หนึ่ง ยังเป็นการแสดง ถึง บรรทัดฐานและความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีหม่าโจ้ว

ส่วนประกอบเฉพาะมีดังนี้

1. คนตรี เพลงกับเต๋นร่า:ตามพิธีกรรมการร่าร่า มีนักดนตรี 53 คน นักร้อง 20 คน เสียงชายและหญิง 10 เสียง และนางร่า 64 คน เป็นเด็กผู้หญิงทั้งหมด

นักดนตรี: มีหน้าที่เล่นเพลงประจำเทศกาล รับผิดชอบการเล่นเพลงห้าบท เมื่อเจ้าภาพ บวงสรวงเข้าสู่สถานที่ให้บรรเลงอย่างต่อเนื่องและชำนาญจังหวะ เครื่องดนตรีส่วนใหญ่เป็นเครื่องดนตรีจีนโบราณ ทำด้วยทอง หิน ไม้ ไม้ไผ่ ดิน เครื่องปั้นดินเผา และไม้ มีเครื่องดนตรีพื้นเมืองบางประเภท (Tang liqing, 2553)

นักร้อง: ร้องไปพร้อมกับนักดนตรี แต่ละเพลงมีเนื้อเพลงแปดบรรทัด และแต่ละเพลง ก็มีเอฟเฟกต์ที่เคร่งขรึม ในช่วงเริ่มต้นของพิธี จะร้อง"เพลงทักทายพระเจ้า" ความหมายทั่วไปของเนื้อเพลงคือ หม่าโจ้วบินมาที่นี่โดยมังกร บ้านของเธออยู่อีกฝั่งของน้ำ และเธอยอมรับความเคารพและความรักของผู้คน "เพลงแห่งสันติภาพ" ในการถวายครั้งแรก เนื้อเพลงมีความหมายว่าท้องฟ้ากว้างใหญ่และทะเลลึก แต่ด้วยพรของหม่าโจ้ว ทะเลสงบสุข และทุกคนที่ออกทะเลก็ปลอดภัย "เพลงของไห่ผิง" ในการถวายครั้งที่สอง ความหมายของเนื้อเพลงคือ หม่าโจ้วเป็นเทพธิดาที่สามารถเรียกลมและฝนและอำนวยประโยชน์แก่ผู้คนได้บุญของเธอแผ่ไปทั่วโลก ปกป้องผู้คนและทรัพย์สินและ "เพลงของเสียนผิง" ในการถวายครั้งที่สาม ความหมายของเนื้อเพลงคือในช่วงเทศกาลฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง มีการฆ่าหมูและแกะ ตีระฆังและตีกลอง ร้องเพลงและเต๋นร่าเพื่อเฉลิมฉลองการมาของเทพธิดา และอธิษฐานขอพร อวยพรทุกคนเพลง"บทเพลงส่งพระเจ้า" ที่การถวายครั้งสุดท้าย ความหมายของเนื้อเพลงคือ เสร็จพิธี เจ้าแม่จะจากไป ทุกคนจะส่งเจ้าไปทะเลใส เกาะสว่าง ขึ้นส่วนแห่งความสงบสุข ขอให้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดไป (Tang liqing, 2553)

นักเต้นการเต๋นร่าเป็นมาตรฐานสูงสุดในสมัยโบราณ: โดยมีนักเต้นชายและหญิง 32 คน นักเต้นถือขลุ่ยไว้ในมือและทำท่าคุกเข่าสามครั้งและเคาะเก้าครั้ง (Tang liqing, 2553)

2. เครื่องแต่งกายนักแสดง

เครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในพิธีหม่าโจ้ว นั้นสวมใส่ตามบรรทัดฐานมารยาทของพิธีวัด เพื่อเป็นการบูชาัญญาอย่างเป็นทางการเครื่องแต่งกายตามระบบพิธีกรรมเป็นข้อกำหนดที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ภายใต้ระบบปีศาจปไตโยโบราณ ในแง่ของเครื่องแต่งกายสำหรับบูชาัญญา นอกเหนือจากการปฏิบัติตามมารยาทแล้ว ยังผสมผสานลักษณะเฉพาะของภูมิภาคและสุนทรียศาสตร์ของการแสดงเข้าด้วยกัน เสื้อผ้าให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและลักษณะเฉพาะของยุคสมัยในแง่ของรูปแบบ แสวงหาความรู้ลึกซึ้งที่งดงามและกว้างขวางของประวัติศาสตร์โดยผสมผสานเสื้อผ้าอย่างเป็นทางการของราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่งกับต้นแบบของเสื้อผ้าสตรีผู้สูงศักดิ์ และ จากนั้นแก้ไขบนพื้นฐานนี้โดยมุ่งมั่นที่จะทำให้เสื้อผ้าสวยงามและสง่างามยิ่งขึ้นเป็นการ

หลอมรวมกันที่สมบูรณ์แบบของการบูชา คนตรีบูชาัญญ และการเดินรำ เครื่องแต่งกายของนักเต้นหญิงเลือกสีชมพูอ่อนและพื้นผิวของผ้าส่วนใหญ่อ่อนนุ่มเครื่องแต่งกายดังกล่าวสะดวกสำหรับการแสดงเดินรำและมีการเคลื่อนไหวประกอบการเดินรำเพื่อสะท้อนความรู้สึกนุ่มนวล นักเต้นชายส่วนใหญ่เลือกเครื่องแต่งกายสีฟ้าอ่อน มีเข็มขัดนุ่มๆ รอบเอว สะท้อนมีชีวิตชีวาสูงวิจิตรวัฒนธรรมคนตรีและนาฏศิลป์พิธีหมาโจ้ว (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูล AH Ren ,2017)

3. การจัดโต๊ะ

"พิธีบูชา" เป็นกิจกรรมทางสังคมที่สำคัญในสังคมศักดินาของจีน และยังเป็นสะพานเชื่อมไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างปรองดองระหว่างสวรรค์ โลก และผู้คน พิธีหมาโจ้ว จัดขึ้นที่หน้าห้องโถงใหญ่ แทนบูชาถูกสร้างขึ้นที่หน้าประตู และปูพรมแดงบนพื้น มีรูปปั้นหมาโจ้วตั้งอยู่หน้าโต๊ะเครื่องหอม และก่อนเริ่มพิธีให้หัวหน้าสงฆ์จุดธูปบูชา การเช่นสังเวทย์ยังเป็นไปตามมารยาทดั้งเดิมบนแทนบูชา หมูทั้งตัวและแกะที่เอาอวัยวะในออกทั้งหมดจะถูกวางไว้ในตำแหน่งที่ใกล้กับรูปปั้นหมาโจ้วมากที่สุด และมีผลไม้กับผักตามฤดูกาล เครื่องบูชาของหมาโจ้ว จะเป็นหมู แกะ ไก่ ปลา ฯลฯ มีอาหารประเภทเนื้อต่างๆ มากมาย ประเพณีก็แตกต่างกันบ้างและแต่ละอย่างก็มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง ทุกๆ วันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหมาโจ้ว จะต้องมีการบูชา (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูลAH Ren ,2017)

4. บุคลากร: เจ้าหน้าที่หนึ่งคนและนักบวชที่มาพร้อมกันหลายคน มีผู้ช่วย 16 คน ชำนาญในการชมเชย สวดมนต์ อ่านอาขยาน ถือรูป ถือผ้าไหม ถือขวด ฯลฯ (ข้อมูลประกอบจาก YouTube ผู้ผลิตข้อมูลAH Ren,2017)

2. ขั้นตอนพิธีกรรมของพิธีหมาโจ้ว

- 1) กลองกลิ้งสามครั้ง
- 2) พิธีเริ่มด้วยการยิงปืน
- 3) ทีมพิธีกร แคนเซอร์ นักดนตรี นักร้อง เตรียมพร้อมตามลำดับ
- 4) นักบวชหลักและรองนักบวชเตรียม
- 5) ถวายเครื่องหอมแด่เทพเจ้า
- 6) สวดมนต์ คุกเข่า ไหว้
- 7) วางผ้าไหม อ่านคำอธิษฐาน
- 8) ทำพิธีเช่นไหว้ 3 ครั้ง (บรรเลงดนตรีและการเดินรำ ถวายผลไม้)
- 9) เผาคำอธิษฐาน เผาไหม คุกเข่าสามครั้งและเคาะเก้าครั้ง
- 10) สิ้นสุดพิธี

3. พิธีกรรมพื้นบ้านธรรมดา

นอกจากการบวงสรวงอย่างเป็นทางการตามประเพณีที่จัดขึ้นปีละครั้งแล้ว จำนวนการบวงสรวงพื้นบ้านทั่วไปมีหลายครั้ง ในแต่ละเทศกาล ศาลเจ้าหมาโจ้วจะจัดกิจกรรมบวงสรวงพื้นบ้านขนาดใหญ่และเป็นระเบียบเรียบร้อยภายใต้การจ้องคร้กรของพนักงาน

ตามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ พี G อายุ 29 ปี คนที่อาศัยอยู่ใกล้ศาลเจ้าแม่ทับทิม ว่าการบวงสรวงส่วนใหญ่มีวิธีเหมือนกัน แต่ละครัวเรือนจะวางเครื่องสังเวยที่เตรียมไว้ เช่น หัวหมู ผักบวงสรวง เครื่องดื่ม ฯลฯ บนโต๊ะหน้ารูปปั้นหมาโจ้วแล้วจุดประทัด เผาเครื่องหอมและเผากระดาษ ผู้นำทำความเคารพตามด้วยการแสดงวัฒนธรรมที่มีชีวิตชีวาเพื่ออธิษฐานให้หมาโจ้ว อวยพรความปลอดภัยในการเดินเรือในทะเลและการเก็บเกี่ยวของการประมง (คนที่สัมภาษณ์พี G อายุ 29 ปี, 23 เดือน มกราคม พ.ศ.2565, ศาลเจ้าแม่ทับทิม ศรีราชา)

นอกจากนี้ ในวันที่ 1 และวันที่ 15 ของปฏิทินจันทรคติของทุกเดือน แต่ละครัวเรือนจะทำพิธีบวงสรวงด้วยตนเอง ยังมีผู้ที่ไปศาลเจ้าเพื่อบูชาและการบูชานี้มีความกระชับมากขึ้น ผู้ศรัทธานำเงินกระดาษไปที่ศาลเจ้าเผากระดาษและเผาเครื่องหอมหน้ารูปปั้นหมาโจ้วในห้องโถงใหญ่โดยหวังว่าพวกเขาจะสามารถคาดหวังได้ ตรีชนัก

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพิธีกรรมและเทศกาลบูชาเจ้าแม่หมาโจ้ว ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะของการบูชาหมาโจ้ว

1. ความต่อเนื่องของชุมชนศรัทธา ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเรื่องหมาโจ้วมาอย่างต่อเนื่อง หากคนในตระกูล 1 หรือ 2 ชั่วโมงคนเชื่อในหมาโจ้วโอกาสที่ลูกหลานจะเชื่อในหมาโจ้วจะมีสูงมากและจะส่งต่อรุ่นสู่รุ่นเพื่อให้ความเชื่อเรื่องหมาโจ้วได้สืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

2. การผสมผสานของพระพุทธรูป เทพเจ้าไทยอื่น ๆ สามารถพบได้ในศาลเจ้าหมาโจ้ว เนื่องจากต้องรวมเข้ากับพื้นที่ในท้องถิ่น เพื่อที่จะรวมเข้ากับชีวิตในท้องถิ่นในประเทศไทย ชุมชนชาวจีนในยุคแรกต้องยอมรับศาสนาในท้องถิ่นอย่างแข็งขันหรือไม่สนใจ เช่นเดียวกับศาลเจ้า หมาโจ้ว บนเขาสามมุข ไม่เพียงแต่เป็นความเชื่อดั้งเดิมของหมาโจ้วเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความเชื่อของเจ้าแม่สามมุขด้วย สามารถบูชาเทพเจ้าหลายองค์พร้อมกันในศาลเจ้าหมาโจ้ว เทพเจ้าเหล่านี้ทำหน้าที่และมีหน้าที่ของตัวเองและยังตอบสนองคำอธิษฐานต่างๆ ของชาวจีน

3. วิธีการบวงสรวงรวมกันแบบไทย ๆ แม้ว่ากระบวนการทั่วไปยังคงดำเนินตามการบวงสรวงแบบจีนแต่การบวงสรวงและวิธีการบวงสรวงยังมีเป็นแบบไทยเช่นกัน เช่นถวายดอกไม้ และสร้อยมุกแก่หมาโจ้ว ตัวอย่างเช่น คุณต้องถอดรองเท้าเมื่อเข้าศาลเจ้า การบูชาหมาโจ้วไม่ใช่รูปแบบของศาสนาที่เป็นของชาวจีนอีกต่อไป จากการสำรวจ ผู้วิจัยยังพบว่าคนไทยจำนวนมากไป

สักการะที่ศาลเจ้าหม่าโจ้ว เช่นในช่วงเทศกาลวันตรุษจีน ชาวไทยจำนวนมากจะสวมชุดสีแดงไปสักการะที่ศาลเจ้าแม่หม่าโจ้ว และวิธีการเฉลิมฉลองของพวกเขาจะยิ่งใหญ่มากกว่า

4.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัด

ชลบุรี

ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมทั่วไปในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ศาสนาเป็นสังคมและแยกออกจากการพัฒนาสังคมมนุษย์ไม่ได้ ศาสนาหลัก มีหน้าที่ทางสังคมสามประการ: หน้าที่ประสานความสัมพันธ์ทางสังคม เสริมสร้างความสามัคคีทางสังคม และควบคุมอารมณ์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้วางแนวทาง 4 ด้าน โดยมีเนื้อหาต่างๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับความสามัคคีของคนไทยเชื้อสายจีน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับการพึ่งพาทางใจของคนไทยเชื้อสายจีน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับการรวมเข้ากับสังคมไทยของคนไทยเชื้อ

สายจีน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับจิตพิสัย

การมีอยู่ของความเชื่อของหม่าโจ้วในประเทศไทยเกิดจากความสามารถของเธอในการให้ความหวังและความสุขแก่ผู้คน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอารมณ์จีน รวบรวมพลังทำประโยชน์แก่สังคม บรรเทาอาการคิดถึงบ้านของชาวจีน และรวมเข้ากับสังคมไทย

4.2.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับความสามัคคีของคนไทยเชื้อสาย

จีน

กิจกรรมการบูชาตามความเชื่อหม่าโจ้วเป็นการรวมกลุ่มที่เหนียวแน่นสำหรับคนไทยเชื้อสายจีนแบบฟอร์มที่สำคัญ ในประเทศไทยมีกิจกรรมหลากหลายเกี่ยวกับความเชื่อหม่าโจ้ว และกิจกรรมดังกล่าวยังช่วยให้คนไทยเชื้อสายจีนมีความสามัคคีกัน ประเทศไทยมีฐานประชากรจีนจำนวนมาก แม้ว่าพวกเขาจะเป็นคนไทยเชื้อสายจีนเหมือนกัน แต่ก็มีขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างพวกเขา เนื่องจากมาจากต่างจังหวัด จึงสามารถแบ่งเป็นกลุ่มๆ ได้ เช่น กวางตุ้ง ผู้เจี้ยน ไทหล่า และ กวางซี พวกเขามีพฤติกรรมการใช้ชีวิตและภาษาถิ่นที่แตกต่างกัน ในบรรดาคนเหล่านี้ บางพื้นที่ไม่เชื่อเรื่องหม่าโจ้วในประเทศจีน แต่ในกระบวนการเผยแพร่ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วในประเทศไทย ความเชื่อนี้ได้แพร่หลายออกไป ด้วยความเชื่อหม่าโจ้ว พวกเขากลายเป็นทั้งหมดนั่นคือมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในฐานะผู้สืบสานวัฒนธรรมและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมจีน ความเชื่อหม่าโจ้ว

มีรากฐานมาจากสังคมไทยและมีบทบาทในการรวมชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนให้เป็นหนึ่งเดียว มันแสดงออกด้วยวิธีต่อไปนี้:

1. ได้รับการศึกษาและเติบโตในศาลเจ้าหม่าโจ้ว ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ศาลเจ้าหม่าโจ้วหลายแห่งมีโรงเรียนสำหรับการศึกษากบฏหลานชาวจีน ตัวอย่างเช่น โรงเรียนวุฒิวิทยา มี เปิดสอนภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และวิชาอื่นๆ และได้ฝึกฝนผู้มีความสามารถพิเศษชาวไทยเชื้อสายจีน เงินช่วยเหลือ ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวว่าโรงเรียนได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากผู้อำนวยการทุกคนและผู้ที่มีความกระตือรือร้นจากทุกสาขาอาชีพในระหว่างเตรียมโรงเรียน เขาเชื่อว่าด้วยความพยายามร่วมกันของทุกคน โรงเรียนจะทำให้ได้อย่างแน่นอน อนุอุปการที่มากขึ้นในการสืบทอดวัฒนธรรมจีนและการฟื้นฟูการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทย

นอกจากนี้ ศาลเจ้าหม่าโจ้วหลายแห่งยังมีชั้นเรียนที่น่าสนใจต่างๆ เช่น ชั้นเรียนเต้นรำ ชั้นเรียนดนตรี ชั้นเรียนศิลปะป้องกันตัว เป็นต้น ชั้นเรียนเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็กจีนได้เรียนรู้และพัฒนามากขึ้น ในศาลเจ้าหม่าโจ้ว เด็ก ๆ ชาวจีนไม่เพียงได้รับการศึกษาที่ดี แต่ยังสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีจีน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในเอกลักษณ์และการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีน

2. ส่งเสริมความรู้สึกรักของคนไทยเชื้อสายจีน ศาลเจ้าหม่าโจ้วเป็นสถานที่เชื่อมต่อกับความคิดถึง พวกเขามีความเชื่อวัฒนธรรม ภาษาร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลหรือการพักผ่อนทั่วไป เวลาว่างผู้คนจะไปศาลเจ้าเพื่อบูชาและช่วยเหลือกัน พุดคุยเรื่องอารมณ์ งานศาลเจ้าหม่าโจ้วจัดงานและงานเฉลิมฉลองต่างๆ เช่น วันเกิดของหม่าโจ้ว เทศกาลกินเจ ในกิจกรรมเหล่านี้ ชาวไทยเชื้อสายจีนสามารถฉลองเทศกาลร่วมกัน ชิมอาหาร ฟังเพลง ชมการแสดงและเกมต่างๆ เป็นต้น

ศาลเจ้าหม่าโจ้วชลบุรี ยังจัดกิจกรรมตามความเชื่อของหม่าโจ้วเป็นประจำ เช่น การสวดหม่าโจ้ว ขบวนพาเหรด เป็นต้น ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากเข้าร่วมและชม ในกิจกรรมเหล่านี้ คนไทยเชื้อสายจีนจะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดรูปและสวดมนต์ เพื่อแสดงความเชื่อและความขอบคุณที่มีต่อหม่าโจ้ว กิจกรรมเหล่านี้ได้กลายเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สำคัญของคนไทยเชื้อสายจีนชลบุรี (ปณิตา สายนุช, 2535)

3. รวมพลังและรวบรวมพรสวรรค์คนไทยเชื้อสายจีนจะไปศาลเจ้าหม่าโจ้ว เพื่อแสดงความเคารพและขอบคุณ ศาลเจ้าหม่าโจ้ว เหล่านี้ส่วนใหญ่ได้รับเงินสนับสนุนและก่อตั้งโดยหอการค้าจีน พิธีเหล่านี้ไม่เพียงส่งเสริมสายสัมพันธ์ระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนเท่านั้น ยังส่งเสริมการบูรณาการและความร่วมมือระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนกับชุมชนท้องถิ่นด้วย

ในช่วงเทศกาลนี้ หอการค้าต่างๆ ของจีนจะสร้างเก้าอี้เกี่ยวกับมติอันวิจิตรงดงามและจัดขบวนพาเหรดอันยิ่งใหญ่เพื่อเฉลิมฉลองและร่วมกันสืบทอดและส่งเสริมความเชื่อของหม่าโจ้ว หอการค้าเหล่านี้ไม่เพียงแต่ให้ความร่วมมือในการวางแผนงานเท่านั้น แต่ยังสนับสนุนและ

สนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งช่วยเพิ่มความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างกัน และช่วยส่งเสริมความร่วมมือและการพัฒนาของนักธุรกิจจีนในประเทศไทย (กาญจนา คมจำ, 2539)

ในช่วงเทศกาลนี้ ร้านค้าหลายแห่งจะมอบส่วนลดและ โปรโมชันพิเศษเพื่อดึงดูดลูกค้ามากขึ้นและส่งเสริมความร่วมมือทางธุรกิจและการพัฒนา ในขณะที่เดียวกันก็มีธุรกิจของชาวจีนมาก ที่ดำเนินอยู่รอบๆ ศาลเจ้าหมาโจ้ว เช่น ร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านค้า เป็นต้น พ่อค้าเหล่านี้จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศาลเจ้าหมาโจ้ว เช่น บริจาคเครื่องบูชาและสนับสนุนงานวัด ศาลเจ้าหมาโจ้วจะจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้กับธุรกิจ เพื่อดึงดูดผู้คนให้เข้ามาจับจ่ายซื้อของมากขึ้น

4. ความรักของจีนที่มีต่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในประเทศไทย ในศาลเจ้าหมาโจ้ว มีกิจกรรมการดูแลที่มุ่งช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจนและผู้พิการในชุมชน งานนี้จัดร่วมกันโดยเจ้าภาพของศาลเจ้าและหอการค้าจีน พวกเขาจะแจกจ่ายอาหารและของใช้ในชีวิตประจำวันเป็นประจำเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่นตอนที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ที่ศาลเจ้าแม่ทับทิม ศรีราชา เป็นช่วงเทศกาลแข่งเรือมังกรและเห็นศาลเจ้าแจกบ๊ะจ่างและเงินช่วยเหลือตามเทศกาลแก่คนชรา

นอกจากนี้ยังจะจัดกิจกรรมคลินิกฟรีเพื่อให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ยากไร้และผู้พิการฟรีอีกด้วย กิจกรรมนี้ได้รับการยอมรับและชื่นชมอย่างสูงจากคนไทยเชื้อสายจีนและรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอย่างแท้จริง ความสำเร็จของกิจกรรมนี้แยกไม่ออกจากความสามัคคีและการสนับสนุนความเชื่อหมาโจ้ว ตัวอย่างเช่น งานศาลเจ้าหมาโจ้วอาจให้ข้อมูลและคำแนะนำเพื่อช่วยให้ผู้มาใหม่เรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสในการทำงาน แหล่งชุมชนการเรียนรู้ภาษา และอื่นๆ

5. งานศาลเจ้าหมาโจ้ว หลายแห่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนท้องถิ่นและงานอาสาสมัคร ศาลเจ้าจัดทีมอาสาสมัครเป็นประจำเพื่อช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นในการเก็บกวาดขยะทำความสะอาดถนน ซ่อมแซมถนน ฯลฯ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลประเพณี เช่น เทศกาลไหว้พระจันทร์ วันตรุษจีน เป็นต้น ทางศาลเจ้าจะจัดทีมอาสาสมัครไปช่วยทำความสะอาดบริเวณวัดและบริเวณโดยรอบเพื่อให้สิ่งแวดล้อมสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ ยังให้บริการชุมชน เช่น บริการทางการแพทย์ฟรี และให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่ชาวบ้าน

ในฐานะที่เป็นความเชื่อพื้นบ้าน ความเชื่อหมาโจ้วเป็นปรากฏการณ์พิเศษทางสังคมมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ซึ่งรวมเอาความรู้สึก ความเชื่อ การตระหนักรู้มารยาทและองค์กร ด้วยความเชื่อมโยงภายในและการดึงดูดใจภายนอกและการบูรณาการ ทำให้ชาวจีนจากชนชั้น อาชีพ อุดมการณ์ ความคิดทางการเมือง ระดับวัฒนธรรมและอายุที่แตกต่างกันมารวมกัน ด้วย

รากฐานทางประวัติศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน จิตวิทยาสังคม และการคาดเดาทางวัฒนธรรม จึงมีบทบาทเชิงบวกในการส่งเสริมการสื่อสารระหว่างชาวจีน

4.2.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับการพึ่งพาทางใจของคนไทยเชื้อสายจีน

คนไทยเชื้อสายจีนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ความเชื่อและขนบธรรมเนียมของหม่าโจ้วจึงตามมา และความรู้สึกที่มีต่อมาตุภูมิก็หยั่งรากลึก คนไทยเชื้อสายจีนร่วมชาติในประเทศไทยซึ่งอยู่ห่างไกลอีกด้านหนึ่งมักให้ความสนใจกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในจีนเสมอเมื่อมาตุภูมิมีภัยก็ลุกขึ้นมาช่วยเหลือกัน ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วกลายเป็นคนไทยเชื้อสายจีนสถานที่แห่งการเชื่อมต่อเมื่อเริ่มงานบวสรวงทุกครั้ง มันมักจะกลายเป็นที่นั่งของสมาคมตระกูลแซ่และสมาคมเพื่อนร่วมชาติ ข้อพิพาทและปัญหาระหว่างชาวจีนสามารถแก้ไขได้ที่นี้

พี่ D นักบวช อายุ 36 ได้บอกว่า “เราทราบว่ามีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ในที่แห่งเดียวและกลายเป็นพลเมืองของประเทศที่พำนัก พวกเราจะกลายเป็นประชาชนในท้องถิ่นจะต้อง “ถอนรากถอนโคน” รักรักษาประเทศที่พวกเขาอาศัยอยู่ และมีส่วนร่วมในการทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง แต่พวกเขาจะ “หยั่งราก” ได้อย่างไร มีคนกล่าวว่า "เราคิดว่าแนวคิดของการหยั่งรากลงดินไม่ได้เกี่ยวกับการลี้ภัยบรรพบุรุษ การตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนไม่ใช่การทรยศต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของพวกเขา แต่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทย คนไทยเชื้อสายจีนต้องผสมผสานวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นหากต้องการตั้งถิ่นฐานในถิ่นที่อยู่ไม่ว่ากระบวนการของการรวมนี้จะราบรื่นหรือมีอุปสรรคและอุปสรรคก็ตาม นี่เป็นกระบวนการที่ต้องมีประสบการณ์ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน ดังนั้นมันจะค่อยๆ ผสานรวมเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นเมื่อคนจีนรุ่นต่อรุ่น สืบทอดต่อไป (คนที่สัมภาษณ์ พี่D นักบวช , 16 สิงหาคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าเทียนโฮ่ว ศรีราชา)

แนวความคิดแบบจีนดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับครอบครัว ทำให้ชาวจีนเมื่อย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในประเทศไทยแล้ว พวกเขายังคงติดต่อกับญาติพี่น้องชาวจีน ดังนั้นพวกเขาก็มีความรักชาติและคิดถึงบ้านเกิดอย่างแรงกล้า พวกเขามองหาวิธีต่าง ๆ เพื่อระบายอารมณ์เหล่านี้ ความเชื่อหม่าโจ้ว นอกจากจะเป็นความเชื่อในเทพเจ้าแล้วยังแสดงความคิดถึงบ้านเกิดของพวกเขา คำจารึกศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชา ความหมายของมันแปลว่า ผู้คนแยกย้ายกันไป อารมณ์ก็จะจางลง จึงรวบรวมกันมาตั้งศาลเจ้าหม่าโจ้ว เพื่อหวังว่าทุกคนจะไม่ลืมบ้านเกิดและฝากความคิดถึง

ความรู้สึกที่ลึกซึ้งของพวกเขาที่มีต่อบ้านเกิดสะท้อนให้เห็นเมื่อศาลเจ้าก่อตั้งขึ้น วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างมาจากประเทศจีนและช่างฝีมือชาวจีน ลี สไตล์ เลย์เอาต์ทั้งหมดออกแบบตามสถาปัตยกรรมวัดจีน มีการใช้ธาตุจีนหลายอย่าง เช่น มังกร กิเลน ชูบซิบ แกะสลัก ฯลฯ จึงแยกแยะความแตกต่างของวัดจีนไทยได้จากรูปลักษณ์ภายนอก

รูปปั้นหมาโจ้วยังถูกนำมาจากประเทศจีน ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ นาง A อายุ 56 ปี ผู้ดูแลศาลเจ้าระบุว่า นางเคยได้ยินคนรุ่นเก่าเล่าว่า ขณะขอเทวรูป หมาโจ้ว ก็จัดงานด้วย มีการจัดขบวนแห่ต้อนรับเทพเจ้า ตีฆ้อง ตีกลอง คนแต่งกายด้วยชุดการแสดงสีสันสดใส และยกเทวรูปหมาโจ้วเข้าไปในศาลเจ้า การต้อนรับเทพเจ้าดังกล่าว นั่นก็คือชาวไทยเชื้อสายจีนประกาศว่า หมาโจ้วมาถึงเขาสามมุก ผู้วิจัย ถือว่า ความศรัทธาของผู้คนที่มีการก่อสร้างศาลเจ้าหมาโจ้วและกิจกรรมต้อนรับเทพเจ้า นอกจากจะเป็นการบูชาและศรัทธาหมาโจ้วแล้ว ยังเป็นการฝากความคิดถึงของชาวจีนที่มีต่อประเทศจีน (คนที่สัมภาษณ์ นาง A ผู้ดูแลศาลเจ้า, 18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าแม่สามมุก บางแสน)

นอกจากนี้ประวัติศาสตร์การอพยพของชาวจีนยังเป็นถนนหนทาง ในยุคแรก ๆ เทคโนโลยีการเดินทางเรือลำหลังและจำเป็นต้องเสี่ยงชีวิตเมื่อออกทะเล ระหว่างทาง เจอคลื่นลมแรง อากาศเปลี่ยนแปลงฉับพลัน และการโจมตีของโจรสลัดบ่อยครั้ง นักเดินทางจำเป็นต้อง ปักหมุดชีวิตไว้ที่เทพเจ้าโดยหวังว่าเทพเจ้าจะประทานพรให้ทะเลไปถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ ณ เวลานี้ การพึ่งพาเทพเจ้าโดดเด่นกว่า ในชีวิต ไม่ว่าจะทำธุรกิจคนเดียวหรือทำงานให้คนอื่น การแข่งขันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนต้องทำงานหนัก เวลาเจอปัญหา ใจจะอ่อน เวลานี้ต้องการที่พึ่งทางใจ ความเชื่อหมาโจ้ว เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นเทพเจ้าที่ผู้คนสามารถพึ่งพาและขอพรได้ สามารถรองรับความเชื่ออย่างมั่นคงในต่างประเทศได้ คนรุ่นเก่ามักพูดว่า: เมื่อเชื่อในเทพมีจริง เทพอาจเปลี่ยนดวงได้ ให้อธิฐานกับเทพ และเมื่อสมปรารถนาก็อย่าลืมไปศาลเจ้าแก้บน มิฉะนั้น เทพเจ้าจะไม่ช่วยคนเนรคุณอีก ผู้คนเชื่อว่า หมาโจ้วสามารถปกป้องอาชีพและครอบครัวของพวกเขาได้ ดังนั้นพวกเขาจึงศรัทธามาก ไม่ว่าจะเป็นครีตติของหมาโจ้วหรือไม่อย่างไรก็ตาม ยังต้องใช้ความพยายามของตนเอง

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังมองว่า เมื่อเผชิญกับบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ชาวไทยเชื้อสายจีนจึงพึ่งพาความเชื่อหมาโจ้วเพื่อรวบรวมจิตสำนึกร่วมกัน ดำเนินชีวิตร่วมกัน บรรลุอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านพิธีกรรมทางศาสนาหมาโจ้วและการสร้างศาลเจ้า ขจัดความวิตกกังวลทางวัฒนธรรม จากมุมมองทางจิตวิทยา ผู้คนจากประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยา และจะสร้างความแตกต่างในความเข้าใจและการรับรู้ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในวัฒนธรรม ยิ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากเท่าไร

ความรู้สึกวิตกกังวลก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ผู้คนชอบที่จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามนิสัยร่วมกันเมื่อเผชิญกับวัฒนธรรมต่างประเทศกลไกการตอบสนองของตนเองถูกรบกวนและก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ ยกตัวอย่าง คนไทยเชื้อสายจีนที่ส่วนใหญ่มาจากเมืองเฉาซาน ไหหลำ กวางตุ้ง ผู้เขียน ฯลฯ คนส่วนใหญ่ยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมความเชื่อพื้นบ้าน ภาษากัน สิ่งที่พวกเขาเหมือนกันคือความเชื่อหมาโจ้ว หมาโจ้วมีบทบาทโดยตรงในการขจัดความวิตกกังวลทางวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน ทำให้แคว้นชาวจีนมีหัวข้อร่วมกันที่จะพูดคุยร่วมกัน

4.2.5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหมาโจ้วกับการรวมเข้ากับสังคมไทยของคนไทยเชื้อสายจีน

ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย การตั้งถิ่นฐานทางชาติพันธุ์ได้ปกป้องวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนโดยไม่ต้องสงสัย ชีวิตทางศาสนาของชาวไทยเชื้อสายจีนได้กลายเป็นคุณลักษณะของสังคมไทยด้วย ในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยยังส่งผลกระทบต่อการบูชาในความเชื่อหมาโจ้วของชาวไทยเชื้อสายจีน บทบาทของมันไม่ใช่ทำลายหรือหลอมรวม แต่เพื่อจัดระเบียบและสร้างใหม่

ประการแรก เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และประเทศไทยเป็นประเทศที่เปิดกว้างมาก พวกเขาจึงยอมให้ศาสนาที่แตกต่างกันอยู่ร่วมกันได้ เช่นเดียวกับศาลเจ้าแม่หม่าโจ้วชลบุรี ตอนแรกพวกเขาเชื่อในเจ้าแม่สามมุข ต่อมา ชาวจีนในจังหวัดชลบุรีรู้สึกว่าการบูชาสามมุขเล็กเกินไป จึงเลือกสถานที่สร้างศาลเจ้าหมาโจ้วที่นี่ ด้านหนึ่งมีภูเขาเป็นฉากหลัง หันหน้าออกทะเล มีสวนขี้ดี และอีกประการหนึ่ง เพราะเขาสามมุขมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าแห่งขุนเขาและท้องทะเล มีความคล้ายคลึงกับความเชื่อเรื่องเทพเจ้าแห่งทะเลเทียนโหวหมาโจ้ว ทำให้สะดวกในการสื่อสารกับคนไทยในท้องถิ่น ยอมรับ และผสมผสานเข้ากับความเชื่อดั้งเดิมของตนได้อย่างลงตัว เราสามารถพูดได้ว่า ศาลเจ้าแม่สามมุขนี้ เป็นตัวอย่างของการรวมความเชื่อหมาโจ้ว และความเชื่อท้องถิ่นในประเทศไทย ดังนั้นความเชื่อเรื่องหมาโจ้วจึงเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นได้ง่ายและชาวไทยพื้นเมืองบางคนก็มีนิสัยบูชา

ชาวไทยเชื้อสายจีนยังคงรักษาความเชื่อทางศาสดั้งเดิมไว้มากที่สุด ซึ่งเป็นอาการสำคัญของอาการคิดถึงบ้าน หลังจากรวมเข้ากับท้องถิ่นแล้ว พวกเขาเปลี่ยนและสร้างศาสนาที่พวกเขาเชื่อขึ้นใหม่ กลายเป็นศาสนาที่รวมเข้ากับท้องถิ่น เป็นการผสมผสานของวัฒนธรรม ตั้งแต่ศาสนา ไปจนถึงกลุ่มชาติพันธุ์ ไปจนถึงประเทศ ผลกระทบดังกล่าวยังส่งเสริมรูปแบบปฏิสัมพันธ์

ที่ดีระหว่างชุมชนชาวจีนและพื้นที่ท้องถิ่น เพื่อให้สามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองได้ดียิ่งขึ้น

พี่ B อายุ 43 ที่ทำงานในศาลเจ้าแม่สามमुखได้บอกว่า จีนเป็นบ้านของเขาและประเทศไทยก็เป็นบ้านของเขาด้วย ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เกิดที่นี่ได้รับอวยพรโดยหม่าโจ้วและปกป้องโดยรัฐไทย พวกเขาอาศัยและทำงานที่นี่ย่างสงบและมีความสุข ศาลเจ้ามาชูกักจัดกิจกรรมการกุศลที่ผสมเข้ากับสังคมไทย สร้างความภาคภูมิใจที่ได้รับใช้ประเทศไทย และอยู่ร่วมกับครอบครัวชาวไทยใหญ่ トラบเท่าที่คุณรู้ว่ามีคามจำเป็นใด ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ หอการค้าต่าง ๆ ที่ก่อตั้งศาลเจ้าหม่าโจ้วจะบริจาคเงินและความพยายามในการรวมเข้ากับสังคมไทย ในด้านการรักษาพยาบาล การศึกษา การคมนาคมขนส่ง ฯลฯ (คนที่สัมภาษณ์ พี่ B อายุ 43 , 18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 ,ศาลเจ้าแม่สามमुख บางแสน)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชาวจีนอพยพเข้ามามากที่สุดในช่วงประวัติศาสตร์การพัฒนาสังคมชาวจีนในประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันและก้าวหน้าไปด้วยกันชาวไทยเชื้อสายจีนได้จัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องเนื่องทางสายเลือดและภูมิภาคต่างๆ โดยผ่านสิ่งเหล่านี้ องค์กรต่าง ๆ จะได้เห็นถึงความเป็นธรรมชาติของการอยู่รอดและการพัฒนาของชาวไทยเชื้อสายจีน ยังได้เห็นถึงการปรับตัวของชาวไทยเชื้อสายจีนให้ดำรงอยู่ได้ เนื่องด้วยบทบาททางสังคมที่ชาวไทยเชื้อสายจีนมีต่อความเชื่อหม่าโจ้ว ไม่เพียงแสดงออกถึงความภาคภูมิใจของบ้านเกิดในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังแสดงออกถึงการสืบทอดความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนและการรักษาจิตสำนึกในตระกูลอีกด้วย ความเชื่อหม่าโจ้วของชาวไทยเชื้อสายจีนได้จัดการกับประเด็นต่าง ๆ เช่น อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางอารมณ์ และอัตลักษณ์ทางการเมืองได้อย่างซ้ำซ้อน ซึ่งช่วยส่งเสริมความใกล้ชิดและความปรองดองระหว่างจีนและไทยเป็นอย่างมาก

4.2.5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับจิตพิล

ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นหนึ่งในความเชื่อทางศาสนาดั้งเดิมของจีน มีต้นกำเนิดในภูมิภาคฝูเจี้ยน ต่อมาได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางในส่วนอื่น ๆ ของจีนและชุมชนชาวจีนโพ้นทะเล หม่าโจ้วเป็นที่รู้จักในฐานะเทพธิดาแห่งท้องทะเลและเชื่อกันว่าเป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองชาวประมงและเรือให้ปลอดภัย การเข้ามาของยุคดิจิทัล ความเชื่อของหม่าโจ้วก็ได้รับการแสดงออกและพัฒนาไปในระดับหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับดิจิทัล ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 4 กลุ่มหลัก คือ 1.เวทีแบ่งปันความรู้ของวัฒนธรรมหม่าโจ้ว 2.วิธีการแบ่งปันวัฒนธรรมของหม่าโจ้ว 3. ประสิทธิภาพการขอพรทางอินเทอร์เน็ต 4.เวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนผู้ศรัทธาทั่วโลก

จิตพิลของความเชื่อหม่าโจ้ว ผสานกับยุคใหม่ได้แสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมดังนี้

สื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์: ด้วยความนิยมของอินเทอร์เน็ตความเชื่อหม่าโจ้วได้รับการเผยแพร่และแสดงออกอย่างกว้างขวางในสื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ ความเชื่อหม่าโจ้วค่อย ๆ สร้างการดำรงอยู่บนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น เว็บบอร์ด บัญชีทางการของ วิเซท และ เฟสบุ๊ก เป็นต้น ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น เรื่องราวของหม่าโจ้ว งานวัด งานฉลองต่างๆ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ขณะเดียวกันก็มีการพูดถึงฐานแฟนคลับของหม่อมซือ และหัวข้อที่เกี่ยวข้องในโลกโซเชียลเป็นจำนวนมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นำเสนอประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิมของความเชื่อหม่าโจ้ว: เว็บไซต์อย่างเป็นทางการและแอปพลิเคชันมือถือจะแนะนำต้นกำเนิดของความเชื่อหม่าโจ้ว ประวัติการพัฒนาและความหมายแฝงของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง แพลตฟอร์มเหล่านี้จะให้ข้อมูลในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ วิดีโอและรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้คนเข้าใจภูมิหลังและลักษณะของความเชื่อหม่าโจ้วอย่างครอบคลุมมากขึ้น

2. ข้อมูลศาลเจ้าและคู่มือการจาริกแสวงบุญ: เว็บไซต์อย่างเป็นทางการและแอปพลิเคชันบนมือถือมักจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาลเจ้าหม่าโจ้ว แต่ละแห่งรวมถึงสถานที่เวลาเปิดทำการขนาดของศาลเจ้าและอื่น ๆ พร้อมกันนี้ยังมีการจัดทำคู่มือการประกอบพิธีสำคัญเพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ศรัทธาเกี่ยวกับการเดินทางไปนมัสการศาลเจ้าหม่าโจ้ว รวมถึงวิธีการเดินทาง คำแนะนำในการเยี่ยมชม ฯลฯ เพื่อให้ผู้ศรัทธาสามารถแสวงบุญและเยี่ยมชมได้อย่างดียิ่งขึ้น

3. ข้อมูลกิจกรรมและงานเฉลิมฉลอง: เว็บไซต์และแอปพลิเคชันอย่างเป็นทางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับงานศาลเจ้างานเฉลิมฉลองและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อหม่าโจ้ว ผู้ศรัทธาสามารถรับรายละเอียดเกี่ยวกับตารางเวลาการเฉลิมฉลอง การแสดง ลักษณะของงานวัดและอื่น ๆ ผ่านแพลตฟอร์มเหล่านี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้พวกเขาในการเข้าร่วมและเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเฉลิมฉลองของความเชื่อหม่าโจ้ว

ศาลเจ้าดิจิทัลและกิจกรรมการบูชา: ศาลเจ้าหม่าโจ้ว บางแห่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่นการฉายภาพความละเอียดสูงหน้าจอ LED และอื่น ๆ เพื่อแสดงรูปปั้นและเรื่องราวหม่าโจ้ว ด้วยวิธีการทางเทคนิคเหล่านี้ ศาลเจ้าสามารถถ่ายทอดภาพลักษณ์และความหมายแฝงของวัฒนธรรมดั้งเดิมของหม่าโจ้วให้กับผู้ศรัทธาและนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ศาลเจ้าหม่าโจ้วบางแห่งได้เริ่มถ่ายทอดสดพิธีฉลองทางออนไลน์เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นผ่านทางเครือข่าย

1. การถ่ายทอดสดวิดีโอกิจกรรมศาลเจ้า: ศาลเจ้าหม่าโจ้ว สามารถใช้อุปกรณ์กล้องและเทคโนโลยีเครือข่ายในการถ่ายทอดสดกิจกรรมศาลเจ้าออนไลน์ ด้วยแพลตฟอร์มการถ่ายทอดสดวิดีโอผู้คนสามารถรับชมการแสดงสดของศาลเจ้าบวชนพาเหรดการเชิดสิงโตการเชิดมังกรและการ

แสดงที่ยอดเยี่ยมอื่น ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน トラบใดที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตก็สามารถชมความยิ่งใหญ่ของงานศาลเจ้าแบบเรียลไทม์และรู้สึกถึงบรรยากาศของการเฉลิมฉลอง

2. การถ่ายทอดสดพิธีบวงสรวง: ศาลเจ้าหามาโจ้วยังสามารถถ่ายทอดสดพิธีบวงสรวงออนไลน์ผ่านเทคโนโลยีการถ่ายทอดสดวิดีโอ ตัวอย่างเช่น ศาลเจ้าสามารถส่งผ่านขั้นตอนการบูชาไปยังผู้ชมแบบเรียลไทม์ในวันเกิดของมาซุที่สำคัญหรืองานฉลองที่สำคัญ การถ่ายทอดสดดังกล่าวช่วยให้ผู้คนสามารถมีส่วนร่วมในการบูชาัญญตามความเชื่อหามาโจ้วจากระยะไกล แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ แต่ก็สามารถสัมผัสได้ถึงความเคร่งขรึมและความเคร่งศาสนาของการบูชาัญญผ่านการดูการถ่ายทอดสด

3. การเล่นเกมและการแชร์โปรแกรม: หลังจากการถ่ายทอดสดจบลง ศาลเจ้าหามาโจ้ว มักจะบันทึกวิดีโอของงานเลี้ยงและงานเฉลิมฉลองในศาลเจ้าและให้การเล่นเกมในเวลาต่อมา ผู้ชมสามารถชมรายการวิดีโอและหวนระลึกถึงการแสดงและพิธีกรรมที่ยอดเยี่ยมในเวลาต่อมา ในขณะเดียวกัน ผู้ชมยังสามารถแชร์วิดีโอสดและเล่นซ้ำผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียและช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้ผู้คนเข้าใจและมีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองความเชื่อหามาโจ้วมากขึ้น

ด้วยการถ่ายทอดสดการจัดงานศาลเจ้าและการเฉลิมฉลองออนไลน์การเฉลิมฉลองความเชื่อหามาโจ้ว สามารถก้าวข้ามขีด จำกัด ของเวลาและพื้นที่เพื่อให้ผู้คนมีส่วนร่วมและสัมผัสกับเหตุการณ์ที่ยิ่งใหญ่ของความเชื่อ หมาโจ้ว บนอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ผู้คนสามารถรับชมเนื้อหาต่าง ๆ เช่นเหตุการณ์ศาลเจ้า พิธีบูชาัญญผ่านแพลตฟอร์มการถ่ายทอดสด รู้สึกถึงความเคร่งขรึมและความศักดิ์สิทธิ์ของความเชื่อหามาโจ้ว การแสดงออกของดิจิทัลนี้ให้ความเป็นไปได้ใหม่ทั้งหมดสำหรับการแพร่กระจายและการมีส่วนร่วมของความเชื่อหามาโจ้ว

การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการศึกษาดิจิทัล: ความเชื่อหามาโจ้วได้รับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการศึกษาอย่างกว้างขวางมากขึ้นในยุคดิจิทัล ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และแหล่งข้อมูลออนไลน์ผู้คนสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเชื่อหามาโจ้ว ความหมายแฝงของวัฒนธรรมดั้งเดิมและการผสมผสานกับวัฒนธรรมทางศาสนาอื่น ๆ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมแบบดิจิทัลนี้ส่งเสริมการผสมผสานและการอยู่ร่วมกันระหว่างความเชื่อหามาโจ้ว และค่านิยมในยุคใหม่ ความเชื่อหามาโจ้วสามารถแพร่กระจายไปยังชุมชนชาวจีนทั่วโลกได้ดียิ่งขึ้นผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และสื่อดิจิทัล ผู้คนสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านฟอรัมออนไลน์ บล็อกแพลตฟอร์มแบ่งปันวิดีโอ ฯลฯ ทำให้ความเชื่อของหมาโจ้วเป็นที่ยอมรับและเข้าใจกันมากขึ้น และยังเป็นช่องทางให้ผู้ศรัทธาหมาโจ้วข้ามภูมิภาคได้ติดต่อสื่อสารกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การส่งเสริมบัญชีอย่างเป็นทางการ: หน่วยงานอย่างเป็นทางการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องของความเชื่อหามาโจ้ว จัดตั้งบัญชีอย่างเป็นทางการบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย บัญชีทางการ

ถ่ายทอดวัฒนธรรมและค่านิยมของความเชื่อหม่าโจ้ว ให้กับผู้ติดตามโดยการโพสต์เนื้อหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมถึงงานศาลเจ้า หม่าโจ้ว งานเฉลิมฉลอง ประเพณีดั้งเดิม เรื่องราวหม่าโจ้ว และอื่น ๆ

2. กิจกรรมและการประชาสัมพันธ์งานฉลอง: บัญชีอย่างเป็นทางการของความเชื่อหม่าโจ้ว จะโพสต์ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ของงานเลี้ยงศาลเจ้า หม่าโจ้ว การเฉลิมฉลองรวมถึงเวลาสถานที่เนื้อหาของกิจกรรมและอื่น ๆ ในเวลาที่เหมาะสม ดึงดูดผู้คนให้เข้ามามีส่วนร่วมและเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเฉลิมฉลองของความเชื่อของหม่าโจ้วมากขึ้นผ่านการแพร่กระจายอย่างกว้างขวางของแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

3. การแบ่งปันประเพณีและพิธีกรรมแบบดั้งเดิม: บัญชีทางการจะแบ่งปันประเพณีและพิธีกรรมดั้งเดิมในความเชื่อหม่าโจ้ว เช่นพิธีขอพรวัฒนธรรมการจุกฐูปการแสดงเชิดสิงโตเป็นต้น การแบ่งปันเหล่านี้สามารถนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่นรูปภาพวิดีโอและอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ติดตามเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับรูปธรรมและพิธีกรรมของความเชื่อของหม่าโจ้ว

4. ปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้และความคิดเห็น: แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียช่วยให้ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นและโต้ตอบได้ ผู้คนสามารถแสดงความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น หรือถามคำถามภายใต้บัญชีอย่างเป็นทางการของความเชื่อหม่าโจ้ว ปฏิสัมพันธ์นี้สามารถส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ศรัทธาแบ่งปันประสบการณ์และข้อมูลเชิงลึกของกันและกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกของชุมชนระหว่างกัน

5. ประสบการณ์ส่วนตัวและการแบ่งปันพยาน: แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียยังเปิดโอกาสให้บุคคลแบ่งปันประสบการณ์และความเชื่อหม่าโจ้ว ผู้คนสามารถแบ่งปันประสบการณ์การแสวงบุญการรับรู้และประสบการณ์ของตนเองผ่านการเผยแพร่ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ ฯลฯ การแบ่งปันนี้จะช่วยให้ผู้คนเข้าใจและรู้สึกถึงผลกระทบของความเชื่อหม่าโจ้ว ที่มีต่อชีวิตส่วนตัวและระดับจิตวิญญาณมากขึ้น

ผ่านการแพร่กระจายของแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ความเชื่อของหม่าโจ้วได้รับการเผยแพร่และรับรู้อย่างกว้างขวางมากขึ้น การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมของบัญชีทางการปฏิสัมพันธ์และการแบ่งปันระหว่างผู้ใช้ ล้วนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและสืบทอดความเชื่อของหม่าโจ้ว ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้คนสนใจและเข้าใจความเชื่อของหม่าโจ้วมากขึ้น

การแปลงเป็นดิจิทัลของความเชื่อของ หม่าโจ้ว มาพร้อมกับข้อดีและข้อเสียดังต่อไปนี้:

ข้อดี:

การสื่อสารที่กว้างขึ้น: การแสดงออกของดิจิทัลช่วยให้ความเชื่อหม่าโจ้ว สามารถแพร่กระจายไปทั่วโลกผ่านแพลตฟอร์มเช่นอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียเพื่อให้ผู้คนรู้จักและตระหนักถึงความเชื่อ หม่าโจ้ว มากขึ้น

ประสบการณ์ความเชื่อที่สะดวกสบาย: ด้วยเครื่องมือและแอปพลิเคชันดิจิทัลที่ช่วยให้ผู้ศรัทธาสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการบูชาขี้ผึ้งของพรและเสมือนจริงได้ทุกเวลาและสถานที่ซึ่งให้ประสบการณ์ความเชื่อที่สะดวกยิ่งขึ้น

การเชื่อมต่อข้ามภูมิภาค: การแสดงออกของดิจิทัลช่วยให้ผู้ศรัทธาในความเชื่อหม่าโจ้ว สามารถข้ามอุปสรรคทางภูมิศาสตร์และสื่อสารและเชื่อมต่อผ่านฟอรัมออนไลน์และชุมชนเพื่อส่งเสริมการสืบทอดและการแลกเปลี่ยนความเชื่อหม่าโจ้ว

การแบ่งปันทรัพยากร: แพลตฟอร์มดิจิทัลเปิดโอกาสให้วัดสถาบันและผู้ศรัทธาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อหม่าโจ้ว แบ่งปันทรัพยากรเช่นการแบ่งปันเรื่องราวของหม่าโจ้ว ประสบการณ์พิธีกรรมและอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการพัฒนาความร่วมมือ

ข้อเสีย:

สมมุติแทนที่ประสบการณ์ทางกายภาพ: ประสิทธิภาพของดิจิทัลอาจทำให้ผู้ศรัทธาบางคนลดประสบการณ์ทางกายภาพของความเชื่อหม่าโจ้ว ให้เป็นกิจกรรมเสมือนโดยไม่สนใจความหมายของการมีส่วนร่วมที่แท้จริงแบบดั้งเดิมและการเยี่ยมชมศาลเจ้าด้วยตนเอง

หยาดคายและเข้าใจผิด: เนื้อหาและข้อมูลของความเชื่อหม่าโจ้วบนอินเทอร์เน็ตอาจถูกลดความซับซ้อนเข้าใจผิดหรือบิดเบือนส่งผลให้ความเข้าใจในความเชื่อหม่าโจ้วไม่ลึกและถูกต้องไม่เพียงพอ

การพึ่งพาอาศัยกันและทางเลือก: เครื่องมือและแอปพลิเคชันดิจิทัลอาจทำให้ผู้ศรัทธาบางคนพึ่งพาแพลตฟอร์มออนไลน์มากเกินไปและลดความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของศาลเจ้าและการปฏิบัติความเชื่อที่แท้จริงลง

ปัญหาความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย: การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมความเชื่อหม่าโจ้ว อาจมีความเสี่ยงต่อความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยส่วนบุคคลเช่นการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลการฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ตและอื่น ๆ

โดยรวมแล้ว การแปลงเป็นดิจิทัลของความเชื่อหม่าโจ้วนำมาซึ่งความสะดวกสบายและโอกาส แต่ก็ต้องระวังผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากการแปลงเป็นดิจิทัล การรักษาสมดุลการ

ใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างถูกต้องและความสำคัญของการรักษาการปฏิบัติความเชื่อดั้งเดิมมีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตต์ของความเชื่อหม่าโจ้ว

4.3 บทบาทหน้าที่ของความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

ความเชื่อหม่าโจ้วคือการผสมผสานระหว่างลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธ ลัทธิเต๋า และความเชื่อพื้นบ้าน ในฐานะที่เป็นความเชื่อแบบ "กระจายศาสนา" ที่มีชีวิตชีวา ความเชื่อหม่าโจ้วอยู่เหนือชนชั้น กลุ่มชาติพันธุ์ และพรมแดนของชาติ กลายเป็นสะพานเชื่อมระหว่างวัฒนธรรมจีนและต่างประเทศ ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางที่จะเตรียมอธิบายหน้าที่และบทบาทของ ความเชื่อหม่าโจ้ว โดยจาก 5 แง่มุมของความเชื่อหม่าโจ้วที่มีต่อสังคมไทย การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

4.3.1 บทบาทหน้าที่ทางสังคมของความเชื่อหม่าโจ้ว

สำหรับบทบาททางสังคมของความเชื่อหม่าโจ้ว ผู้วิจัยวางแผนที่จะอธิบายจากสองแง่มุม 1.ความเชื่อหม่าโจ้วและการกุศล 2. ความเชื่อหม่าโจ้วส่งเสริมการสร้างสังคมที่ปรองดอง

1. ความเชื่อหม่าโจ้วและการกุศล

"จิตวิญญาณแห่งการกุศล" ของวัฒนธรรมหม่าโจ้ว แสดงถึงคุณธรรมแบบจีนดั้งเดิม เป็นการแสดงถึงความกตัญญู รักพี่น้อง ปกป้องประเทศ ปกป้องประชาชน ลงโทษคนชั่ว ส่งเสริมความดี ความก้าวหน้า รักความสงบ และความเสมอภาค มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับสังคมร่วมสมัย มีคุณค่าอ้างอิงที่สำคัญและมีความสำคัญในทางปฏิบัติ ศาลเจ้าหม่าโจ้วเป็นสถานที่แสดงอารมณ์ของชาวจีนมีความสำคัญต่อปัจเจกชนและยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมอีกด้วย ศาลเจ้าหม่าโจ้ว ยังเป็นสถานที่รวมชาวไทยเชื้อสายจีนเพื่อทำบุญให้กับสังคมไทย (เชาวรัตน์ สุขภูศรี,2534)

ชาวไทยเชื้อสายจีนจัดงานการกุศลที่ศาลเจ้าหม่าโจ้ว ซึ่งส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมทางสังคมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านวัฒนธรรมและการศึกษา การดูแลสุขภาพ การบรรเทาสาธารณภัย และการกุศลต่างๆ ชาวไทยเชื้อสายจีนล้วนให้ความสำคัญกับการบรรเทาทุกข์ มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และบริจาคอย่างมีน้ำใจ พวกเขาช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย สร้างสะพาน ปลูกถนน บริหารโรงเรียน สร้างศาลการกุศล ตั้งโรงงานแปรรูปเครื่องจักร สร้างทางรถไฟ ฯลฯ

ชาวไทยเชื้อสายจีนใช้เงินที่ศาลเจ้าหม่าโจ้วรวบรวมไว้เพื่อจัดตั้งคลินิกเพื่อให้ประชาชนมีสถานที่รักษาพยาบาลฟรี ในยุคแรกผู้คนจำนวนมากมีภาวะเศรษฐกิจที่จำกัดและการหาหมอในชนบทเป็นเรื่องยากมาก ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีสถานที่พบแพทย์ที่สะดวก ร่วมก่อตั้งมูลนิธิการกุศลเพื่อการศึกษาเพื่อมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจนในประเทศไทย ในประเทศไทยยังมีเด็ก

จำนวนมากที่ไม่สามารถไปโรงเรียนได้เนื่องจากครอบครัวยากจน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เมื่อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่แพร่ระบาด ชาวไทยเชื้อสายจีนก็พยายามอย่างเต็มที่เพื่อช่วยเหลือ พวกเขาใช้ศาลเจ้าหม่าโจ้ว เป็นจุดรวมศูนย์กลาง บริจาคเงินและความพยายามในการรวบรวมหน้ากากที่บริจาคโดยทุกคนและรวบรวมเคล็ดคลับการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างรอบคอบ โรงพยาบาล โรงเรียน สถานีดำรวจ และสถานพยาบาลหลายแห่งยังได้รับเอกสารป้องกันการแพร่ระบาดที่บริจาคโดยชาวไทยเชื้อสายจีน ศาลเจ้าหม่าโจ้ว จัดอาสาสมัครเพื่อช่วยรัฐบาลท้องถิ่น กับการเทียบท่าของผู้ผลิตเครื่องมือแพทย์จีน พวกเขาไม่เพียงแต่มีส่วนช่วยในการต่อสู้กับโรคระบาดในประเทศที่พวกเขาอาศัยอยู่เท่านั้น แต่ยังสามารถส่งต่อคุณธรรมดั้งเดิมของชนชาติจีนสู่หัวใจคนไทยและถือปฏิบัติ แนวคิดของชุมชนที่มีอนาคตร่วมกันของมนุษยชาติด้วยการปฏิบัติจริงให้โลกได้ชื่นชมอีกครั้ง แสดงความรักและความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ของลูกหลานชาวจีน

2. ความเชื่อหม่าโจ้วส่งเสริมการสร้างสังคมที่ปรองดอง

ก) ความเชื่อหม่าโจ้วเอื้อต่อความมั่นคงทางสังคม

ศรัทธาเป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณ คนที่มีความเชื่อจะมีมาตรฐานบางอย่าง เขาเชื่อว่า มีพลังอำนาจในความมืดที่คอยนำทางพวกเขาและเฝ้าดูสิ่งที่พวกเขาทำ ในอีกด้านหนึ่ง ความเชื่อหม่าโจ้วสามารถนำความสบายใจทางจิตวิญญาณมาสู่ผู้คนและสามารถให้ความแข็งแกร่งแก่ผู้คนในช่วงเวลาที่ยากลำบาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ พลังของผู้คนมีจำกัดและพวกเขามักฝากความหวังไว้ที่เทพเจ้า หลังจากสิ่งต่างๆ ดีขึ้นหรือคลี่คลายลง ผู้คนจะคิดว่าหม่าโจ้วกำลังให้พรพวกเขา ดังนั้นความเชื่อของ หม่าโจ้ว จึงสามารถระงับอารมณ์ของผู้คนได้ ทำให้จิตใจของผู้คนมั่นคงเมื่อเผชิญกับภัยพิบัติ และรักษาเสถียรภาพทางสังคม

ข) ความเชื่อหม่าโจ้วส่งเสริมการก่อสร้างทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรม

ความเชื่อหม่าโจ้ว ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ในวัฒนธรรมชายฝั่ง พื้นที่ชายฝั่งมีมรดกทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง สิ่งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงความพึงพอใจทางจิตใจของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น และมันคือ สร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยอาศัยความเชื่อได้ง่ายกว่าประชาชนเรียนรู้และยอมรับได้ง่ายกว่า

ค) ความเชื่อของหม่าโจ้ว ช่วยปรับปรุงคุณภาพทางศีลธรรมของผู้คน

มีพระเจ้าเมื่อยกศีรษะขึ้นสามฟุต สุภามิตจินโบราณนี้แสดงถึงพฤติกรรมการหักห้ามใจของบุคคล พฤติกรรมประเภทนี้เป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย และอีกประการหนึ่งเป็นการยับยั้งศีลธรรม พฤติกรรมที่กฎหมายไม่สามารถดำเนินการได้ กิจกรรมบวงสรวงหม่าโจ้ว หนึ่งคือการขอบคุณหม่าโจ้ว ประการที่สองคือกิจกรรมการบูชาโดยทั่วไปจะ

ดำเนินการในหน่วยของครอบครัว เผ่า และกลุ่มชาติพันธุ์ ในกิจกรรมดังกล่าวผู้สูงอายุและรุ่นน้องสามารถอยู่ร่วมกันได้ซึ่งส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง

4.3.2 บทบาทหน้าที่ทางการเมืองของความเชื่อหม่าโจ้ว

จีนและไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีการเยือนและการแลกเปลี่ยนระหว่างกันบ่อยครั้ง และความร่วมมือเชิงลึกในทุกด้าน ตามหลักการของความเคารพซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการไม่แทรกแซงกิจการภายใน จีนและไทยได้สร้างหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์และความร่วมมือในทางปฏิบัติ ทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทางสายเลือดและวัฒนธรรม และไม่เคยมีข้อพิพาทใดๆ ในประวัติศาสตร์ ดินแดน หรือน่านน้ำ โดยมุ่งเน้นไปที่อนาคต จีนและไทยจะยังคงกระชับมิตรภาพระหว่างกัน กระชับความไว้วางใจทางการเมืองระหว่างกัน ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและความร่วมมือเชิงปฏิบัติ และบรรลุเป้าหมายร่วมกันในด้านผลประโยชน์ร่วมกันและได้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างทั้งสองประเทศ หม่าโจ้วในฐานะวัตถุความเชื่อร่วมกันของชาวจีนและชาวไทย สามารถสร้างเวทีสำหรับการสื่อสารที่ดีระหว่างทั้งสองฝ่ายผ่านกิจกรรมข้ามภูมิภาคภายใต้ร่มของหม่าโจ้ว (Royal Thai Embassy, Beijing)

หม่าโจ้วตอบสนองอย่างแข็งขันต่อความคิดริเริ่ม "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" ของจีน ผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของหม่าโจ้ว เช่น ในเดือนพฤศจิกายน 2562 ขบวนแห่หม่าโจ้ว ในประเทศไทยประสบความสำเร็จ รูปปั้น หม่าโจ้วจากวัดบรรพบุรุษหม่าโจ้วบนเกาะเหมยโจว ซึ่งเป็นบ้านเกิดของหม่าโจ้ว มาถึงกรุงเทพฯ ประเทศไทย และได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากชาวไทยเชื้อสายจีน "ขบวนแห่หม่าโจ้ว" ช่วยสร้างชุมชนแห่งอนาคตร่วมกันสำหรับมนุษยชาติ และส่งเสริมการพัฒนาการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของหม่าโจ้ว ให้กว้างขึ้นและระดับที่สูงขึ้น หวังว่าด้วยการสนับสนุนของหอการค้าไทยจีนและสมาคมจีนที่สำคัญ เราจะทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของวัฒนธรรมหม่าโจ้ว และร่วมกันสืบสานจิตวิญญาณของหม่าโจ้วในการ "มีคุณธรรม" ทำดี และรัก " (เครือข่ายชาวจีนโพ้นทะเลของจีน, 2562, ขบวนแห่หม่าโจ้วในประเทศไทย)

ความเชื่อหม่าโจ้วเชื่อมโยงชาวไทยเชื้อสายจีนในทุกหนทุกแห่งและสามารถเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารที่เป็นมิตรระหว่างจีนและไทย ไม่เพียงเท่านั้น ความเชื่อของหม่าโจ้วในฐานะวัฒนธรรมทางทะเลยังสามารถใช้เป็นสัญลักษณ์ของ "เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21" ซึ่งสื่อถึงความก้าวหน้าที่น่าปรารถนาของอุตสาหกรรมการเดินทางเรือ ตลอดจนความผูกพัน

และความไว้วางใจระหว่างทั้งสองฝ่าย วัฒนธรรมหม่าโจ้วเป็นจุดเริ่มต้นทางวัฒนธรรมของเส้นทางสายไหมทางทะเล และ "เทพเจ้าแห่งการปกป้องชาวจีนโพ้นทะเล" สิ่งที่เราต้องการทำคือการส่งเสริมการค้า การพัฒนา และนวัตกรรมของวัฒนธรรมหม่าโจ้วอย่างจริงจัง สร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับชาวจีนทั้งในและต่างประเทศ ขยายเวทีกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและการเผยแพร่วัฒนธรรมหม่าโจ้ว

4.3.3 บทบาทหน้าที่ทางเศรษฐกิจของความเชื่อหม่าโจ้ว

ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความเชื่อหม่าโจ้วยังได้รับคุณค่าจากทั้งจีนและไทย การใช้ความเชื่อหม่าโจ้วที่ว่าผู้คนของทั้งสองประเทศเยี่ยมชมร่วมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมการค้าและการแลกเปลี่ยนที่ลึกซึ้งซึ่งสามารถส่งเสริมความสำเร็จของโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ นพ.ธรากร วุสทธิกุล (Dr. Tharakorn Wusatirakul) ได้กล่าวถึง นโยบายการก่อสร้างร่วมกันของหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ได้เปิดช่องทางใหม่สำหรับการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น เศรษฐกิจ การค้า และการเงินในประเทศต่าง ๆ ตลอดเส้นทาง และสามารถเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศหรือจัดอุปสรรคต่าง ๆ ระหว่างภูมิภาค เช่น เพื่อให้บรรลุความร่วมมือแบบชนะด้วยกัน" ในฐานะหุ้นส่วนความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมของจีน ประเทศไทยตั้งอยู่ในศูนย์กลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ในอาเซียนทั้งทางทะเลและทางบก ประเทศไทยมีตำแหน่งเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญในการส่งเสริมกรอบความร่วมมือตามข้อริเริ่ม "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" (ศูนย์วิจัยความร่วมมือ "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" จีน-ไทย, 2562)

หม่าโจ้วตระเวนอวยพรโลก ตั้งแต่วันที่ 13 ถึง 19 พฤศจิกายน หม่าโจ้วเดินเส้นทางสายไหมทางทะเลอีกครั้ง นี่เป็นครั้งแรกที่จีนและไทยใช้วัฒนธรรมหม่าโจ้ว เป็นตัวเชื่อมเพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อขยายอิทธิพลของแบรนด์หม่าโจ้ว ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนที่ไม่ใช่ภาครัฐระหว่างจีนและไทยและพันธมิตรระหว่างประชาชน ส่งเสริมการสร้าง "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" และมีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนแห่งอนาคตร่วมกันสำหรับมนุษยชาติ รัฐบาลไทย รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย สถาบันทางสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน และชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลืออย่างอบอุ่นและสนับสนุนอย่างมากต่อการเยือนประเทศไทยของ หม่าโจ้ว

หม่าโจ้วเป็นเทพีแห่งสันติภาพในทะเลและผู้ส่งสารทางวัฒนธรรมของเส้นทางสายไหมทางทะเล หม่าโจ้วตระเวนอวยพรในกรุงเทพฯ ประเทศไทยเป็นการกระชับและขยายการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรมและทางทะเล ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศ

และภูมิภาคตามเส้นทางสายไหมทางทะเล และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและการตระหนักรู้ สันติภาพและการพัฒนาของโลก (ชวลิต พุฒพิสุทธิ์, 2540)

"เส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21" ขยายจากจีนผ่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปยังมหาสมุทรอินเดีย ทะเลอาหรับ และภูมิภาคอ่าว มันเป็นเข็มขัดเศรษฐกิจที่ครอบคลุมของความร่วมมือแบบชนะทั้งสองด้าน และผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเปิดกว้างและครอบคลุม ในปัจจุบันประชาคมระหว่างประเทศควรสืบทอดเจตนารมณ์ของเส้นทางสายไหมแห่งสันติภาพและความร่วมมือ การเปิดกว้างและการไม่แบ่งแยก การเรียนรู้ร่วมกันและก้าวไปข้างหน้าท่ามกลางความยากลำบาก มอบความหมายแฝงของยุคสมัย พื้นฟูความมีชีวิตชีวาของยุคสมัย ปฏิบัติตามค่านิยมและสร้างวัสดุและจิตวิญญาณใหม่ ๆ เพื่อความมั่งคั่งของสังคมมนุษย์

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับเส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ความเชื่อของหม่าโจ้วเป็นเสาหลักทางจิตวิญญาณของเส้นทางสายไหมทางทะเล การแพร่กระจายของหม่าโจ้วในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจีนมีความสอดคล้องอย่างมากกับพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21 เส้นทางเดินเรือนี้ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลของจีน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และภูมิภาคอื่นๆ และความเชื่อของหม่าโจ้วมีอิทธิพลและฐานผู้ศรัทธาที่หลากหลายในภูมิภาคเหล่านี้ ดังนั้นความเชื่อของหม่าโจ้วจึงกลายเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญสำหรับจีนในการส่งเสริมกลยุทธ์นี้ ซึ่งช่วยกระชับความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและมิตรภาพระหว่างจีนกับประเทศชายฝั่งทะเล

2. ความเชื่อของหม่าโจ้วได้กลายเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางในโลกปัจจุบัน ดึงดูดความสนใจและความเข้าใจของผู้คนมากขึ้นเรื่อยๆ ในการก่อสร้างเส้นทางสายไหม ความเชื่อของหม่าโจ้วยังสามารถใช้เป็นหน้าต่างเพื่อแสดงเสน่ห์และลักษณะของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม ส่งเสริมวัฒนธรรมการค้าทางทะเล และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความเข้าใจระหว่างประเทศต่างๆ ทั่วโลก

3. ความเชื่อของหม่าโจ้วก็กลายเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมการค้าทางทะเล ความเชื่อของหม่าโจ้วผสมผสานแก่นแท้ของวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมผู้เจียนตอนใต้ ครอบคลุมความเชื่อ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ และด้านอื่นๆ ก่อตัวเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนใคร ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมนี้ได้กลายมาเป็นพาหะของการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างจีนกับประเทศและภูมิภาคการค้าอื่นๆ ในการค้าทางทะเล ความเชื่อของหม่าโจ้วยังนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการบูรณาการ ทำให้ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของการค้าทางทะเลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ศาลเจ้าหม่าโจ้ว เป็นผู้ขนส่งวัสดุและสัญลักษณ์สำคัญของ เส้นทางสายไหมทาง"ทะเล" รัฐบาลจีนจะสร้างศาลเจ้าหม่าโจ้ว ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของ หม่าโจ้ว และส่งเสริมความเชื่อของ หม่าโจ้ว เพื่อเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและมิตรภาพระหว่างจีนกับประเทศชายฝั่งทะเล ตัวอย่างเช่น ในประเทศไทย รัฐบาลจีนเคยบริจาคเงินเพื่อสร้างศาลเจ้าหม่าโจ้ว และเชิญผู้นับถือจากมณฑลฝูเจี้ยนมาเป็นเจ้าภาพในพิธีถวายและทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมของหม่าโจ้ว กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่เสริมสร้างชีวิตทางวัฒนธรรมของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันมิตรระหว่างจีนและไทย

5. นอกจากนี้ ประเทศชายฝั่งทะเลบางแห่งจะส่งผู้แทนไปยังจีนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีหม่าโจ้ว เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันมิตรและความไว้วางใจระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ในเทศกาล วัฒนธรรมหม่าโจ้ว ฝูเจี้ยน ประจำปี 2558 ตัวแทนจากประเทศชายฝั่ง เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เข้าร่วมพิธีเปิดและกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ ตัวแทนเหล่านี้ไม่เพียงแต่ได้ชมการแสดงที่ยอดเยี่ยมของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนเท่านั้น แต่ยังสามารถสื่อสารกับตัวแทนของวัฒนธรรมจีนและประเทศอื่นๆ ซึ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและความเข้าใจทางวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาค

ผลกระทบหลักของความเชื่อหม่าโจ้ว ต่อเศรษฐกิจมีดังนี้

1. ประการแรก เอกอภิมณฑลทางวัฒนธรรมของความเชื่อหม่าโจ้วสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางการทูตระหว่างประเทศต่างๆ และเอื้อต่อการเพิ่มพูนความเข้าใจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเอกอภิมณฑลของชาติต่างๆ เอกอภิมณฑลทางวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่ส่งเสริม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความร่วมมือทางการเมืองและเศรษฐกิจอีกด้วย ตัวอย่างเช่น องค์ประกอบทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุน และกำลังคนในประเทศสหกรณ์ใช้ในการพัฒนาสามารถปรับใช้ในลักษณะที่เป็นเอกภาพ และประสิทธิภาพการผลิตสามารถปรับปรุงได้อย่างมาก โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสะพานเชื่อมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ

2. ประการที่สอง กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนที่อยู่เบื้องหลังความเชื่อหม่าโจ้วได้ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจตามเส้นทางหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ตั้งแต่หม่าโจ้วได้เข้ามาในประเทศไทย จำนวนผู้ศรัทธาก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในฐานะที่เป็นประเทศที่ครอบงำด้วยการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวได้ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยอย่างมาก ตัวอย่างเช่น กิจกรรมรำลึกถึงหม่าโจ้วได้ดึงดูดผู้ศรัทธาจากทั่วทุกมุมโลก การพัฒนาความเชื่อหม่าโจ้ว ไม่เพียง แต่ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังเผยให้เห็นถึงการทำงานของเศรษฐกิจใหม่ ทั้งยังกลายเป็นพลังขับเคลื่อนและสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในหมู่ชาวจีนทั่วโลก ในพิธี

ไหว้เจ้าแม่หม่าโจ้ว ชาวไทยเชื้อสายจีนมีโอกาสนในการเรียนรู้ตั้งกิจการในจีนหรือไทย ซึ่งเป็นการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

3. ประการที่สาม คุณธรรมดั้งเดิมที่อยู่เบื้องหลังความเชื่อหม่าโจ้วได้ส่งเสริมการพัฒนาแผนริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง คนส่วนใหญ่ที่ทำธุรกิจเชื่อในเทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง แต่ในสายตาของนักธุรกิจไทย-จีน แนวคิดทางศีลธรรมตามความเชื่อหม่าโจ้วก็เป็นสิ่งจำเป็นในการทำธุรกิจเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ความกล้าหาญ ห้างสรรพสินค้าเปรียบเสมือนสนามรบซึ่งต้องใช้ความกล้าหาญและจิตวิญญาณแห่งการต่อสู้ที่แข็งแกร่งและไม่เกรงกลัว มนุษยชาติ คน ๆ หนึ่งจะไม่สามารถได้รับผลประโยชน์เป็นเวลานาน แต่โดยการสนับสนุนซึ่งกันและกันเท่านั้นที่เราจะได้รับผลประโยชน์ระยะยาว คนในอุตสาหกรรมเดียวกัน ไม่ใช่เป็นศัตรูกัน และการสนับสนุนซึ่งกันและกันสามารถบรรลุสถานการณ์แบบชนะด้วยกัน ความซื่อสัตย์เพื่อให้บริการความร่วมมือระยะยาวในธุรกิจ ต้องมีหัวใจแห่งความซื่อสัตย์ อันที่จริงแล้ว การได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงเท่านั้นที่จะกลายเป็นเสาหลักและรากฐานของศรัทธาได้ จากหม่าโจ้ว นักธุรกิจยังได้เรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามคุณสมบัติที่สวยงามเหล่านี้และมีความปรารถนาาร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ระดับใหม่ของการร่วมมือภายใต้โครงการ หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.3.4 บทบาทหน้าที่ทางวัฒนธรรมของความเชื่อหม่าโจ้ว

เมื่อชาวจีนเข้ามาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย เพื่อปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในท้องถิ่น และยังได้รับแรงผลักดันจากนโยบายการผสมกลมกลืนของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พวกเขาจึงเปลี่ยนใจเลื่อมใส ผสมผสานเข้ากับศาสนาท้องถิ่น หรือริเริ่มที่จะชิมชัรบรูปแบบอื่นของศาสนาท้องถิ่นจึงเกิดการหลอมรวม สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นอย่างลึกซึ้งถึงความอดทนอดกลั้นและจิตใจอันกว้างไกลของประชาชนชาวจีน ตลอดจนจิตวิญญาณเชิงรุกและกล้าได้กล้าเสียที่ไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบาก แต่เราควรเห็นว่าศาสนาจีนดั้งเดิมไม่ได้หลอมรวมเข้ากับศาสนาท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ในกระบวนการบูรณาการในด้านศาสนา มันยังคงยึดมั่นในอารมณ์อันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมอย่างต่อเนื่อง เสริมคุณค่าวัฒนธรรมทางศาสนาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จำนวนชาวพุทธในประเทศจีนมีมากที่สุดในโลก และประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนผู้นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด คนจีนและไทยเติบโตขึ้นมาภายใต้อิทธิพลของปรัชญาศาสนาพุทธและมีความเข้าใจโดยปริยายในด้านจิตวิทยาของกันและกัน อย่างไรก็ตาม หากทั้งสองต้องการก้าวไปสู่ "แวดวงคนรู้จัก" ของกันและกัน พวกเขาจำเป็นต้องค้นหา "ส่วนรวม" ที่ทั้งสองฝ่ายมีบนพื้นฐานของปรัชญาสากลในการทำสิ่งต่างๆ ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นเรื่องเฉพาะภูมิภาค บางครั้ง หากผู้คนต้องการเชื่อมสัมพันธ์กัน สิ่งดังกล่าว ก็จำเป็นต้องใช้เป็นสัญลักษณ์ระหว่างผู้คน ความเชื่อหม่า

โจ้วไม่เพียงเท่านั้น ความเชื่อพื้นบ้านที่ติดตามชาวไทยเชื้อสายจีนจากแผ่นดินจีนสู่สยาม ยังปรากฏหลักฐานประวัติศาสตร์สายเลือดของลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการจดจำอัตลักษณ์และเครื่องหมายระบุตัวบุคคล เป็นวิธีการที่เชื่อถือได้ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประจำตัวจากสารสำคัญที่มีประวัติศาสตร์ และความเชื่อและประเพณีของ หม่าโจ้ว ก็เป็นหนึ่งในนั้น

ความเชื่อหม่าโจ้วในฐานะศาสนาที่ชาวจีนเชื่อ ได้พัฒนาเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม หลังจากการอยู่รอดและการพัฒนานับพันปี ศิลปะสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ภาพวาด การประดิษฐ์ตัวอักษร บทกวี โคลงกลอน และโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมของศาลเจ้าหม่าโจ้วทั่วประเทศไทย ไม่เพียงแต่เป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมหม่าโจ้วเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมไทยจีนอีกด้วย ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องในประเทศไทยได้หล่อหลอมวัฒนธรรมหม่าโจ้วและกลายเป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารข้ามเชื้อชาติระหว่างชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทย ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้พวกเขาแตกแยก เผชิญหน้า และขัดแย้ง แต่กลับใช้ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นสื่อกลางในการเชื่อมสองกลุ่มชาติพันธุ์จนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ชาวจีนจำนวนมากเดินทางมายังประเทศไทย เชื่อในหม่าโจ้วและเชื่อในศาสนาอื่น ๆ และคนไทยก็จะไปวัดจีนเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับเทพเจ้าจีน ความเชื่อทางศาสนาของจีนและวัฒนธรรมจีน วิธีการสื่อสารดังกล่าวไม่เพียงส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างปรองดองและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของสังคมจีนและสังคมไทย ประชาชนจีนและไทยมีโอกาสดติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การสื่อสารระหว่างผู้คนไม่ได้ราบรื่นเสมอไป และบางครั้ง ความแตกต่างก็ยิ่งใหญ่กว่าสิ่งเดียวกัน การสื่อสารและการโต้ตอบต้องการหัวข้อที่คุ้นเคยทั่วไป และการสนทนาเชิงลึกที่สัมผัสหัวใจต้องการเสียงสะท้อนทางจิตวิญญาณ ความเชื่อทางศาสนาด้วยกันทำให้ปรัชญาชีวิตและกิจการของคนทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน โดยพื้นฐานแล้วความเชื่อและขนบธรรมเนียมของหม่าโจ้วที่ฝังรากอยู่ในชีวิตชาวบ้านคือแนวทางทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกันทางจิตใจ

4.3.5 บทบาทหน้าที่ทางการท่องเที่ยวของความเชื่อหม่าโจ้ว

การท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวพิเศษ ได้แก่ การแสวงบุญ การวิจัย การเที่ยวชมสถานที่ วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งอาศัยวัฒนธรรมทางศาสนาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องเพื่อดึงดูดผู้ศรัทธาในศาสนาและนักท่องเที่ยวทั่วไป ด้านหนึ่ง เน้นจุดยืนหลักของวัฒนธรรมทางศาสนา นอกจากนี้ ยังเป็นหลักสนับสนุนการอยู่รอดและการสืบทอดในทางกลับกัน จะครอบคลุมเนื้อหาพื้นฐานที่สุดของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ได้แก่ การบูชาทาง

ศาสนา การวิจัย วัฒนธรรม ฯลฯ การท่องเที่ยวเชิงศาสนามีลักษณะสามประการ: ลึกลับ ภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง และแนวโน้มทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง สารสำคัญของศาสนาคือการบูชาและชื่นชมพลังเหนือมนุษย์ สิ่งเหนือธรรมชาติ และเหนือจริง การท่องเที่ยวจาริกแสวงบุญของวัฒนธรรมหมาโจ้ว ซึ่งเห็นได้ชัดว่ามาจากความเชื่อหมาโจ้ว มีลักษณะสำคัญนี้ ประการที่สอง วัฒนธรรมหมาโจ้วได้ส่งสมรรถกทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งในด้านประวัติศาสตร์ สังคม ประเพณี พื้นบ้าน และศิลปะ ประการที่สาม การท่องเที่ยวเชิงศาสนามีแนวโน้มทางวัฒนธรรมและอุดมการณ์ที่แข็งแกร่งและมีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่เกิดจากความเลื่อมใสศรัทธามีลักษณะของความมั่นคงแข็งแรงและแรงดึงดูดมาก หมาโจ้วการท่องเที่ยวแสวงบุญเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเชิงศาสนาประเภทหนึ่ง (Cai jiazhen,2548)

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคส่วนที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมาโจ้วนั้นมีความสำคัญมากกว่าเนื่องจากลักษณะเฉพาะของมันเอง ด้วยความชื่นชมในหมาโจ้ว รวมถึงจิตวิทยาในการแสวงหาความสงบและความเป็นสิริมงคล นักท่องเที่ยวจำนวนมากมักจะซื้อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามความเชื่อของหมาโจ้ว เพื่อนำติดตัวไปด้วยหรือมอบให้กับเพื่อนฝูงในระหว่างการเดินทาง เช่น เหรียญที่ระลึกสลักรูปหมาโจ้ว รูปปั้นหมาโจ้ว ของ หมาวนักท่องเที่ยว ชงที่ระลึก ฯลฯ เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของเทศกาลวัฒนธรรมความเชื่อหมาโจ้ว นั้นได้เปรียบมากกว่าในแง่ของการท่องเที่ยวและการช้อปปิ้ง ในขณะที่เดียวกัน ในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นวิธีการบริโภคที่ไม่เหมือนใคร มุ่งเข้าไปที่นักท่องเที่ยวที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง พวกเขาเต็มใจจำเป็น และสามารถดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการบริโภคสูงอย่างเหมาะสมเพื่อปรับปรุงระดับการบริโภคการท่องเที่ยวโดยรวม

ผู้วิจัยคิดว่า เอื้อต่อการดึงดูดการลงทุนและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้านหนึ่ง ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของเทศกาลวัฒนธรรมหมาโจ้วสามารถส่งเสริมองค์กรและบุคคลในประเทศและต่างประเทศให้แนะนำกองทุนผ่านกิจกรรมการกุศลในสถานที่ศรัทธา ในขณะที่เดียวกัน ผู้คนที่มีความเข้าใจลึกซึ้งจำนวนมากได้เห็นโอกาสทางธุรกิจที่มีศักยภาพมหาศาลของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมาโจ้ว และได้ลงทุนในพื้นที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อเปิดพื้นที่การพัฒนาใหม่ ซึ่งยังมอบโอกาสการจ้างงานจำนวนมากให้กับคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหมาโจ้ว การพัฒนาได้ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอย่างมาก ดังนั้นจึงส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะการขนส่ง อุตสาหกรรมก่อสร้าง อาหาร อุตสาหกรรมการผลิตหัตถกรรม ฯลฯ

โดยสรุปแล้ว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหม่าโจ้วเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหม่าโจ้วไม่เพียงแต่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจเท่านั้น นอกจากนี้ วัฒนธรรมหม่าโจ้วยังมีอิทธิพลและความสำคัญอย่างเหลือคณานับในการเสริมสร้างความสามัคคีของชาวไทยเชื้อสายจีนและส่งเสริมการพัฒนามิตรภาพจีน-ไทยในระยะยาว

บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ความเชื่อหม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย จากการสืบเสาะ และวิเคราะห์ของผู้วิจัยพอจะสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และให้ข้อเสนอ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของบทความนี้มีดังนี้ เพื่อ 1.ศึกษาความเป็นมาของเจ้าแม่หม่าโจ้วในสังคมไทย 2.ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเจ้าแม่หม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย 3.ศึกษาบทบาทหน้าที่ของความเชื่อเรื่องเจ้าแม่หม่าโจ้วต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ความเป็นมาของเจ้าแม่หม่าโจ้วในสังคมไทย

ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นความเชื่อพื้นบ้านแถบชายฝั่งของจีน ถือเป็นนักบุญองค์อุปถัมภ์แห่งท้องทะเล สามารถช่วยพรให้ชาวประมงออกทะเลอย่างปลอดภัย เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ดี และเดินทางข้ามทะเลอย่างปลอดภัยและราบรื่น รูปแบบดั้งเดิมของความเชื่อหม่าโจ้ว คือคาถา ความเชื่อหม่าโจ้วถือกำเนิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาพิเศษและมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการผลิตประมงทางทะเลและกิจกรรมการเดินทางเรือ ในกระบวนการพัฒนาได้ซึมซับความเชื่อพื้นบ้านอื่น ๆ (เทพบริวารดาทัพย์และเทพบริวารหุทัพย์) ด้วยการขยายอิทธิพลผสมผสานองค์ประกอบของลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธ และลัทธิเต๋า

ชื่อหม่าโจ้วมีหลายประเภท และชื่อจะแตกต่างกันไปตามภูมิภาค ผู้คน และที่มา ชื่อที่คุ้นหูคนไทยมากที่สุดคือเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งความจริงแล้วเทพนารีที่คนไทยเรียกเจ้าแม่ทับทิม มีสององค์ องค์แรกจีนสกเกี้ยน เรียกหม่าโจ้ว มาจู องค์ที่สอง เป็นของไหหลำ ชื่อจวบวยเนี่ย แปลว่าพระแม่ท่ายน้ำ มักมีศาลริมน้ำอยู่ใกล้ๆกัน ในประเทศไทยถือว่าเทพนารีสององค์ เป็นเทพเจ้าองค์เดียวกัน หลังจากผสมผสานระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับความเชื่อท้องถิ่นแล้ว ก็ปรากฏชื่อต่างๆ กันมากมาย ซึ่งชื่อเรียกเจ้าแม่จะแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่นเจ้าแม่ทองคำ เจ้าแม่เบิกไพร เจ้าแม่เขาสามมุข โดยมีสาเหตุหลักมาจากการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนทางการค้าระหว่างจีนและไทยในประวัติศาสตร์ ในสมัยราชวงศ์หมิง เนื่องจากเทพทั้งหมดนี้ มีรูปลักษณะและหน้าที่คล้ายคลึงกัน เช่น ถือกันว่าเป็นเทพแห่งท้องทะเล คุ้มครองความปลอดภัยในท้องทะเล ขอฟร

และขับไล่ภูตผีปีศาจ เป็นต้น และจำนวนชาวไทยเชื้อสายจีนที่เพิ่มขึ้น นักธุรกิจชาวจีนจึงให้ทุนในการซ่อมแซมและก่อตั้งศาลเจ้า จึงถือเป็นเทพเจ้าองค์เดียวกันในประเทศไทย

รูปปั้นหม่าโจ้วในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเหมือนกับของจีน หลักๆ แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ หน้าชมพู หน้าทอง หน้าดำ ซึ่งมีที่มาและความหมายต่างกัน รูปปั้นหม่าโจ้วในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นงานปั้นดินเผา ส่วนงานไม้มีน้อย เป็นเพราะสภาพอากาศของประเทศไทยไม่เอื้ออำนวยต่อการอนุรักษ์ ท่าทางแสดงออกถึงความเคร่งขรึมและแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับงดงามมาก ตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ เช่น มังกรและนกฟีนิกซ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของวัฒนธรรมจีนโบราณ และสะท้อนถึงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทยกับจีน

ศาลเจ้าหม่าโจ้วในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของเทพเจ้าหลายองค์ในศาลเจ้าเดียว เหตุผลหลักสำหรับเรื่องนี้มี 3 ด้าน 1.การกระจายความหลากหลายทางอุตสาหกรรมในเมืองชายฝั่ง 2.ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ 3.ความซับซ้อนของความเชื่อดั้งเดิม ยังสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายและความครอบคลุมของวัฒนธรรมไทย ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศต่างๆ เช่น อินเดียและจีนในประวัติศาสตร์ และศาสนา วัฒนธรรมและศิลปะของประเทศเหล่านี้มีผลกระทบอย่างมากต่อประเทศไทย ในขณะที่รับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเหล่านี้เข้ามา คนไทยก็ได้ผสมผสานวัฒนธรรมของตนเองเข้าไปด้วย เกิดเป็นรูปแบบวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อหม่าโจ้วกับคนไทยเชื้อสายจีน

ประวัติการอพยพของชาวจีนมายังประเทศไทย บันทึกที่เก่าแก่ที่สุดมีอายุย้อนกลับไปในศตวรรษที่ 13 เมื่อรัฐบาลราชวงศ์หยวนของจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการค้า ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 เกิดความวุ่นวายทางการเมืองและเศรษฐกิจหลายครั้งในประเทศจีน ซึ่งนำไปสู่การอพยพของชาวจีนจำนวนมากมายังประเทศไทย ผู้อพยพเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากมณฑลกว่างตุ้ง ผู้เจี๋ยน และยูนนานของจีน

สาเหตุของความเชื่อหม่าโจ้วที่แพร่หลายในแวดวงคนไทยเชื้อสายจีน แบ่งได้ เป็นปัจจัยภายในและภายนอก สาเหตุภายในคือ 1.ค้นหาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและคลายความกังวลด้านวัฒนธรรม 2. ให้คนไทยเชื้อสายจีนปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ดีขึ้น สาเหตุภายนอกคือ 1.ให้คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อมโยงถึงกัน 2.การสืบทอดวัฒนธรรมหม่าโจ้ว คือ ความจำเป็นที่ชาวไทยเชื้อสายจีนจะต้องแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด

ความเชื่อหม่าโจ้วได้กลายเป็นสายสัมพันธ์ทางอารมณ์สำหรับชาวไทยเชื้อสายจีนในการต่อต้านการกดขี่ของชาติ ไม่ล้มบรรพบุรุษ และคิดถึงบ้านเกิด ไม่เพียงแต่มีลักษณะของวัฒนธรรม โชคชะตาอันศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมประจำชาติอีกด้วย ในประเทศ

ไทย แวดวงคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากถือว่าศาลเจ้าหม่าโจ้ว เป็นแกนหลักและสถานที่หลักสำหรับกิจกรรมของชุมชน

การเผยแพร่จิตวิญญาณแห่งความรักที่ยิ่งใหญ่ของวัฒนธรรมหม่าโจ้วสามารถส่งเสริมความสามัคคีและความคิดสร้างสรรค์ของผู้คนในประเทศและภูมิภาคตามเส้นทางสายไหมทางทะเลได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการก่อตัวของแก๊งค์และกิลด์ฮอลล์จึงเกี่ยวข้องกับศาลเจ้าหม่าโจ้ว เป็นส่วนใหญ่

ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วที่แพร่หลายอย่างรวดเร็วในประเทศไทย สะท้อนถึงจิตวิญญาณของผู้อพยพในยุคแรก ๆ ที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากและฝันฝ่าความยากลำบาก ยังแสดงให้เห็นรากเหง้าของคนไทยเชื้อสายจีนในแผ่นดินมาตุภูมิ ไม่เคยลืมบ้านเกิด และคงไว้ซึ่งความภาคภูมิใจในแผ่นดินไทย ในขณะเดียวกัน การผสมผสานระหว่างความเชื่อของหม่าโจ้วกับความเชื่อท้องถิ่นของไทยก็ดึงดูดผู้ศรัทธาชาวไทยจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งไม่เพียงสะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวของความเชื่อของหม่าโจ้วเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงการผสมผสานวัฒนธรรมร่วมกันอีกด้วย

5.1.3 บทบาทหน้าที่ของความเชื่อหม่าโจ้วต่อสังคมไทย

บทบาททางสังคมหมายถึงบทบาท อิทธิพลในสังคม อิทธิพลและผลกระทบเหล่านี้อาจเป็นบวกหรือลบก็ได้ ขอบเขตของอิทธิพลทางสังคมอาจเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับโลกก็ได้ สังคมวิทยาสาสนาเป็นสาขาวิชาสังคมวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงของศาสนาในสังคมเป็นหลัก

วัฒนธรรมหม่าโจ้วเป็นเสาหลักทางจิตวิญญาณของผู้อพยพในต่างแดนและเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับพวกเขาในการเชื่อมต่อกับประเทศและประเทศและแก้ปัญหาการอยู่รอด ต้องเผชิญกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ชาวไทยเชื้อสายจีนยังคงแสวงหาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านความเชื่อของพวกเขาในหม่าโจ้ว ความเชื่อประเภทนี้มีหน้าที่ส่งเสริมการก่อตัวและการพัฒนาของชาวจีนโพ้นทะเลและสังคมจีน

การจัดตั้งสาธารณสงเคราะห์และการศึกษาการกุศลต่าง ๆ ในสถานที่อยู่อาศัย ในยุคใหม่ภายใต้การส่งเสริมความคิดริเริ่ม "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" วัฒนธรรมหม่าโจ้วมีบทบาทสำคัญในฐานะสะพานเชื่อมและเชื่อมโยงในกระบวนการบูรณาการทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างสันติของจีนและไทย

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความเชื่อหม่าโจ้วของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย พบว่า สังคมวิทยาสาสนาได้แย้งว่าศาสนามีอำนาจเหนือปัจเจกบุคคลและชุมชน และเป็นแหล่งกำเนิดของ

ศีลธรรมและบรรทัดฐาน ด้วยพลังเหล่านี้ เป็นไปได้ที่จะส่งเสริมการรวมตัวทางสังคมและเสริมสร้างความรู้สึกมีตัวตนในหมู่สมาชิก ความเชื่อหม่าโจ้วเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของคนไทยเชื้อสายจีน และยังเป็นแหล่งสำคัญของเอกลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ma lina ความเชื่อเรื่องหม่าโจ้วของชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่แสดงถึงรากเหง้าของวัฒนธรรมการอพยพของชาวไทยเชื้อสายจีน แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายในกระบวนการพัฒนาและการย้ายถิ่นอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังคงอยู่ในวัฒนธรรมทางสังคมที่ตั้งอยู่เสมอ ดังนั้นความเชื่อเรื่อง “หม่าโจ้ว” ของชาวไทยเชื้อสายจีนจึงใช้ “หม่าโจ้ว” ในการบ่งบอกตัวตน

บทบาทความเชื่อต่อผู้ศรัทธาส่วนใหญ่เป็นการยับยั้งและแรงจูงใจ และยังเป็นการบอกผู้คนที่ทำอะไรไม่ได้ อะไรควรทำและสนับสนุนและต่อสู้ ความเชื่อมักจะสร้างและวาดภาพอนาคตที่สวยงามให้กับผู้ศรัทธาและเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้คนที่ต่อสู้ หนึ่งในหน้าที่สำคัญของความเชื่อคือการกำหนดจรรยาบรรณและมาตรฐานคุณค่าในชีวิตทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเรอเนอ กัทธานูประวัต ศาสตราจารย์ในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญทางสังคมมากมาย 1. ศาสตราจารย์เป็นสถานที่ที่เป็นที่พึ่งทางใจ เพราะศาสตราจารย์เป็นศาสนสถานที่มีความศักดิ์สิทธิ์ 2. ศาสตราจารย์เป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาของชาวจีน 3. ศาสตราจารย์ประจำตระกูล 4. ศาสตราจารย์ที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์โดยผ่านคนทรง 5. ศาสตราจารย์เป็นแหล่งบันเทิงที่พบปะสังสรรค์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์

เวเบอร์เชื่อว่าในสังคมสมัยใหม่ สถานะอิทธิพลของศาสนาค่อยๆ อ่อนแอลง ความเชื่อและพฤติกรรมทางศาสนาจะค่อยๆ ถูกแทนที่ด้วยค่านิยมและพฤติกรรมทางโลกแนวโน้มการเป็นฆราวาสนิยม ยังสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการขัดเกลาทางสังคมทางศาสนา ความเชื่อและพฤติกรรมทางศาสนา

ดังนั้นความแตกต่างของการศึกษานี้จึงสามารถสรุปได้ว่า ภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ในประเทศไทยค่อนข้างแตกต่างจากในพื้นที่ชายฝั่งทะเลทางตอนใต้ของประเทศจีน ความแตกต่างทางวัฒนธรรมนี้อาจทำให้คนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่รู้สึกแปลกแยกจากความเชื่อดั้งเดิมของหม่าโจ้ว ความเชื่อทางศาสนาและการยอมรับวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นด้วยการพัฒนาของสังคมและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งขึ้น สถานะและอิทธิพลของความเชื่อหม่าโจ้วในหมู่คนรุ่นใหม่ อาจจะอ่อนแอลงเรื่อยๆ จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัย คนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่หลายคนไม่รู้ด้วยซ้ำว่าหม่าโจ้วคือใคร

ปัจจัยต่างๆ เช่น ความทันสมัย ความเป็นเมือง และโลกาภิวัตน์ยังมีอิทธิพลมากขึ้นต่อกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทางศาสนา ความหลากหลายของข้อมูลและวัฒนธรรมที่เยาวชน

ได้รับยังนำไปสู่ความแตกต่างในความเข้าใจและการยอมรับความเชื่อทางศาสนาดั้งเดิม ซึ่งทำทาสถานะและอิทธิพลของความเชื่อหม่าโจ้วในหมู่เยาวชนรุ่นใหม่

หม่าโจ้วลาดตระเวนประเทศไทยและนำเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 กลับมาใช้อีกครั้ง กล่าวคือ ใช้ชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นสะพานเชื่อมและวัฒนธรรมหม่าโจ้วเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนบุคลากรกับประเทศไทย กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจและความกังวลจากรัฐบาลท้องถิ่น องค์กรทางสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำถือหม่าโจ้ว ชาวจีนและคนไทยเชื้อสายจีน และเพื่อน ๆ จากสื่อ จนเป็นที่ฮือฮาในท้องถิ่น จึงเกิดกระแสความเชื่อของหม่าโจ้วขึ้น

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสะท้อนให้เห็น คลื่นลูกใหม่ของหม่าโจ้วในประเทศไทยยังถูกมองว่าเป็นความพยายามในการค้นหาและรวบรวมเอกลักษณ์ทางศาสนาและมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน

ด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีดิจิทัล วัฒนธรรมหม่าโจ้ว ก็เริ่มกลายเป็นดิจิทัลเช่นกัน การแปลงเป็นดิจิทัลได้นำเสนอภาพลักษณ์ของหม่าโจ้วที่ว่างเปล่าต่อหน้าสาธารณชนอย่างเป็นรูปธรรม ศาสนาส่วนใหญ่ตระหนักว่าอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดที่ทำให้โลกาภิวัตน์และเป็นสากล การใช้มันเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนนั้นสะดวกที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เวทมนตร์ทางศาสนาบางแห่งถึงกับคิดว่าสามารถจัดพิธีทางศาสนา นอกสถานที่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือสามารถเผยแพร่พลังงานหรือออร่าผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง ความเชื่อของหม่าโจ้วดิจิทัลสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของยุคสมัย อินเทอร์เน็ตไม่ได้เป็นเพียงเทคโนโลยีเท่านั้น วิธีการอยู่รอดใหม่ที่เกิดจากเทคโนโลยีนี้ได้แทรกซึมเข้าไปในชีวิตส่วนตัวรวมถึงความเชื่อทางศาสนาในระดับจิตวิญญาณ

ในแง่หนึ่ง คลื่นลูกใหม่ของความเชื่อหม่าโจ้วในประเทศไทย สามารถทำให้คนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่รู้สึกถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม ศาสนาของตนเอง และจากฐานฐานและส่งผลดีในหลายด้าน เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และการท่องเที่ยว อีกด้านหนึ่ง ยังแสดงให้เห็นถึงความรักที่คนไทยเชื้อสายจีนมีต่อจีน ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของ Covid-19 คนไทยเชื้อสายจีนมีบทบาทอย่างแข็งขันในประเทศต่างๆ คนไทยเชื้อสายจีนใช้ทรัพยากรและข้อได้เปรียบของตนเองในการต่อสู้กับโรคระบาด และบริจาคเงินและวัสดุเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรคระบาดอย่างแข็งขัน ผู้ประกอบการและผู้ใจบุญชาวจีนจำนวนมากได้บริจาคอุปกรณ์ทางการแพทย์ หน้ากาก และวัสดุป้องกันการแพร่ระบาดอื่น ๆ อย่างแข็งขัน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด ความเชื่อหม่าโจ้วในสังคมไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทั้งจีนและไทย

5.3 ข้อเสนอการพัฒนาความเชื่อหม่าโจ้วในสังคมไทย

1. เสริมสร้างการสืบทอดวัฒนธรรมและเผยแพร่ความเชื่อหม่าโจ้วขยายอิทธิพลของความเชื่อหม่าโจ้วในแบบที่คนรุ่นใหม่ชื่นชอบ ผสมผสานความเชื่อของหม่าโจ้วเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การสร้างพิพิธภัณฑ์ดิจิทัล การพัฒนา APP ของความเชื่อหม่าโจ้ว เป็นต้น

2. สร้างองค์กรและระบบการจัดการความเชื่อของหม่าโจ้วที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เสริมสร้างมาตรฐานและการจัดการที่เป็นเอกภาพของศาลเจ้าหม่าโจ้วในสถานที่ต่าง ๆ และป้องกันไม่ให้คนเถรได้รับผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ดีผ่านความเชื่อหม่าโจ้ว

3. การพัฒนาอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรมของหม่าโจ้ว เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวในธีมหม่าโจ้วและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของหม่าโจ้ว ไม่เพียงแต่ส่งเสริมการสืบทอดและการพัฒนาความเชื่อของหม่าโจ้วเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย

4. ชี้นำความเชื่อหม่าโจ้วให้ทันสมัยและดำเนินกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของสังคมร่วมสมัยมากขึ้น เช่น กิจกรรมการกุศล การรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้ความเชื่อหม่าโจ้วสามารถรับใช้สังคมและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กลุ่มจัดการและบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจ และทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน. (2562). แผนที่. เข้าถึงได้จาก <http://www.lds-service.org/lddapp/client>.
- การท่องเที่ยวเกาะหมอยิว หม่าโจ้วหน้าดำในตำนานของโลก.ออนไลน์.(2017) เข้าถึงได้จาก https://www.sohu.com/a/206494523_697145.
- เครือข่ายกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. (2550). จาก 湄洲妈祖赴泰巡安国际人民网 เข้าถึงได้จาก people.com.cn
- ปลัดศ. สำนักงานเทศบาลตำบลเบ็ญไพร. (2558) ข้อมูลทั่วไปตำบลเบ็ญไพร. เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน. เข้าถึงได้จาก <http://berkprai.go.th/index.php>.
- เงิน ชีชู และหยวน หยายู. (1992). จาก 宗教社会学 (社会学分支学科), 百度百科 เข้าถึงได้จาก baidu.com
- เถียวผิงเพย. (1685). จาก 《圣墩祖庙重建顺济庙记》 解谜 (最早妈祖记载 865年前) 林家杂坛_中华林氏源流网 เข้าถึงได้จาก znls.net
- พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติและมนุษยศาสตร์. (2006) เข้าถึงได้จาก http://digimuse.nmns.edu.tw/Demo_2011/NewModul.
- วารสารมหาวิทยาลัยโอเชียนแห่งประเทศไทย. (2562). จาก 中国海洋大学期刊社 เข้าถึงได้จาก ouc.edu.cn
- วิหารเทพสถิตพระกิติเฉลิม (2010). เข้าถึงได้จากศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จ้อ.ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จ้อ [EnginebyiGetWeb.com] (najathai.net).
- สามารถ จันทร์สุริย์ และ กรรณิ อัญชลี. (2536). เข้าถึงได้จากวันสารทไทย (tungsong.com). สารนิพนธ์ถาวร สิกขโกศล. (2563). กำเนิด “เจ้าแม่ทับทิม (หม่าโจ้ว)” แม่ย่านางจีนสู่ไทย เทวดานี้ฮิตแพร่หลายได้อย่างไร. เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/culture/article_41855.
- ศูนย์พัฒนาต. บลเบ็ญไพร. (2557). สถิติประชากรในชุมชนเบ็ญไพร 2557. เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน 2558. เข้าถึงได้จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/std210550/2557.htm.
- ศูนย์วิจัยความร่วมมือ "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" จีน-ไทย. (2562). เข้าถึงได้จาก “一带一路” 倡议简介-中国一带一路网 (yidaiyilu.gov.cn).
- เอล คูชี. (2021). จากความเชื่อทางศาสนา--วัฒนธรรมจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. เข้าถึงได้จาก 信仰-东南亚华人文化 - 知乎 (zhihu.com).

เอียงเอย.(2564). จาก25ร้านอาหารทะเล อ่างศิลา เขาสามมุข ถูกและดี 2023 สดอ่อยริมทะเล. เข้าถึงได้จาก(trueid.net).

Muzika .(2562).ขอพรเสริมดวงทำงาน ที่ล้ง 1919 และเคล็ดขอพรอย่างถูกวิธี. เข้าถึงได้จาก
<https://travel.trueid.net/detail/01GEWnXdja2Y>.

self-identity.(2008).จากกุมารเวชศาสตร์พัฒนาการพฤติกรรม. เข้าถึงได้จากSelf-Identity - an overview | ScienceDirect Topics.

napaporn .(2555). ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาดท่าสะอ้าน. เข้าถึงได้จากศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม _ หน้าแรก (m-culture.in.th).

Xiao yue.(2022).จาก妈祖贡品（关于妈祖贡品简介）,环球科创网 เข้าถึงได้จากjxshyzhx.com)

สารนิพนธ์

กาญจนา คมขำ. (2539). ตลาดนัด ความสัมพันธ์ต่อชุมชน กรณีศึกษาตลาดนัดบ้านหุบ. ภาควิชาศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดระยอง. สารนิพนธ์นิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คู่ อี้เฉา.(2023). เสรีภาพทางศาสนาระหว่างประเทศ และอำนาจทางกฎหมายของสหรัฐอเมริกา. ศาสนาและวัฒนธรรมโลก ฉบับที่ 2.

ชวลิต พุฒพิสุทธิ์. (2540). การเปลี่ยนแปลงทางสังคม-เศรษฐกิจกรณีศึกษาชุมชนคนจีนที่ตลาดห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. สารนิพนธ์นิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เขาวรัตน์ สุขภูศรี. (2534). เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. สารนิพนธ์นิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชู ดิษฐาน. (1941) .การวิจัยไสยศาสตร์ฟูจิ .ฉบับเชิงพาณิชย์.

จุน มิ .(1995).การวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อพื้นบ้านจากมุมมองของคติ.

ปณิตา สายนุช. (2535).ความสัมพันธ์ระหว่างศาลเจ้ากับชุมชน : กรณีศึกษาศาลพ่อปู่เอี่ยม. เทียมสวรรค์ หมู่ 9 ตำบลบ่อพลับ อ.เมือง จ.นครปฐม. สารนิพนธ์นิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาสันสกฤต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนทร โกมินทร์.(2560). ความเชื่อหมาโจ้ว และเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวประมงไทยเชื้อสายจีน.

เมแกน ไบรสัน.(2016).The Goddess on the Frontier: Religion and Gender among the Hakka of Southern China.

Cai xianghui.(2554). หัวข้อพิเศษเกี่ยวกับความเชื่อพื้นบ้านไต้หวัน: Mazu, National Air University, Taiwan.

Pattana Kitiarsa. (2005).Journal of Southeast Asian Studies.หน้า 461-487 (27หน้า),เผยแพร่โดย: Cambridge University Press.

Wang Chunxue Wei Tianxu หนังสือประจำปีโบราณคดีจีน.(2021). เครือข่ายโบราณคดีจีน

Wang Jian.(2004).การทบทวนและการสะท้อนการศึกษาความเชื่อพื้นบ้านในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา: การตรวจ สอบจากมุมมองของประวัติศาสตร์สังคม.Historical Monthly.

Wang Manqi.(2552) .ข่าวสารความเชื่อยังคงสายเลือดทางวัฒนธรรม 神仙也坐经济舱 “亲民” 女神妈祖搭机首次巡安泰国.

Shan Linyu . (2561) .การศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับมาจู่ ของชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว :กรณีศึกษา เฉพาะย่านเยาวราชของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศศ.ม. (สาขาวิชาการ สอนภาษาจีน สำหรับชาวต่างชาติ) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกวางสี.

Steven Vertovec .(2542).Migrant Transnationalism and Modes of Transformation. ฉบับ 22 เล่มที่ 2.

วารสาร

วารสารมหาวิทยาลัยปักกิ่ง.(2552). ปรัชญาและสังคมศาสตร์ฉบับ 46เล่มที่ 4.

วารสารมหาวิทยาลัยมองโกเลียในเพื่อชนชาติ (สังคมศาสตร์).(2562).เล่มที่ 45 ฉบับที่ 1.

วิทยานิพนธ์

กนกพร เจริญแสนสวย. (2557). การศึกษามิติสัมพันธ์ความเชื่อส่วนบุคคลในเทพเจ้ากวนอู สำหรับการสร้างแรงผลักดันทางธุรกิจของชาวไทยเชื้อสายจีนย่านเยาวราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กนกพร เจริญแสนสวย. (2557). การศึกษามิติสัมพันธ์ของความเชื่อส่วนบุคคลของเทพเจ้ากวนอู สำหรับการสร้างแรงผลักดันทางธุรกิจของชาวไทยเชื้อสายจีนย่านเยาวราช. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กนกพร อภิชนะกุลชัย.(2016).ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนต่อองค์เจ้าแม่ทับทิม.สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ซี เทียนยา.(2010) .สังคมจีนในประเทศไทย: การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์.Xiamen University Press.

- เงินเจียนเจียนหวังโบ.(2011). ภาษาจีนโพ้นทะเลและการพัฒนาการศึกษาจีนในประเทศไทย.
เงิน จินเจียน และ ยี่ เลี้ยวหลง.(2009). การวิจัยจากมุมมอง"ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อพื้นบ้าน
ร่วมสมัยกับชีวิตของผู้คน.
- ศุภกาญจน์ สุจริต .(2016). คติความเชื่อและรูปแบบเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" ของชาวจีนในสมัย
รัตนโกสินทร์:กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ศรุณยา เลิศพุทธารักษ์ .(2021)การรวบรวมองค์ความรู้ ศักยภาพ และทิศทางการพัฒนาวัด เพื่อ
ส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาในจังหวัดชลบุรี และศรีราชา ประเทศไทย และ
ทิศตะวันออก และทิศทางการพัฒนาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
พระพุทธศาสนา ในจังหวัดชลบุรีและศรีราชา .บัณฑิตวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- เจิ้ง ลี้หัง เจียง เว่ยไค.(2011).การรวบรวมวรรณกรรมมาซู และวัสดุทางประวัติศาสตร์ พิมพ์โดย
สำนักพิมพ์หอจดหมายเหตุจีน.
- ฐิตาพร ตริยีนด.(2557).บทบาทเจ้าแม่เบ็กไพร อาเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ของบัณฑิต
วิทยาลัย .มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชญ์สินี ตีระตระกูลเสรี .(2017).ประเพณีฉลองศาลเจ้าที่งทิม่า บทบาทในกา ชำรง ชาติพันธุ์จีน
กรณีศึกษา : ชุมชนตลาดคลอง 12 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี .ภาควิชา
มานุษยวิทยา .ศิลปศาสตรบัณฑิต.
- ศิวพร คลิมาลัยโยโกะ คันกิ.(2556) .ลักษณะของทำเลที่ยั่งยืนสำหรับทาวน์เฮาส์.
อรรวรรณ สวัสดิ์.(2016).ศาลเจ้ากับชุมชน: บทบาทของศาลเจ้าที่มีต่อชุมชนบ้านปากน้ำท่าทอง ตำบล
ท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี . ภาควิชามานุษยวิทยา. ศิลปศาสตรบัณฑิต.
- Li jianwei,(2564).การผลิตและการแสดงรูปปั้นของบรรพบุรุษแม่ในไต้หวัน.ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
ระดับปริญญาโทวัฒนธรรมและนวัตกรรมสังคมสาขานวัตกรรมทางวัฒนธรรม และสังคม
มหาวิทยาลัยเฟิงเจี่ย.
- Ma Lina . (2559) .ความเชื่อที่เกี่ยวกับมาจูของคนไทยเชื้อสายจีน —— การสื่อสารระหว่างกลุ่มชน
ต่างๆ.วิทยานิพนธ์(สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ)สาธารณรัฐ ประชาชน จีน
คณะอาเซียนศึกษา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี.
- Ren Zhiyuan. (2551). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับการนับถือวิญญาณ
บรรพบุรุษของชาวจีนกับชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลนคร สงขลา จังหวัดสงขลา.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาไทยคดีศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- Roberto Cipriani.(2000).Sociology of Religion: An Historical Introduction, New York: Aldine de Gruyter. 278 หน้า.
- Shengpu Xiong. (2554) .คติความเชื่อที่เกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Tang liqing.(2553).ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของคนตรีพิธีกรรมของเทศกาลมาซู. วารสาร มหาวิทยาลัยฉีเฟิง.
- Wu Xuqin. (2558). การศึกษาการเดินรำในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับมาซูที่เกาะเหมยโจว. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชานาฏกรรม-คีตกรรม) สาธารณรัฐประชาชนจีน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจงจิ่ง.
- ZHONG YULU.(2537).ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาลเจ้าแม่ทับทิมของคนไทยเชื้อสายจีน ในย่านเยาวราช. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จู้กว่างเฉียน.(2556).การวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของหม่าโจ้ว.
- เซาหลง ฉี.(2007).ทฤษฎีข้ามชาติในการศึกษาประวัติศาสตร์การย้ายถิ่น.
- แม็กซ์ เวเบอร์.(2465).การตีความระเบียบทางสังคมและเศรษฐกิจ.Nations Unbound.
- หลู่เฟิงฉี.(2551).เทพีแห่งท้องทะเล:ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของความเชื่อของหม่าโจ้ว.
- อีไคฉิน. (2560). วิวัฒนาการของศาสนาเต๋าในประเทศไทย.
- เฮรยุน โก.(2562).Emperorfest and Mazu temple in Chosn Dynasty .
- Heng Suan Lim. (2014).The Chinese in Thailand.
- Lou Lie.(2021).ความเชื่อที่เห็นอกเห็นใจของจีน สารานุกรมของสำนักพิมพ์.
- Yang maoshi .(2552).ชาวจีนโพ้นทะเลในภาคใต้ของประเทศไทยกับความเชื่อของหม่าโจ้ว.
- Zhang Lixin .(2562) .บทบาทของบูชาหม่าโจ้วในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทย-จีน.
- Guorulin.(1552) .สวดมนต์.

คนที่สัมภาษณ์

- 1.คนที่สัมภาษณ์ นาง A ผู้ดูแลศาลเจ้า . 18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 .ศาลเจ้าแม่สามมุข บางแสน.
- 2.คนที่สัมภาษณ์ พี่ B อายุ 43.18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 .ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข.
- 3.คนที่สัมภาษณ์ พี่ C อายุ 43 ปี . 18 กรกฎาคม พ.ศ.2565 .ศาลเจ้าแม่สามมุข บางแสน.
- 4.คนที่สัมภาษณ์ พี่D นักบวช .16 สิงหาคม พ.ศ.2565 .ศาลเจ้าเทียนโหว่ ศรีราชา.
- 5.คนที่สัมภาษณ์นาง E อายุ 42.23 เดือน มกราคม พ.ศ.2565 .ศาลเจ้าแม่ทับทิม ศรีราชา.

6.คนที่สัมผัสภยันต์ พี F อายุ 30.23 เดือน มกราคม พ.ศ.2565 .ศาลเจ้าแม่เขาสามมุก.

YOUTUBE

AH Ren .(2017).YouTube. (甲午年) 泰国妈祖诞辰。(1) - YouTube\

พีวี Wonder .(2019).YouTube.九皇爷的6种起源东南亚华人最热闹的庆典!
最神秘的神明九皇爷到底是谁?! - YouTube

Maxi npuket .(2565).YouTube .普吉岛九皇盛会为何那么隆重，历史故事的背后是什呢？我们一起探寻 - YouTube

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	JUNLING HE
วัน เดือน ปี เกิด	25 April 1995
สถานที่เกิด	KUNMING ,CHINA
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	ANNING City ,YUNNAN Province
ประวัติการศึกษา	1.พ.ศ.2558-2560 ศิลปศาสตรบัณฑิต(ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยวิทยาลัยครู Yuxi 2.พ.ศ.2561-2562 ศิลปศาสตรบัณฑิต(ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3.พ.ศ.2562-2564 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(ไทยศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา